

KOOSTÖÖ TABEL

SEIS 16.04.2021

Setomaa valla üldplaneeringu kohta laekunud ettepanekud ja Setomaa valla seisukoht ettepanekute osas.

SISUKORD

MINISTEERIUMID	3
Kaitseministeerium.....	3
Maaeluministeerium	4
Siseministeerium	6
Keskkonnaministeerium	6
Rahandusministeerium	10
AMETID	11
Keskkonnaamet	11
Maa-amet	29
Maanteeamet	34
Põllumajandus-amet.....	42
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.....	50
Päästeamet	50
Muinsuskaitse-amet	52
Lennuamet.....	61
Politsei- ja Piirivalveamet	61
Veterinaar- ja Toiduamet	61
Veeteedeamet	61
OMAVALITSUSED	62
Räpina vald	62
Võru vald	62
Rõuge vald	62
TARISTU JA AVALIKE TEENUSTE VALDAJAD.....	62
AS Eesti Raudtee	62

Elering AS	65
Elektrilevi OÜ	65
Telia Eesti AS	66
Elisa Eesti AS	66
Tele2 Eesti Aktsiaselts	66
Eesti Lairiba Arenduse AS	66
OÜ Setomaa Haldus	66
Eesti Gaas AS	66
ETTEVÕTTED JM ASUTUSED	66
Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK)	66
Eesti Erametsa Liit	69
Riigi Kinnisvara AS	70
KOHALIKUD MAAOMANIKUD JA HUVIGRUPID	71
Metsatervenduse Osaühing.....	71
OÜ Metsagrupp.....	71
Abi Kinnisvara ja Raamatupidamine OÜ	71
Vaikuse tn 1 omanik.....	72
Valga Puu OÜ	72
Karo Mets OU	72
MTÜ Piiriäärne Energiaarendus (PEA).....	74
M.Järvemägi 1	74
M.Järvemägi 2	74
N. ja T.Laanetu	75
M. Laanetu	75
S. Laanetu	76
I.Laanetu	77
T.Zernant.....	77
F.Raudkett, M.Kraav, E.Oinak, A.Vares, V.Rõsikov	78
V.Dõrlov	78
U.Sarja	80
E.Aasna	83
H.Anniste	84

Nr	Osapool	Kirja kuupäev ja nr	Ettepanek Ettepanekuid on vajadusel lühendatud.	Omavalitsuse seisukoht
	MINISTEERIUMID			
1	Kaitseministeerium	ESKIIS 09.11.2020 nr 12- 1/20/3164	1. Üldplaneeringu seletuskirja punktis 3.8.7. „Riigikaitse maa-ala“ on esitatud selgitus, et riigikaitse maa-ala on üleriigilise tähtsusega riigikaitse ehitiste maa-ala ning alale võib kavandada riigikaitsega seonduvat hoonet või ehitist. Juhime tähelepanu, et ehitusseadustiku § 115 lõike 1 järgi on riigikaitse ehitist ainult Kaitseministeeriumi valitsemisala või Kaitseministeeriumi valitsemisala valduses olev ehitist, sealhulgas riigikaitse tee. Üldplaneeringu joonisel 1 „Maakasutus“ on riigikaitse maa-alana tähistatud ka sellised maa-alad, mis ei ole Kaitseministeeriumi valitsemisala ehitiste maa-alad. Seega ei ole üldplaneeringu seletuskiri ja joonis praegu omavahel kooskõlas. Vastuolu kõrvaldamiseks palume seletuskirja punktis 3.8.7 muuta riigikaitse maa-ala selgitust ning sõnastada see nii, et riigikaitse maa-ala mõiste kataks kõiki maakatastriseaduse § 18 1 lõikes 7 nimetatud funktsioone. Palume seletuskirja punktist 3.8.7 välja jätta seal praegu märgitud tingimused ning täiendada seletuskirja punkti 6.7 järgmise tingimusega: riigikaitse maa-alal asuvate ja sinna kavandatavate ehitiste töövõime tagamiseks tuleb sellised planeeringud ja kavandatavad ehitised, mille mõju võib ulatuda riigikaitse maa-alale, kooskõlastada riigikaitse maa-ala valitsejaga.	1. Oleme täpsustanud riigikaitse maa-alade juhtotstarbe definitsiooni: <i>Üleriigilise tähtsusega riigikaitse ehitiste, piirivalve, korrakaitse ja päästeteenistuse ehitiste maa-ala.</i> Tingimused täpsustatud vastavalt esitatud ettepanekule.

			2. Üldplaneeringu seletuskirjas (eelkõige punktides 5.2.9.1 ja 6.7, aga ka mujal) ning KSH aruandes on käsitletud tingimusi elektrituulikute püstitamiseks Setomaa valla territooriumil. Palume elektrituulikute püstitamise tingimused üldplaneeringu dokumentidest välja jätta ning märkida üldplaneeringu seletuskirjas, et Setomaa valla haldusterritooriumil ei ole elektrituulikute püstitamine lubatud, kuna mistahes kõrgusega elektrituulik Setomaa valla territooriumil vähendab riigikaitseliste ehitiste töövõimet. Selgitame, et ehitusseadustiku § 120 lõike 1 punkti 3 ning kaitseministri 26.06.2015 määruse nr 16 „Riigikaitseliste ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitseliste ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta“ § 6¹ lõike 2 alusel ei saa Kaitseministeerium kooskõlastada Setomaa valla territooriumil ühegi elektrituuliku projekteerimistingimuste või ehitusloa eelnõud, mistõttu on nende planeerimine ja ehitamise nõuete seadmine üldplaneeringus eksitav ja perspektiivitu.	2.Arvestatud ning ptk 5.2.9 täiendatud tuulikute keelamise tingimusega.
		LS 04.02.2019 nr 12- 1/19/62	Palume UP koostamisel arvestada ja käsitleda: 1. üle 28 m kõrged ehitised ning mistahes kõrgusega tuulikud ja tuulepargid kogu valla territooriumil võivad mõjutada riigikaitseliste ehitise töövõimet. Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada kõigi mistahes kõrgusega tuulegeneraatorite ja tuuleparkide ning üle 28 m kõrguste ehitiste planeeringud, projektid, projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitusteatised. Koostööd Kaitseministeeriumiga on soovitatav alustada võimalikult varases etapis;	1.Arvestame.
			2. Kaitsevägi ja Kaitseliit kasutavad metsaseaduse § 36 alusel metsaalasid riigikaitseliste väljaõppe korraldamiseks ka väljaspool harjutusvälju. Väljaõppe ajal tuleb ümbritsevate alade elanikel ja kasutajatel arvestada teatud müra leviku ning raskesõidukite ja inimeste liikumisega.	2.Võtame teadmiseks.
2	Maaeluministeerium	LS 20.05.2019 nr 4.1-	1.Põllumajanduslikul tegevusel on otsene seos maaga ja sellel toodetava toiduga, mida inimesed vajavad eluspüsimiseks – põllumajanduslikule tegevusele ei ole toidu	1.Väärtuslike põllumaj.-maade puhul on ÜP käigus VPM maakonnaplaneeringust tulnud

		3/628	tootmisele alternatiivi. Seetõttu tuleb kasutada kõiki planeerimisseaduses sätestatud võimalusi ja tagada, et väärtuslik põllumajandusmaa ei läheks põllumajanduslikust kasutusest välja ning et seda ka edaspidi oleks võimalik sihipäraselt kasutada. Kehtestatava planeeringuga seatud kaitse- ja kasutus-tingimused peaksid seega tagama väärtusliku põllumajandusmaa säilimise põllumajandustoodete tootmiseks, et tagada riigi toidujulgeolek.	infokiht aluseks võetud ning seda on täpsustatud vastavalt kohalikele vajadustele. Samuti on täpsustatud VPM-le seatud tingimusi vastavalt kohalikele vajadustele. Väärtuslikke põllumajandusmaid tuleb vaadata piirkondlikus kontekstis ning konkureerivaid maakasutusi ja huve silmas pidades. Vastavad otsused langetab kohalik omavalitsus. Palume täiendavalt tutvuda H.Anniste seisukohaga.
			2.Maaeluministerium teeb ettepaneku üldplaneeringus väärtusliku põllumajandusmaa määramisel järgida põhimõtet, et väärtusliku põllumajandusmaa massiiv on maatulundusmaa sihtotstarbega põllumajandusmaa (haritava maa ja loodusliku rohumaa kõlvik) massiiv, mis vastab järgmistele tunnustele: - asub küla või aleviku territooriumil, - mille suurus on kaks hektarit või rohkem, - mille kaalutud keskmine boniteet on võrdne või suurem riigi põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist. Selles maakonnas, mille põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet on riigi keskmisest boniteedist madalam, on väärtuslik see põllumajandusmaa massiiv, mille kaalutud keskmine boniteet on võrdne või suurem selle maakonna põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist. Esialgsete arvestuste kohaselt on Võru maakonna põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet 38 hindepunkti.	2.Alade täpsustamisel on seda põhimõtet arvestatud.
			3.Eespool toodud tunnustele vastava põllumajandusmaa massiivi peaks kohaliku omavalitsuse üksus planeeringuga määrama väärtusliku põllumajandusmaa massiiviks, seades selle kohta kaitse- ja kasutustingimused, mis tagaksid väärtusliku põllumajandusmaa säilimise põllumajandustoodete tootmiseks.	3.Tingimused oleme seadnud paindlikult, kuna esialgne kiht ei ole piisavalt täpse ja ajakohase infoga, samuti peab omavalitsusel jääma võimalus erinevaid maakasutusi kaaluda juhuks kui selleks on vajadus.

			4. Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 18 kohaselt määratakse üldplaneeringuga planeeringuala üldised kasutus- ja ehitustingimused, sealhulgas ka näiteks maakasutuse juhtotstarve. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt on maakasutuse juhtotstarve üldplaneeringuga määratav maa-ala kasutamise valdav otstarve, mis annab kogu määratud piirkonnale edaspidise maakasutuse põhisuunad. Väärtuslikule põllumajandusmaale tuleks Maaeluministeeriumi arvates seega määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagav maakasutuse juhtotstarve, et väärtuslik põllumajandusmaa ei läheks põllumajanduslikust kasutusest välja ja et oleks tagatud väärtusliku põllumajandusmaa säilimine põllumajandustoodete tootmiseks.	4. PM säilitamiseks antakse üldised ning paindlikud tingimused, lähtuvalt kohalikest vajadustest ning UP täpsuastet silmas pidades.
		Algamise eel 13.11.2018 nr 4.1-5/5575-1	Teemad samad mis järgnevas kirjas.	-
	Siseministeerium	LS 12.12.2019 7-5/2965-4	Siseministeeriumil puudub täna vajadus Setomaa valla üldplaneeringus riigikaitse otstarbega maa-alade ja riigikaitseobjektidest tulenevate piirangute määramiseks. Koostööstamine Setomaa valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse vaikimisi ilma täiendavate märkusteta. Samas palume informeerida ministeeriumit tulevikus juhul, kui valla territooriumile planeeritakse ehitada või rajada kõrgemaid ehitisi (hooned, tuulepark vms) või kehtestatakse droonide lennupiirangu ala, et saaksime analüüsida, kuidas nimetatud arendused ja võimalik lennupiirangu alad võivad mõjutada ministeeriumi valitsemisala asutuste ülesannete täitmist, sideteenuste levi ning võimalike riigikaitse objektidest tulenevaid vajadusi ja piiranguid.	-
	Keskkonnaministeerium	ESKIIS 11.11.2020 nr 7-15/19/607 0-5	1. Setomaa valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande lisas 2 (Eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus) peatükis 12.1.1. Taimestik (lk 79) on metsade osas kirjas, et	1. Arvestame lisa 2 ptk 12.1.1 sõnastuse muutmise ettepanekuga.

			“Suurema osa valla metsadest moodustavad majandusmetsad”. Soovitame sõnastada selle “Suurem osa valla metsadest on tulundusmetsad, kus majandamise piirangud ning lubatavad tegevused on reguleeritud metsaseadusega”. Mõiste “majandusmets” ei ole kasutusel metsaseaduses (MS) ning Eesti keele seletav sõnaraamat annab antud sõna selgituseks “tarbe- ja küttepuidu tootmiseks kasutatav mets”, mis meie hinnangul jätab põhjendamatult ühekülgse mulje. Tulundusmetsades kehtivad samuti erinevad piirangud selleks, et tagatud oleks nende säästlik majandamine selliselt, et säilinud oleks elustiku mitmekesisus, metsa tootlikkus, uuenevusvõime ja elujõulisus ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimalus (MS § 2 lg 2). Samuti soovitame täpsuse huvides lisada lõiku vastavad numbrilised näitajad – kui palju on Setomaa vallas metsamaad, kus rakendatakse täiendavaid looduskaitsepiiranguid või meetmeid ning kui palju on metsamaad, kus piirangud sätestab metsaseadus (tulundusmetsad).	
			2. Lähteseisukohad peatükis 2. Üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded (lk 3) on tabelis struktureeritud teemad lähtuvalt planeerimisseaduse (PlanS) § 75 lg 1. Punkt 10 all (rõhevõrgustik) on ülesannetena kirjas, et „kaalutakse raielangi suuruse määramist/piiramist ning raieliikide määramist alevike lähialadel ja kuurortpiirkonnas puhkealade säilitamise eesmärgil”. Juhime tähelepanu, et asula või ehitise kaitseks metsamajanduslike piirangute seadmine on reguleeritud PlanS § 75 lg 1 p 21. Samuti on puhke- ja virgestusalade asukohta ja nendest tekkivate kitsenduste määramine reguleeritud PlanS § 75 lg 1 p 20 kaudu. Seetõttu tuleks see lauseosa punkt 10 alt kustutada. Samuti juhime Teie tähelepanu sellele, et kehtiva metsaseaduse (MS § 23 1) alusel saab planeerimisseaduses (PlanS § 75 lg 1 p 21) kirjeldatud asula või ehitise kaitseks seatavaid piiranguid kehtestada üksnes kokkuleppel maaomanikuga. See tähendab, et vastavad kokkulepped tuleb sõlmida vastuvõtmisele eelneva planeeringu koostamise perioodi jooksul, sest vastuvõtmisega kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu, et	2. Viited on antud üldistena. Üldplaneeringu raames on kõigil osapooltel võimalik oma seisukohta avaldada, kuid lõpliku otsuse vajalike tingimuste ja huvidega arvestamise osas teeb kohalik omavalitsus, kellele on antud ulatuslik planeerimisautonoomia kohaliku tasandi planeeringute üle. Planeeringu käigus peab olema võimalus erinevaid huve ning tegevusi kaaluda ning põhjendatud juhul seada tingimusi ilma omaniku nõusolekuta.

			üldplaneering vastab õigusaktidele (PlanS § 86 lg 2). Kokkulepete puudumisel on üldplaneering aga vastuolus metsaseadusega.	
			3. Oleme seisukohal, et nii arusaadavuse kui ka rakendatavuse aspektist tulenevalt peavad siduvad ja kohustuslikud kasutustingimused või piirangud olema põhjendatud, kaalutletud ning sõnastatud selgelt ja üheselt arusaadavalt. Lisaks soovime rõhutada, et kasutustingimuste ja kitsenduste või piirangute seadmisel tuleb KSH aruande eelnõus käsitleda seatavatest tingimusest ja kitsendustest tulenevaid mõjusid keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile ning varale (KeHJS § 2 1).	3. Esitatud tingimused on põhjendatud ning sõnastatud üldplaneeringu täpsusastmes. KSH osas selgitame, et vastavalt KeHJS-se §-le 32 teostame keskkonnamõju strateegilist hindamist strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju tuvastamiseks, alternatiivsete võimaluste väljaselgitamiseks ning ebasoodsat mõju leevendavate meetmete leidmiseks. KSH tulemusi võetakse arvesse strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel. Hindamisel peame asjakohastel juhtudel muuhulgas silmas ka ÜP-ga kavandatavaid kitsendusi ja tingimusi ning nende eeldatavat toimet oluliste negatiivsete mõjude vältimise/leevendamise osas. Kitsenduste ja tingimuste lõikes aga eraldi sellist hindamist, nagu märkuses viitatakse, KeHJS ette ei näe.
			4. Juhime tähelepanu, et KSH aruanne peab KeHJS § 40 lg 4 punkti 7 kohaselt sisaldama teavet sh piiriülese keskkonnamõju kohta. Setomaa valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuses on toodud, et üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt piiriülest keskkonnamõju ei kaasne. Palume ka KSH aruandet täiendada, kas teemaplaneeringu elluviimisega esineb piiriülest keskkonnamõju.	4. KSH VTK kuulub KSH aruande koosseisu ja kui teemat on seal (eelhinnangu mahus / mõju hindamise ulatuse määratlemise raames) juba käsitletud, siis ei ole sama info dubleerimine KSH aruandes mõistlik. Lisame KSH aruande peatükki 2.2 vastava teabe (viitega VTK-le), et ÜP elluviimisega ei kaasne piiriülest keskkonnamõju.
			5. PlanS § 75 lõike 1 punkti 20 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne puhke- ja virgestusalade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Palume üldplaneeringust välja tuua avalikult kasutatavad sotsiaalse suunitlusega maa-alad, mida kohalik omavalitsus vajab oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.	5. Me ei erista UP maakasutuse osas maaomandit. Palume täpsustada, mille jaoks see info on vajalik. Vajadusel saab seda infot vaadata maakatastri andmebaasist.

			6. Lisaks eeltoodule palume Setomaa valla üldplaneeringu koostamisel arvestada, et planeeringust huvitatud isikuna tuleb ka riiki käsitleda võrdselt kõigi teiste maaomanikega ning kohaliku omavalitsuse ega ühegi teise maaomaniku huve ei tohi ilma põhjendatud ja kaalutletud vajaduseta eelistada riigi huvidele, sh näiteks maakasutuse juhtotstarbe ning põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste asukohtade määramisel. Nimetatud põhimõtte kehtib ka reformimata maade suhtes, mis MaaRS § 31 lõike 2 tähenduses on samuti riigi omandis. Palume hoida Keskkonnaministeeriumit kursis üldplaneeringu ja KSH koostamise edasise menetlusega ning esitada üldplaneering enne selle vastuvõtmist ka Keskkonnaministeeriumile.	6.Arvestame.
	LS 20.12.2019 nr 7- 15/19/607 0-3		1. Korduva üleujutusega ala piir määratakse looduskaitse-seaduse seaduse § 35 lg 3 1 järgi ainult mererannal. Samas on kindlasti oluline arvestada üleujutusohutudega ka muude veekogude ääres ja vajadusel kaaluda kalda ehituskeeluvööndi ulatuse suurendamist. Suurte üleujutus-alade siseveekogude nimistu ja neil iseveekogudel kõrgvee määramise kord on kehtestatud keskkonna-ministri 28.05.2004 määrusega nr 58 (nt Võhandu jõgi Vööpsu sillast suudmeni).	1.Käsitletud UP täpsusastmes.
			2.Avalikud veekogud ja avalikult kasutatavad veekogud on veeseaduse järgi erinevad mõisted. Kuna üldplaneeringu üheks ülesandeks on ka avalikult kasutatavate veekogude kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine, siis palume üldplaneeringus ka seda teemat käsitleda.	2. Käsitletud UP täpsusastmes.
			3. Kehtivas metsaseaduses ei kasutata enam kaitse-metsa mõistet. Sellest tulenevalt palume täpsustada Plans § 75 lg 1 p 21 tuleneva ülesande lahenduse sõnastust ning asendada „kaitsemetsa ala määramine ja tingimuste täpsustamine“ järgmise sõnastusega „keskkonnaseisundi kaitseks metsaalade määramine ja tingimuste täpsustamine“ vmt, et viia see kooskõlla metsaseaduse § 23 1 -ga.	3.UP käigus ei ole selle ülesande kajastamine vajalikuks osutunud, enam ei ole ka põhjust LS dokumenti täpsustada, sest lähtume täna eskiislahendusest.
			4. Lisaks eeltoodule palume Setomaa valla üldplaneeringu koostamisel arvestada, et planeeringust huvitatud isikuna tuleb ka riiki käsitleda võrdselt kõigi teiste maa-	4.Arvestame.

			omanikega ning kohaliku omavalitsuse ega ühegi teise maaomaniku huve ei tohi ilma põhjendatud ja kaalutletud vajaduseta eelistada riigi huvidele, sealhulgas näiteks maakasutuse juhtotstarbe ning põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnoarajatiste asukohtade määramisel. Nimetatud põhimõtte kehtib ka reformimata maade suhtes, mis maareformi seaduse (edaspidi MaaRS) § 31 lõike 2 tähenduses on samuti riigi omandis. Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 15 lõike 1 alusel on MaaRS § 31 lõikes 2 sätestatud maa omanikuks PlanS tähenduses Keskkonna-ministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud isik.	
			5. PlanS § 75 lõike 1 punkti 20 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne puhke- ja virgestusalade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Palume ldpplaneeringus välja tuua avalikult kasutatavad sotsiaalse suunitlusega maa-alad, mida kohalik omavalitsus vajab oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.	5.Kajastame UPs üldiselt, maaomandi infot saab vaadata avalikust andmebaasist.
			6. Ühtlasi palume kaardimaterjali koostamisel lähtuda kehtivatest detailplaneeringutest ning kanda vastav info ka Setomaa valla üldplaneeringu joonistele.	6.Arvestame kehtivate DPdega UP täpsusastmes, vajalik info DPdest on kantud UPsse.
			7. Keskkonnaministeerium annab täpsema seisukoha riigimaadele planeeritu osas pärast Setomaa valla üldplaneeringu eskiislahenduse valmimist ning planeeringujooniste ja seletuskirja avalikustamist. Palume hoida Keskkonnaministeeriumi kursis Setomaa valla üldplaneeringu edasisel menetlusega ning edastada võimalusel üldplaneeringu kaardimaterjali andmed vektorkujul aadressile keskkonnaministeerium@envir.ee või teha need kättesaadavaks eraldi veebilingilt.	7.Arvestame.
	Rahandusministeerium	LS 11.02.2019 nr 14- 11/99-2	Lähtuvalt PlanS § 81 lõikest 2 teeme järgmised ettepanekud: 1.PlanS § 76 lõigete 1-3 kohaselt koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutusega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb. Samuti kaasatakse koostamisse isikud, kelle õigusi ja huve planeering võib	1.Arvestame.

			puudutada. Üldplaneeringu lähteseisukohade ja KSH välja-töötamise kavatsuse peatükis 5 on esitanud nimekiri, keda planeerite menetlusse kaasata. Palume nimekirja lisada Te-lia AS, Tele 2 Eesti AS, Elisa Eesti AS (sidepaigaldised planeeringualal) ja Elering AS (elektripaigaldised planeerin-gualal).	
			2. PlanS § 6 punkti 12 kohaselt esitatakse lähteseisukohta-des planeeringu koostamise eeldatav ajakava. Palume läh-teseisukohtade peatükis 4 esitatud protsessi eeldatav aja-kava üle vaadata ja täpsustada, kuna kavandatud tegevu-sed on tänaseks läinud ajaliselt nihkesse.	2.Ajakohastatud.
			3.Palume hoida Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Võru talitust kursis Setomaa valla üldplanee-ringu menetlusega ja teavitada kõikidest avalikest arute-ludest.	3.Võtame teadmiseks.
	AMETID			
	Keskkonnaamet	ESKIIS 11.11.2020 nr 6- 5/20/1630 1-2	1. Vesi KSH aruande eelnõu peatükis 7.15.3 „Mõju veekasutusele“ tabeli 34 pealkiri on „Setomaa vallale kinnitatud põhjavee-varu, tegelik veevõtt ning kasutamises olev vaba põhja-veekogus. Allikas: Keskkonnaministeeriumi veebileht“, kuid tabel kajastab ainult kinnitatud põhjaveevaru. Ta-belile järgnev järeldus: „Eeltoodust on näha, et Setomaa vallas ei ole piisavad põhjavee varud tagatud, ning see võib valla arenguperspektiivi muuta ebakindlaks“, on arusaamatu ja seda tuleb täpsustada.	1. Arvestame ettepanekuga ja täpsustame KSH aruande peatükki 7.15.3.
			2. Peatükis 7.5.2 on märgitud, et „Setomaa vallas ei ole põhjaveemaardlaid arvele võetud“. Täpsustame, et Keskkonnaministri 06.04.2006 käskkirjaga nr 401 on Setomaa vallas kinnitatud kuni 2027.aastani Värska põhjaveemaardlas Värska puurkaev nr 5 (400 m 3 /d) ja Värska puurkaev nr 7 (140 m 3 /d) mineraalvee põhjaveevarud. Täpsustame, et joogiveevarusid ei ole Setomaa vallas kehtestatud.	2. Arvestame ettepanekuga ja täpsustame KSH aruande peatükki 7.5.2.

			3. Peatükis 7.15.3 „Mõju veevarustusele“ toodu ning Lisa 2 peatükk 5.3.1 „Veevarustus“ on sisuliselt dubleerivad, kuigi peatüki alguse andmed on erinevad (nt ühes dokumendis viidatakse, et Keskkonnaregistri andmete kohaselt on Setomaa valla territooriumil registreeritud kokku 158 kaevu, sh 141 puurkaevu olmevee saamiseks; teises dokumendis, et keskkonnaregistri andmetel (seisuga oktoober 2019) on Setomaa valla territooriumil registreeritud kokku 151 puurkaevu, sh 136 puurkaevu olmevee saamiseks) jne. Keskkonnaamet palub andmed mõlema dokumendi ulatuses täpsustada.	3. Arvestame ettepanekuga ning täpsustame andmeid KSH aruande peatükis 7.15.3 ja lisa 2. Juhime tähelepanu, et lisa 2 infot kajastatakse vaid hetkeseisuga ning seda ei uuendata ÜP koostamise jooksul, kuna info on ajas pidevalt muutuv. Lisatud on märge, et ajakohane info kajastub riiklikes andmebaasides jm asjakohastes registrites.
			4. Lisaks täpsustame, et peatüki 7.15.3 esimeses lõigus loetletakse ja võrreldakse EELIS ja VEKA andmeid puurkaevude osas. Märkime, et VEKAst on võimalik leida EELISes olevat veevaldkonna avalikku infot. Kõikide Setomaa vallas olevate puurkaevude üleslugemine KSH aruandes ei ole vajalik ning samasisulise info esitamine kahes üldplaneeringu dokumendis ei ole mõttekas.	4. Arvestame ettepanekuga ja täpsustame KSH aruannet vastavalt.
			5. Tabel 32 osas täpsustame, et Mikitamäe (10994) puurkaevust vee erikasutuse korras ühisveevärgi tarbeks enam vett ei võeta.	5. Arvestame ettepanekuga ja täpsustame KSH aruannet vastavalt.
			6. Peatükis 9.1.14 „Meetmed veevarustuse ja kanalisatsiooni arendamiseks“, teises alapunktis on ettenähtud meede „Setomaa vallale tuleks määrata ja kinnitada valla perspektiive arvestav põhjaveevaru“, Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et põhjaveevärgi hindamine ja kinnitamine toimub ainult suuremahulise veevõtu (üle 500 m ³ /d) korral. Setomaa valla ühisveevärgi veehaarete veevõtt ei ole nii suur. Seega palume KSH aruandes täpsemalt analüüsida ja hinnata, kui suur on tegelik põhjavee kasutus ja vajalik perspektiive arvestav põhjaveevaru.	6. Arvestame ettepanekuga ja täiendame KSH aruannet vastavalt.
			7. Täpsustada tuleb ka millised on alasse jäävate veekogumite eesmärgid, sh keskkonnaeesmärgid ja meetmeprogrammis ettenähtud meetmed lähtudes	7. Arvestame ettepanekuga ja täiendame KSH aruannet vastavalt.

			veemajanduskavast 1 ? Kas veekogumite kasutus tagab eesmärkide täitmise ja nende säilimise?	
			8. Juhime tähelepanu peatükis 7.6 „Mõju pinnaveele“ on peatüki teises lõigus nimetatud, millest tuleb lähtuda tegevuste kavandamisel „sh peaausjalikult Jõgeva maakonnaplaneeringust.“ Palume viide parandada.	8. Arvestame märkusega ja parandame viite.
			9. Välisõhk KSH aruande eelnõu peatükis 7.14.3. „Mõju välisõhu seisundile“ alalõigus „tootmistevõtmise mõju“ märgitakse: „Paljudele keskkonnahäiringutele laieneb ka talumiskohustus, nt lähtuvalt piirkonna eripärast“. Üldplaneeringu peatükkidest 3.8.2 „Äri maa-ala ja tootmise maa-ala“ ja 6.4 „Müra ja välisõhk“ tingimuste alt ei leia täpsustusi, milliseid keskkonnahäiringuid tuleb taluda nt tootmistevõtmise kavandamisel või müratekitavate ja lõhnahäiringuid põhjustavate kavandatavate tegevuste korral. Seega tuleb täpsustada milliseid piirkonna eripärast lähtuvaid tootmistevõtmisest tulenevaid keskkonnahäiringuid on KSH aruandes mõeldud, millele laieneb talumiskohustus.	9. Arvestame ettepanekuga ja täiendame KSH aruande ptk 7.14.3 vastavalt.
			10. Maavarad Üldplaneeringu peatüki 3.8.9 „Mäetööstuse maa-ala“ tingimuste all märgitakse: „Uue karjääri rajamine ei ole soovituslik elamu-, puhke- ja ühiskondliku objekti ning potentsiaalse turismipiirkonna lähedusse“. KSH aruandes peatükis 7.7 „Mõju maavaradele ja maardlatele“ märgitakse ühe tingimusega: „Linnalise asustuse alal peab säilima kvaliteetne elukeskkond ka siis, kui kaevandatakse“. Palume KSH aruandes ning üldplaneeringus täpsustada, mida tähendab antud kontekstis tingimus „lähedusse“, palume keskkonnamõju analüüs ja hinnang lisada KSH aruandes. Kuna Setomaa vallas ei asu palju maardlaid, siis palume lisada ka vastav analüüs, et milliste maardlate lähedusse tuleks eelnimetatud objektide rajamine potentsiaalselt kõne alla ja kui kaugele sel juhul peaks uus karjäär jääma, et tingimus „lähedus“ oleks tagatud. Laiemalt palume KSH aruandes lisaks analüüsida millised on realselt konfliktseks alad ja	10. ÜP saab selles osas anda üldise soovitusliku ning täpsemalt lahendatakse teema konkreetse asukohas. Uue karjääri läheduse üle otsustatakse asukoha jm konkreetse kavandatava objekti tingimuste selgudes. Kaevandamise põhilisemateks eeldusteks ja tingimusteks seoses asustusega on müra, vibratsiooni ja välisõhu kvaliteedi normidest kinnipidamine ning joogiveevarustuse säilitamine/tagamine. Kaevandamisloa taotlemisel tuleb arendajal tõestada, et see on võimalik, ning otsustajal veenduda, et nõuetest kinnipidamine on tagatud.

			need välja tuua, nt millised on maardlad, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja roheline võrgustiku aladel jne.	
			Müra 11. Peatükis 7.14.3. „Mõju välisõhu seisundile“ alalõigus „Tööstuse mõju“ märgitakse „Kohalikelt elanikelt on laekunud kaebusi Marinova dolokivi karjäärade (asukohaga Marinova külas) kohta seoses lõhkamiste ja purustus-töödega kaasneva müraga (karjääridele lähemad elamud asuvad nendest ca 150 m ja 350 m kaugusel).“ KSH aruandest aga ei selgu, kas kavandatavad müra norm-tasemed ² on saavutatavad Marinova külas ja mujal Setomaa vallas? Kui pole, kas on vaja maad reserveerida (nt müratõkkeks, müravalliks) eesmärkide saavutamiseks? KSH aruandes anda hinnang, kas üldplaneeringuga kavandatavad maakasutuse juhtotstarbed on müra mõttes sobilikud?	11. Arvestame ettepanekuga ja täiendame KSH aruande ptk 7.14.3 vastavalt.
			Looduskaitse 12. Lisa 2 lk 30 märgitakse: „Natura 2000 võrgustiku alad on kantud ka ÜP väärtuste ja piirangute joonisele“ ning lk 34: „kaitstavate loodusobjektide asukohad kantakse ÜP väärtuste ja piirangute joonisele“. Üldplaneeringu joonistele nimetatud alad kantud ei ole, jooniseid tuleb täpsustada. Üldplaneeringus palume kajastada loodusobjektide ajaline seis (EELIS-e väljavõtte aeg) ning märkida, et andmed võivad olla ajas-ruumis muutuvad. Üldplaneeringus arvestada konkreetsete objektide kaitse-eeskirjade ja neis seatud tingimustega (sh rahvusparkides, maastikukaitsealadel arvestada pärand-kultuuriliste, maastikuliste jne väärtustega), kaitstavate loodusobjektide kattuvusega puhke- ja virgestusala-dega, külastustaristuga.	12. Oleme leidnud, et kõige otstarbekam on ÜP pdf joonistel mitte kuvada riiklikest andmebaasidest infot, mis on ajas muutuv ning mida me ÜPga ei kehtesta. Tegu on informatiivse kihiga, mida ÜP koostamise ajal kajastame vaid rakenduses, kus on kõige mugavam erinevaid teemakihte koos vaadata. PDF jooniste loetavuse huvides kajastame vaid seda infot, mis on ÜP-ga kehtestatav lahendus või mis on vajalik lahenduse illustreerimiseks. Täpsustame selles osas ÜP ja selle lisa sõnastust ning viiteid joonistele. Palume täpsustada lõigu teise osa märkust, hetkel ei saa aru, mida sellega öelda soovitakse. Palume konkreetselt välja tuua, mis vajab ÜPs muutmist, et see märkus oleks täidetud. Täpsustame, et ÜP täpsusaste on üldine ning kõik kehtivad õigusaktid kehtivad ÜP üleselt,

				seega me neile eraldi viiteid ÜPsse üldjuhul ei loo. Ka objektide kavandamine on üldine ning põhimõttelises asukohas, täpsemad lahendused antakse asukohapõhiselt ja vajalikke tingimusi arvesse võttes.
			13.I ja II kaitsekategooria liikide kujutamisel üldplaneeringus tuleb arvestada, et LKS § 53 lg 1 kohaselt on I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites keelatud, sama põhimõtet Keskkonnaamet rakendab ka planeeringute puhul. Seega on kaks võimalust: 1. Koostada planeeringust kaks versiooni – avalik versioon ja ametkondlikuks kasutuseks mõeldud versioon (esimeses I ja II kaitsekategooria liikide leiukohti ja püsielupaiku (PEP) planeeringujoonistel ei kujutata, teisel kujutatakse); 2. Või kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liike ja PEP-e „tsenseeritult” – näiteks ühe tingimärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik” eraldamata kaitsekategooriaid. Põhiprobleemiks on siin ringikujulised I kaitsekategooria liikide PEP-id.	13.Oleme selle asjaoluga arvestanud ning infot üldistanud.
			14.Lk 74 märgitakse: „pinnaveekogud ja nende kaitsevööndid kantakse ÜP väärtuste ja piirangute joonisele.” Joonisele on märgitud ainult ehituskeeluvöönd, kuid puuduvad veekogude veekaitsevööndid ja piiranguvööndid, lisaks puuduvad joonistelt allikad ja nende kaitsevööndid, palume üldplaneeringu jooniseid andmetega täiendada.	14.Vt p 12 vastus.
			15.Üldplaneeringu peatükis 4.17 „Kalda ehituskeeluvöönd” sätestatakse tingimus: „Üldplaneeringuga määratud maakasutust teenindavad avalikult kasutatava tehnovõrgu ja – rajatise, silla, tee, pinnavee veehaarde ehitise kavandamine ehituskeeluvööndisse on valla üldplaneeringuga lubatud. Täiendavat detailplaneeringut nende objektide kavandamiseks üldjuhul koostama ei	15. See tingimus on eemaldatud. Toome välja konkreetsed objektid ning täiendavalt asukohad, kus soovime EKVD vähendada. Ootame KKA seisukohta neile juba kooskõlastamise etapis.

			pea, kuid projekteerimistingimuste puhul tuleb rakendada avatud menetlust, et avalikkus oleks kavandata-vate objektidega kursis ning neil oleks vajadusel võim-alus arvamust avaldada. Vajadusel võib KOV määrata ka DP koostamise kohustuse, juhul kui kavandatava objekti asukoht või iseloom eeldab põhjalikumat kaalumist ning suuremat avalikkuse kaasamist." Keskkonnaamet pa-lub täpsustada ja üldplaneeringus konkreetselt ära näidata, kuhu ja milliseid tehnovõrgu ja – rajatise, silla, tee, pinna-vee veehaarde ehitisi on kavandatud.	
			16.Palume kalda ehituskeeluvööndi peatükki lisaks täpsustada ehituskeeluvööndi metsamaa erisuse LKS § 38 lg 2 ning tiheasustusala erisuse LKS § 38 lg 1 p 3 osas. Metsamaa erisust planeeringu joonistel graafiliselt pigem mitte kujutada (ajaliselt liialt muutuv, küll aga on otstarbekas lisada see märkusena).	16.Täpsustatud seletuskirjas ja kaartidel.
			17.KSH aruande eelnõu seitsmendas peatükis antakse hinnangud kavandatava tegevusega kaasneva keskkon-namõju kohta, ehituskeeluvööndi vähendamine on käsitle-tud peatükis 7.6.1 „Ehituskeeluvööndi vähendamine“ pea-tükis märgitakse: „ÜP-ga kavandatakse ehituskee-luvööndi ulatuse muutmist mitmes asukohas siseveeko-gudel, et ühtlustada ehituskeelujoont ning võimaldada ja elavdada nendes piirkondades atraktiivse elu-, ettevõtlus-ja puhkekeskkonna loomist“. Peatükis on refereeritud ja viidatud õigusaktidele, kuid sisulist analüüsi ja keskkonna-mõju hinnanguid ehituskeeluvööndi vähendamise osas esi-tatud ei ole. Palume üldplaneeringuga kavandatava ehi-tuskeeluvööndi vähendamisega kaasneva Keskkonnamõju hinnangute ja analüüsidega peatükki täiendada.	17. Ettepanekuga ei arvesta. Keskkonnaamet on oma 14.10.2019 kirjas Muhu üldplaneerin-gule nr 6-5/19/46-6 kirjutanud: <i>Arvestades, et ehituskeeluvööndi vähendamine saab toi-muda vaid Keskkonnaameti nõusolekul, siis Keskkonnaamet lähtub kaalutusotsuse tege-misel muu hulgas ka ranna ja kalda kaitse-eesmärkidest. Seega ei ole Keskkonnaameti hinnangul KSH aruande ülesandeks hinnata kavandatud tegevuste vastavust ranna ja kalda kaitse-eesmärkidele lähtuvalt ehitus-keeluvööndi regulatsioonist [KSH juhteks-perdi allakriipsutus]. Lisaks võib Keskkon-naamet kaalutusotsuse tegemisel pärast ÜP vastuvõtmist kaaludes kõiki asjaolusid jõuda võrreldes KSH aruandes tooduga erinevale tulemusele.</i>

				Eeltoodust lähtuvalt ei anta Setomaa ÜP KSH aruandes sisulist analüüsi ega hinnangut ehituskeeluvööndi vähendamisele.
			18.KSH aruande eelnõu peatükis 6 „Võimaliku mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele“ on kajastatud: „Mõju Lüübnitsa hoiualale- Lubjavaesel mullal liigirikkad niidud (6270*) Lüübnitsa külas kaob elupaigatüübiga kattuv alal elamumaa juhtotstarve, mille mõju on positiivne. Beresje külas kavandatakse elupaigatüübi alal väikesel pindalal ühiskondliku hoone maa-ala juhtotstarvet. Negatiivsete mõjude ja elupaigatüübi kao ära hoidmiseks tuleb vältida ehitamist elupaigatüübi alal. Elupaigatüübi alal ja naabruses puuduvad muud planeeringuga kavandatavad tegevused ning muutused maakasutuses.“ Keskkonnaamet täpsustab, et elupaigatüübile ehitamine ei ole lubatud tegevus.	18. Seisukohaga arvestatakse ning ÜP-d ja KSH aruannet täpsustatakse vastavalt. Eemaldame ühiskondlike ehitiste otstarbe Natura alalt. Arvestada tuleb siiski, et ÜP juhtotstarbed on antud üldistatuna ning täpsem asukoht pannakse paika kavandamise järgnevas etapis sh kaitsealadega seotud tingimusi arvestades.
			Sadamad 19.KSH aruande eelnõu peatükis 7.15.2. „Sadamad ja lautrikohad“ märgitakse: „Konkreetsed asukohti uute (väike)sadamate, lautrikotade ja slippide jaoks ÜP-ga planeeritud ei ole.“ Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 5.1.8 „Veeskamiskoht ja veeliiklusrajatis“ märgitakse: „Olemasolevad ja perspektiivsed väikesadamad, slippid ning lautrikohad on kajastatud kaardil näidatud asukohtades.“ Tehnilise taristu joonisel on eraldi välja toodud lautrikoha, slipi, perspektiivse väikesadama, väikesadama asukohad. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et KSH aruande eelnõu ei ole üldplaneeringuga kooskõlas ning KSH aruandes kavandatavate sadamate keskkonnamõju hinnangud esitada. Lisaks juhime tähelepanu, et sadamate planeerimisel on vajalik piisava detailsusega üldplaneering. Uute hoonete ja rajatiste (muul, kai, slipp jne) ehitamise keeld ei laiene kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele. Nimetatud erandi rakendamiseks peavad konkreetset sadamaehitised olema üld-	19.KSH ja ÜP ptk-e täpsustatud. Perspektiivse sadamana on märgitud vaid Beresje sadam, mis on ÜPsse märgitud detailplaneeringu alusel, seega täpsemat infot selle objekti kohta saab vaadata DPst.

			planeeringus (joonisel-skeemidel ja seletuskirjas) kajastatud täpsusastmes, mis võimaldaks hinnata kavandatava sadamaehitise iseloomu (mis tüüpi või mastaapi sadamaehitise on tegu), kasutuskooormust ja keskkonnamarkkooormust (sh mõju ranna ja kalda kaitse eesmärkidele), nt muuli puhul orienteeruv pikkus, statsionaarse kai puhul orienteeruv silduvate aluste hulk jne. Kui üldplaneeringus sadamaehitise piisava täpsusega ei käsitleta, on uute sadamaehitiste rajamiseks vajalik detailplaneering.	
			Mets 20.Üldplaneeringu peatükis 3.8.4. „Puhke ja looduslik maa-ala“ on määratud tingimus: „Tagada kõrghaljastuse või metsa säilimine võimalikult suures mahus“. Seda üldsõnalist tingimust tuleb täpsustada. Sellisel kujul tingimust ei ole kuidagi võimalik hiljem ellu rakendada.	20. Tingimust täpsustatud: <i>Looduslikke kooslusi on oluline säilitada nende väärtuse tõttu maastiku mitmekesisuse, elurikkuse ning puhkeväärtuste hoidmisel. Raiete kavandamisel tagada alal puhkeväärtuse säilimine, tagades väärtusliku kõrghaljastuse või metsa säilimiseks vajalikud elutingimused.</i> Täpsema rakendamise tingimuste üle otsustatakse asukoha ja vajaduste põhisel.
			21.Üldplaneeringu joonistel eksplikatsiooni tingmärkide värvi järgi on keeruline aru saada millised alad kuuluvad puhke ja looduslike maa-alade alla (erinevat tooni rohelist on palju).	21.Täpsustame. Täiendavalt soovime infot vaadata ka rakendusest.
			22.Üldplaneeringu peatükis 4.18. „Mets“ on seatud tingimused Värskale aleviku puhkemetsadele: „Raieloa väljastamisel küsida täiendavalt kohaliku omavalitsuse arvamust. Metsa majandamise planeerimine toimub selles piirkonnas koostöös omavalitsusega metsamajandamise kava alusel, et tagada metsa säilimine ning kaitsefunktsiooni toimimine“. Üldplaneeringule lisatud joonistelt ei selgu millised täpselt on Värskale aleviku puhkemetsad, mis vajavad eelnevalt kohaliku omavalitsuse kooskõlastust. Juhime tähelepanu, et alad kus seatakse sellised tingimused, peavad olema selgelt kaardilt tuvastatavad ja need kaardid	22.Ala on lisatud kaardile.

			peavad olema digitaalsel kujul. Vastasel juhul ei ole neid tingimusi hiljem võimalik järgida.	
			23.Samas, teine tingimus: „Metsamajandamise tegevuste läbi viimisel arvestada ning tagada selle piirkonna metsade kasutamine puhke-, marja- ja seenekorjamise tegevuste jaoks.“. Keskkonnaamet märgib, et tingimused, kuidas seda tagatakse, peavad olema täpselt ja selgelt sõnastatud.	23.Saame anda üldplaneeringus üldise põhimõtte, selles piirkonnas on oluline arvestada ja tagada need mainitud metsa kasutamise viisid. Täpsemad tingimused selguvad konkreetsetes asukohas konkreetsete tegevuste eluviimisel ja neid koosmõjus vaadeldes. Oluline on koostöö KOViga, kuna sellist tüüpi tegevused on selles piirkonnas olulise ruumilise mõjuga.
			24.Üldplaneeringu peatükis 4.12. „Rohevõrgustik“ sätestatakse, et „Metsamaa raadamine rohevõrgustiku alal ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutlusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel, olemasolevate objektide (maaparandussüsteem, elektriliinid jm) hooldamisel, põllumaadel jm vajalikul juhul. Juhul kui kavandatakse uut objekti, mille rajamine eeldab raadamist ning maa sihtotstarbe muutmist, tuleb selle objekti kavandamiseks koostada detailplaneering või ehitusprojekt (va karjääri kavandamisel). Muudatuste kavandamisel tuleb täiendavalt koostada eksperthinnang koos leevendavate tingimuste määramisega, tagamaks rohe- võrgustiku sidususe säilimine“. Keskkonnaamet täpsustab, et raadamist on vaja teha maaparandussüsteemide ja teede hooldamisel või rekonstrueerimisel, samuti elektriliinide hooldamisel ja laiendamisel, ajutiselt kasutusest välja jäänud põllumaa taas põllumaana kasutusele võtmisel. Kui põllumaa on ajutiselt kasutusest väljas ja vahepeal on alale kasvanud metsa tunnustele vastav puittaimestik, siis selle likvideerimiseks tuleb metsa raadata. Juhime tähelepanu, et raadamiseks väljastab metsaseaduse alusel loa Keskkonnaamet ning sellisel kujul üldplaneeringu sõnastus tekitab arusaamatust, kes ja	24. Tingimus on eemaldatud, kuna RV väärtused on muude tingimustega kaitstud.

			mis alusel kaalub raadamiseks loa väljastamist ning mida tuleb kaalumisel arvesse võtta.	
			Jäätmed 25.KSH aruande eelnõu peatükis 7.17 on märgitud, et puuduvad võimalused klaaspakendi kogumiseks. Täpsustame, et puuduvad võimalused klaaspakendi eraldi kogumiseks. Samas peatükis palume kajastada Setomaa vallas asuvaid suletud prügilaid, et ajalooline info nende kohta säiliks. Palume hinnata, milline on nende keskkonnamõju ning lisada need üldplaneeringu joonisele. Arvestada ka Värskas Sanatooriumi kasutatud ravimuda kompostimisvõimalustega ning hinnata keskkonnahäiringuid. Lisame, et üldplaneeringu koostamisel tuleb võtta arvesse riigi jäätmekavaga 2014-2020 seatud eesmärgid, dokumentidest see ei selgu, et oleks arvestatud.	25. KSH aruande ptk 7.17 sõnastust klaaspakendi osas täpsustame. Samuti on täiendatud ÜPd ja KSHd seoses suletud prügilate ja Värskas Sanatooriumi ravimuda teemaga. Selgituseks, et ÜP ja KSH koostamisel on arvestatud Võru maakonna omavalitsuste ühise jäätmekavaga 2020-2025, mis on koostatud lähtudes riigi jäätmekavast 2014-2020 ning kehtivatest jäätmemajandust reguleerivatest õigusaktidest. Seetõttu ei pea vajalikuks riigi vastavat arengukava, mis tänaseks on aegunud, eraldi käsitleda.
			26.Kokkuvõtteks märgime, et eeltoodu alusel tuleb üldplaneeringu seletuskiri, KSH aruande eelnõu, lisa 2 ning joonised omavahel kooskõlla viia. KSH aruande eelnõust leiab enamasti vaid viiteid õigusaktidele ja nende refereeringud, kui aga üldplaneeringuga tehakse põhimõtteline otsus (nt sadamate paiknemine, ehituskeelvööndi vähendamine jne), tuleb olulised asjaolud välja selgitada. Seetõttu tuleb asjakohased sisulised hinnangud KSH aruandesse lisada, sh keskkonnamõju analüüsid ja hinnangud looduskeskonnale, inimese tervisele ja heaolule. Üldplaneeringu seletuskirjas esitatud ebamääraseid tingimusi tuleb täpsustada, et neid oleks võimalik hiljem järgida looduskasutuse valdkonna, metsateatiste ja keskkonnalubade menetluses.	26. Materjalid on kooskõlla viidud, muid teemasid kajastame ÜP-le asjakohases täpsustamises.
		LÄHTESEI-SUKOHAD – 23.01.2019 nr 6-5/19/4-2	1.LOODUSKAITSE Lähteseisukohtade punktis 3 märgitakse, et üldplaneeringu käigus koostatakse kaitseobjektide teemakaart. Palume teemakaardil käsitleda üldplaneeringu alal paiknevaid looduskaitseeaduse (edaspidi LKS) § 4 tähenduses kaitstavaid looduseobjekte, sh tuua välja üle-euroopaliselt kaitsealade võrgustikku Natura 2000 kuuluvad linnu- ja	1.Kajastame nimetatud objekte üldplaneeringu täpsustamises, tegu on vaid hetkeseisu informatiivse kihiga, viited kaitsekorrale jm tingimustele ei ole asjakohane, sest üldplaneering nii täpset infot ei kajasta. Tegu on

			loodusalad. Käsitleda tuleb ka looduskaitsealade alusel kaitstavate liikide püsielupaikad ja kasvukohti, kusjuures juhime tähelepanu, et LKS § 53 tulenevalt on I ja II kaitsekategooriasse kuuluva kaitstava liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites keelatud. Üldplaneeringu seletuskirja palume lisada kaitstavate loodusobjektide keskkonnaregistri väljavõtte aja, kuna andmed võivad olla ajas muutuvad. Kaitstavate loodusobjektide osas tuleb arvestada kehtestatud kaitse-eeskirjadega ja neis seatud tingimustega (sh arvestada kaitse-eesmärkide ja väärtustega), seejuures soovime seletuskirjas nimetada ka Vabariigi Valitsuse määruse, millega ala kaitsekord ja kaitse-eesmärk on kehtestatud, number ja vastuvõtmise kuupäev ning viited kaitsekorralduskavadele. Tuua välja kaitstavate loodusobjektide kattuvus puhke- ja virgestusaladega, külastustaristu ning arvestada projekteeritavate objektidega.	vaid taustainfoga kitsenduste kohta, mida hiljem vaadatakse ajakohases Maa-ameti kaardirakenduses. Kattuvusi saab kaardirakenduses näha.
			2. KSH VTK punkti 4.4 täiendamiseks märgime, et üldplaneeringu KSH Natura hindamisel (vähemalt Natura eelhindamisel) tuleb arvestada lisaks otsestele mõjudele ka kaudseid ja kumuleeruvaid mõjusid. Sõltuvalt mõjuallikast ja/või planeeringu täpsusastmest on vajalik teostada eelhindamine või asjakohane hindamine. Hindamise üheks väljundiks võiks olla teadaolevate objektide-juhtude määratlemine, mille puhul edaspidistes etappides on vajalik Natura asjakohane hindamine.	2. Seisukohaga arvestatakse KSH käigus Natura (eel)hindamise läbiviimisel.
			3. I JA II KAITSEKATEGOORIASSE KUULUVATE LIIKIDE KÄSITLEMINE LKS § 53 lõike 1 kohaselt on I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites keelatud. Kaitstavate liikide käsitlemiseks on järgnevad võimalused: 1) koostada planeeringust kaks versiooni – avalik versioon ja ametkondlikuks kasutuseks mõeldud versioon (esimeses I ja II kaitsekategooria liikide leiukohti ja	3.Võtame teadmiseks ja käsitleme ÜP täpsusastmes.

			püsielupaiku planeeringujoonistel ei kujutata, teisel kujutatakse); 2) kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liike ja püsielupaiku „tsenseeritult” – näiteks ühe tingmäärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik”, eraldamata kaitsekategooriaid. Probleemiks on siin ringikujulised I kaitsekategooriasse kuuluvate liikide püsielupaigad, mille alusel on võimalik saada teavet liigi pesapuupaiknemise kohta ning seeläbi otseselt ohustada liigi elu (elutingimusi). Eelistatum on teine variant, mille puhul näidatakse üldplaneeringu joonistel (sõltuvalt vajadusest ja planeeritavast alast) kõiki (nt tiheasustusaladel) või siis maakasutuse planeerimisel olulist tähtsust omavaid kaitstavate liikide leiukohti/püsielupaiku ühe tingmäärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik”, kuid erandina ei kujutata I kaitsekategooria liigi ringikujulisi (liigi pesapuud ümbritsevaid) ehk LKS § 50 lg 2 kohaseid püsielupaiku. Vastav märkus peab olema ka planeeringu seletuskirjas ja legendis kajastatud. Juhul, kui üldplaneeringuga kavandatakse olulisi maakasutusmuutusi kaitstavate liikide leiukohtades, oleks soovitatav planeeringu kitsenduste joonistel (juhul, kui sellise täpsusastmega vormistatakse, näiteks tiheasustusaladel) need alad ka vastavalt markeerida (nt alana, kus arendustegevustel tuleb arvestada liigikaitseliste tingimustega), teavitamaks et antud alade arendamisel on teatavad looduskaitseks kitsendused, mille sisuline pool selgub arenduse detailsetes etappides.	
			4.VEEKOGUDE KAITSEVÕÖNDID Lisaks lähteülesande punkti 2 tabelis märgitud Peipsi järve ehituskeeluvööndi vähendamisele ning punktis 3 nimetatud ehitusjoone määramisele, tuleb planeeringus käsitleda kalda piiranguvööndi (LKS § 37), ehituskeeluvööndi	4. Kajastame vaid ehituskeeluvööndit, sest selle osas teema üldplaneeringuga täpsustusi. Teised vööndid on avalikust rakendusest leitavad.

		(edaspidi EKV; LKS § 38) ja veekaitsevööndi (VeeS § 29) ulatust, samuti EKV lähtejoone määramist. PlanS § 75 lg 1 p 9 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne kõrgveepiiri märkimine suurte üleujutusala-dega siseveekogul. Vastavalt keskkonnaministri 28.05.2004 määrusele nr 58 "Suurte üleujutusala-dega siseveeko-gude nimistu ja nendel siseveekogudel kõrgveepiiri määramise kord" on EKV lähtejooneks alluviaalsed soomul-lad ehk lammi madalsoomullad. Tulenevalt mullakaardi ebatäpsustest soovitame üldpla-neeringu koostamisel vajadusel kriitilistel aladel mullas-tiku andmeid täpsustada või kaaluda ka teiste üleuju-tuste esinemist peegeldavate kriteeriumitega arvestamist (nt veetasemete andmestik). EKV lähtejoone määramisel tuleb arvesse võtta ka täiendavad kohapõhised asjakohased andmed. Veeko-gude ehitus keeluvööndite ulatuses (LKS § 38) on va-jalik käsitleda ka asjakohaseid erandeid, mis tulenevad LKS § 38 lg 4 ja 5, samuti kaldaastangu erisus LKS § 35 lg 5, korduva üleujutusega veekogude ranna või kalda piiran-guvööndi erisus LKS § 35 lg 4 ning metsamaa erisus LKS § 38 lg 2 ja erisus tiheasustusalal LKS § 38 lg 1 p 3. Metsa-maa erisust ei ole vajalik planeeringujoonistel graafiliselt kujutada seetõttu, et olukord on ajaliselt muutuv, kuid va-jalik on lisada vastav märkus seletuskirja. Üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad ti-heasustusalad, kusjuures palume juhinduda ka LKS §-st 41. Üldplaneeringu mastaapi arvestades tuua välja olulise-mad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla kuuluvad objektid, nt tiheasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, pla-neeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), planeeritavad tehnovõrgud ja rajatised, sadamate, sil-dumis-ja randumiskohtade võrgustik ning juurdepääsud neile.	EKV määramisel lähtume KeA seisukohtadest lähtuvalt.
--	--	---	---

			EKV vähendamine ja suurendamine (PlanS § 75 lg 1 p 12): Uue üldplaneeringu koostamisel kaotab senine sama territooriumi hõlmav üldplaneering kehtivuse, siis ei kehti ka sellele antud nõusolekud (kaasa arvatud planeeringus käsitletud EKV vähendamised). Kohalikud omavalitsused võivad viia uue üldplaneeringu koostamise raames läbi varasemate üldplaneeringutega antud EKV vähendamise kaardistamise, millega kehtestuksid varasemate EKV vähendamiste nõusolekud ja need kanduksid uude planeeringusse. Seega tuleb EKV vähendamise kaardistamisel (joonisel) ning seletuskirjas või lisas kujutada/loetleda varasemad EKV vähendamised. Üldplaneeringu tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab Keskkonnaamet seisukoha, kas varasemad EKV vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue ÜP puhul arvestada (kui olud on muutunud, siis võib erandjuhul olla vajalik uus EKV vähendamise kaalumine). Juhul kui koostatava üldplaneeringu raames ei viida läbi EKV kaardistamist ja/või ei tooda välja veekogusid, kus eelmiste üldplaneeringutega on EKV-d vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud EKV vähendamiseks uude planeeringusse üle ei kandu.	
			5. KALLASRADA, selle sulgemine ja ümbersuunamine, sellele juurdepääsuvõimalused. Plans § 75 lg 1 p 11 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine. Keskkonnaseadustiku üldosa seadus § 39 lg 3 kohaselt otsustatakse kallasraja sulgemine üldplaneeringuga.	5.Täpseid asukohti UPs käsitleda ei olnud vaja.
			6.KLIIMAMUUTUSTEGA kohanemine, sh üleujutusala Lähteülesande punkti 2 tabelis on nimetatud vajadus määrata Piusa jõe luha üleujutusala piir. Lisaks tuleks üldplaneeringuga määratleda üleujutusotlikud alad (mis ei võrdu LKS § 35 lg 4 kohaste korduvate üleujutustega aladega ega piirdu vaid maandamiskava	6. Seisukohaga arvestatakse üldiselt ÜP koostamise ja KSH läbiviimise käigus.

			alusel määratud üleujutusohuga riskipiirkondadega) ning üleujutusohuga aladele ehitustingimused seada. Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada kliimamuutuste ja üleujutusega. Palume üldplaneeringu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilisel hindamisel arvestada haldusterritooriumil esineda võivate üleujutusohudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihete esinemine ning linnaliste asumite soojussaarte efekt) ja nende maandamise võimalustega. Soovitame tutvuda Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud üleujutusega seotud riskide maandamiskava ja kliimamuutustega kohanemise arengukavaga.	
			7. MÜRA Lähteseisukohtade punkti 2 tabelis märgitule tuleks lisaks müra normtasemete kategooriate määramisele ka tuvastada probleemsed piirkonnad, kus on võimalik, arvestades kavandatavaid arenguid, müra normtasemete ületamist. Samuti tuleks kontrollida, et kas kavandatavad maakasutuse juhtotstarbed on tekitatava müratasemete mõttes sobilikud?	7. Seisukohaga arvestatakse ÜP koostamise ja KSH läbiviimise käigus.
			8. VÄLISÖHK Üldplaneeringu koostamisel tuleks lähtuda Eesti Keskkonnastrateegiast aastani 2030 (http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/ks_loplil_riigikokku_pdf.pdf), milles on ühe probleemina välja toodud transpordist tulenev saaste. Lisaks tuleks üldplaneeringu koostamisel arvesse võtta, et tööstuspiirkonnad tuleks planeerida tiheasustusest piisavalt eemale, sest ennekõike sellest tulenev lõhna- või mürahäiring tekitab hiljem probleeme, mida lahendada on väga raske. Näiteks puidu- ja mööblitööstus (müra, lõhn), ka värvimisega tegelevad	8. Seisukohaga arvestatakse ÜP koostamise ja KSH läbiviimise käigus.

			remonditöökojad (kemikaalide lõhn), linnu- ja loomakasvatused (lõhn), igasuguste vedelproduktide (kütuste, kütusekomponentide) laadimine ning hoiustamine (lõhn, müra) aga ka tahkekütusel katlamajad (nn toss või suits, lõhn, müra), karjäärid (tolm, müra) tekitavad probleeme, kui need on elanikele lähedal. Samas tuleks teha vahet saastavamal tööstusel/tootmisel/tegevusel (vt eelpool näiteid) ja vähemsaastavamal (nt erinev käsitöö, teatud väiksem toiduainetööstus), see ära defineerida ning kasutada vähemsaastavama tööstuse ala nn puhveralana.	
			9. JÄÄTMED Lähteülesande peatüki 2 tabelis märgitakse, et määratakse kompostimise asukohad. Lisame, et jäätmeäitlusobjektid, sh kompostimisplatsid, tuleb planeerida selliselt, et need ei tekitaks keskkonnahäiringuid (müra, vibratsioon, tolmu, ebameeldiv lõhn jms) ja negatiivset mõju elanikkonnale, vältides sellega hilisemaid probleeme. Jäätmeäitluskohtadega seonduvat peab kavandama kohalik omavalitus. Kompostimisplatside rajamisel arvestada ka Värskas Sanatooriumi kasutatud ravimuda kompostimisvõimalustega ning hinnata keskkonnahäiringuid. Üldplaneeringu koostamisel tuleb võtta arvesse riigi jäätmeavaga 2014-2020 seatud eesmärgid ja liitunud omavalitsuste jäätmeavade seatud eesmärgid. Kindlasti tuleb kajastada Setomaa valla territooriumil asuvaid suletud prügilaid ja nende keskkonnamõju.	9. Seisukohaga arvestatakse ÜP koostamise ja KSH läbiviimise käigus.
			10. MAAVARAD Lähteülesande peatüki 2 tabelis märgitakse vajadus Marinova karjääri taastamiseks ning maakasutuse määramine maavara ammendumise järgselt. Täpsustame, et Marinova dolokivimaardlas on hetke seisuga 2 karjääri; Marinova I dolokivikarjäär ja Marinova II dolokivikarjäär. Lisaks on maardlas karjääridega piirneval alal geoloogilised uuringud Marinova III ja Marinova IV uuringuruumis. Varude selgumisel, võib ka neile aladele	10. Seisukohaga arvestatakse ÜP koostamise ja KSH läbiviimise käigus. Maardlate tingimusi ja perspektiivseid maakasutusi saame käsitleda üldplaneeringu täpsustamises, arvestame mh maakonnaplaneeringust tulenevaid tingimusi. Üldplaneering kooskõlastatakse maardlate osas Maa-ametiga.

		esitada kaevandamisloa taotlusi. Marinova ja Marinova II dolokivikarjääride kaevandamislubade kohaselt korrastatakse need tehisveekoguks (tehisveekogudeks). Tehisveekogu suurus selgub korrastamisprojekti koostamisel. Lisaks KSH VTK peatükis 4.5 märgitule tuleb üldplaneeringuga määrata maardlate ja maavara kaevandamisega kaasnevad mõjud maakasutusele ning ehitiste ehitamisele. Lisaks tuleb käsitleda ala kaevandamisjärgset maakasutust. Olulised küsimused on nt järgnevad: Millised on mõjud ja millised kitsendused sellega kaasnevad? Millised tingimusi on otstarbekas seada üldplaneeringuga? Kuidas võiks kaevandamine aidata kaasa piirkonna arengule? Milline võiks olla maakasutus peale maavara amendumist (nt lasketiir, tuulikupark, puhkeala, sõudekanal, mets)? Arvestades, et kaevandamislube andes määratakse loas ära kaevandatud maa korrastamise suund igale mäeeraldisele individuaalselt. Eelkõige lähtutakse senisest maakasutusest ning edasisest visioonist. Seega turbatootmisalad korrastatakse enamasti soodeks, liiva- ja kruusakarjäärid metsa- või rohumadeks. Kaevandades allpool põhjaveetasel korrastatakse veekoguks. Enne kaevandamise lõppu antakse ettevõttele korrastamistingimused ja selle alusel tehakse korrastamisprojekt. Eestis on teatud piirkondades suur ehitusmaavarade nõudlus, mis survestab uute karjääride avamist, mis omakorda võib tekitada (tekitab) pingeid kogukondade ja arendajate vahel. Ühelt poolt tuleb kohalike kogukondade arvamust arvestada, kuid selge on ka see, et kusagilt peab ehitusmaavarasid kaevandama. Seega on vajalik leida võimalusi nende vastandlike huvide tasakaalustamiseks. Ühelt poolt tuleks planeerimisel konfliktide ennetamiseks vältida asustuse ja muude maa kasutusviiside, mida võiks kaevandamine häirida, kavandamist kasutuses aga ka veel	
--	--	---	--

			avamata maardlate vahetusse lähedusse ning samuti potentsiaalsete maardlate lähedusse (nt asi on uuringu faasis). Samas peaks planeeringu koostamisel aga arvestama kindlasti sellega, et maavara on vajalik kaevandada ja kuski peab seda tegema, et tagada varustuskindlus. Tegemist on teemaga, mis on aina rohkem päevakohane. Igal juhul tuleb üldplaneeringu koostamisel lähtuda sellest, et maardlate ja potentsiaalsete maardlate tuleb arvestada, ei saa võtta seisukohta, et kaevandamine ei ole lubatud. Samuti mitte kanda planeeringusse kohustus, et maavara kaevandamise loa taotluse menetlemisel tuleb teha keskkonnamõju hindamine. Tuleb analüüsida, missugused on konfliktid alad. Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada maapõuseaduse § 15 lg 7, mis sätestab, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering, detailplaneering ja kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-is sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega.	
			11.VESI KSH VTK peatükis 4.2 märgitakse, et hinnatakse mõju vee kogudele ja põhjaveele. Lisame, et veevaldkonnas peaksid olema käsitletud hüdrogeoloogia, põhjavee kaitse, veealade (veekogude) üldised kasutamise- ja ehitamistingimused, põhiliste tehnovõrkude trasside, joogiveeallikate (sh sanitaarkaitsealad), reoveepuhastite (sh kujade), maaparandussüsteemide asukoha määramine, veekogude ranna ja kalda ulatus ja ehituskeeluvöönd, kallasrajad, vajadusel maasoojus(puurkaevud). KSH-s peaks olema käsitletud põhjavesi, pinnavesi, sadevesi, ülejutuspiirkonnad, jääkreostus ja neile arendusest tulenev mõju. Võtta arvesse Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2015-2021 ja meetmeprogrammis olevaid suuniseid ja piiranguid. Üldplaneeringu koostamisel tuleb	11. Seisukohaga arvestatakse ÜP täpsusastmes. Avalike ja olulisemate tehnovõrkude üldised asukohad kajastatakse ÜPs vastavalt selle täpsusastmele. Kitsendused kajastuvad Maameti kaardil.

			arvestada veemajanduskavaga seatud eesmärgid ja meetmeid. Kuna veekogud võivad läbida mitmeid omavalitsusi, siis võib ühes omavalitsuses kavandatu mõjutada terve veekogu seisundit, sh ka teises maakonnas. Seetõttu tuleb veekogu hea seisundi säilitamiseks või saavutamiseks teha koostööd ka teiste kohalike omavalitsustega, mida veekogu läbib. Arvestada ja käsitleda põhjaveemaardlate kinnitatud põhjaveevarusid (06.04.2006 käskkiri nr 405), veekaitseliste kitsendustega alasid (sh kaitsmata põhjaveega alad) ja üleujutusega seonduvate riske (üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavad). Tuua välja tehnovõrkude ja -rajatiste üldised asukohad, seonduvad kitsendused ja probleemkohad.	
	Maa-amet	ESKIIS 03.12.2020 nr 6- 3/20/1689 6-2	1.Seletuskirja peatükis 3.3. Detailplaneeringu koostamise kohustus on detailplaneeringu koostamise kohustuse juhuna märgitud uue äri- või tootmistevõime kavandamine alale, kus sellist tegevust ette pole nähtud. Lisaks sellele kaasneb tegevusega eeldatavalt oluline ruumimõju, mis ulatub kavandatavast kinnistust väljapoole. Eelhinnangu käigus tuleb anda hinnang olulisele ruumilisele mõjule. Täpsustavalt on märgitud, et vastavad juhud kehtivad kogu valla territooriumile ning oluline ruumiline mõju on mõju, millest tingitult muutuvad eelkõige transpordivõrk, saasteainete hulk, külastajate hulk, visuaalne mõju, lõhn, müra, tooraine või tööjõu vajadus ehitise kavandatavas asukohas senisega võrreldes oluliselt. Kuna kirjeldatu vastab ka maavara kaevandamisele, siis palume seletuskirjas täpsustada, et MaaPS alusel saadud kaevandamisloa olemasolul detailplaneeringu koostamise kohustus eelpool kirjeldatud juhul puudub. Vastasel juhul on üldplaneering vastuolus MaaPS §-ga 14.	1.Lisatud täpsustus: <i>Tootmistevõime hulgas ei ole maavara kaevandamine, kuna see on eraldiseisev juhtotstarve – mäetööstuse maa-ala.</i>
			2.Joonise Tehniline taristu järgi jäävad matka- ja terviserajad osaliselt ka maardlatele. Seletuskirja peatüki 4.11. Matka- ja terviserada kohaselt on matka- ja terviserajad mõeldud jalutamiseks, sportlikeks tegevusteks jm vabaaja veetmiseks. Samas peatükis on tingimusena toodud, et raja ehitised peavad sobituma ümbritsevasse keskkonda. Palume seletuskirjas täpsustada,	2.Ptk 5 alguses on täpsustus: <i>Üldplaneeringus on tehnilise taristu lahendused (sh matka- ja terviserajad) antud põhimõtteliseks ja need täpsustuvad detailplaneeringu või ehitusprojekti staadiumis.</i>

			et maardlatele jäävatele matka- ja terviseradadele on lubatud ehitusseadustiku mõistes püsivaid ehitisi rajada vaid juhul, kui maavara on antud alal ammendatud või on maardla alale ehitise ehitamisele saadud MaaPS alusel luba.	Tingimus lisatud täpsustatud sõnastuses: <i>Maardla alale jäävale matka- ja terviserajale on lubatud ehitusseadustiku mõistes püsivaid ehitisi rajada vaid juhul, kui maavara on antud alal ammendatud või maardla alale ehitise ehitamisele on saadud õigusakti kohane luba.</i>
			3. Joonise Väärtused ja piirangud kohaselt kattuvad maardlad rohevõrgustiku aladega. Seletuskirja peatükis 4.12. Rohevõrgustik on üldiste tingimuste all toodud (tsiteerin): „Rohevõrgustikus paiknevat maakasutuse otstarvet ja üldplaneeringu kohast otstarvet ei ole soovitatav muuta. Juhul kui on vajadus otstarvet muuta, peab kavandatav tegevus sobituma rohevõrgustikku ning selle toimimist mitte kahjustama” ning „Metsamaa raadamine rohevõrgustiku alal ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel, olemasolevate objektide (maaparandussüsteem, elektriliinid jm) hooldamisel, põllumaadel jm vajalikul juhul. Juhul kui kavandatakse uut objekti, mille rajamine eeldab raadamist ning maa sihtotstarbe muutmist, tuleb selle objekti kavandamiseks koostada detailplaneering või ehitusprojekt (va karjääri kavandamisel). Muudatuste kavandamisel tuleb täiendavalt koostada eksperthinnang koos leevendavate tingimuste määramisega, tagamaks rohevõrgustiku sidususe säilimine”. Lisaks on seletuskirja peatükis 3.8.9. Mäetööstuse maa-ala ühe tingimusena toodud, et maardlate kasutuselevõtul maavara väljamiseks tuleb võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohevõrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt hinnata kavandatava tegevuse mõju väärtuslikele maastikukomponentidele ning võimalusel säilitada ala väärtused maksimaalselt. Maavaravaru kaevandamise lõppedes tuleb ala korrastada selliselt, et korrastatud ala sobituks väärtusliku	3. Maakasutuse otstarbe muutmise ja metsamaa raadamise keelu tingimused RVs on eemaldatud, kuna RV on muude tingimustega kaitstud. Ptk 3.6.9 tingimus on sõnastatud: <i>Maardlate kasutuselevõtul maavara väljamiseks tuleb võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohevõrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt hinnata kavandatava tegevuse mõju väärtuslikele maastikukomponentidele ning võimalusel säilitada ala väärtused maksimaalselt. Maavaravaru kaevandamise lõppedes tuleb ala korrastada selliselt, et korrastatud ala sobituks väärtusliku piirkonnaga.</i> Hinnangu annab KOV või teised rohevõrgustiku säilimise eest vastutavad osapooled oma arvamuse käigus. Vajadusel tellitakse eksperthinnang, kuid see pole igakordselt kohustuslik.

			piirkonnaga. Palume seletuskirja täpsustada nii, et rohevõrgustikus asuvatel maardlatega kattuvatel aladel kaevandamise kavandamisel oleks sarnaselt metsa raadamise ja detailplaneeringu koostamise kohustuse erandile seatud erand ka eksperthinnangu koostamisele, kuna rohevõrgustiku toimimise säilimist hindab Keskkonnaamet loa menetluse käigus ja vajadusel algatab keskkonnamõju hindamise. Muudatuste kavandamisel igakordne eksperthinnangu koostamise nõue rohevõrgustikule jäävatel maardlate aladel on dubleeriv ja võib olla asjatult koormav ning seetõttu on nõue vastuolus MaaPS §-ga 14.	
			4. Joonise Väärtused ja piirangud kohaselt asuvad maardlad väärtuslikel maastikel. Seletuskirja peatükis 4.13. Väärtuslik maastik on tingimuste all märgitud (tsiteerin): „Ehitiste rajamisel jm maastikupilti mõjutavate tegevuste kavandamisel tuleb arvestada olemasolevate väärtuste säilitamisega aladel, kus traditsiooniline asustusstruktuur või maastikumuster on säilinud ja/või tajutav. Traditsiooniline maastikumuster koosneb erinevatest osadest: hoonete ja asustuse paiknemine, kõlvikute jaotus, paiknemine ja suurus, külade struktuur, hoonete arhitektuur, teedevõrgustik ja maastikulised väikevormid“ ning „Uute objektide ja maakasutuse kavandamisel tuleb tagada sobivus olemasoleva maastikuga ning et ei rikutaks pöördumatult neid väärtusi, mille pärast maastik välja valiti. Maavaravaru kaevandamise soovi korral väärtusliku maastiku alal tuleb lähtuda ptk-is 3.8.9 tingimustest.“ Seletuskirja peatükis 3.8.9. Mäetööstuse maa-ala on ühe tingimusega toodud, et maardlate kasutuselevõtul maavara väljamiseks tuleb võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohevõrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt hinnata kavandatava tegevuse mõju väärtuslikele maastikukomponentidele ning võimalusel säilitada ala väärtused maksimaalselt.	-

			Maavaravaru kaevandamise lõppedes tuleb ala korrastada selliselt, et korrastatud ala sobituks väärtusliku piirkonnaga. Maa-amet nõustub eelpool kirjeldatuga.	
			5.Joonise Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad väärtuslikele põllumajandusmaadele. Seletuskirja peatükis 4.15. Väärtuslik põllumajandusmaa on kirjeldatud, et väärtusliku põllumajandusmaa määratlemise ja kasutustingimuste seadmise üldine eesmärk on tagada nende säilimine võimalikult suures ulatuses ja kasutada neid sihipäraselt põllumajanduslikuks tegevuseks. Sama peatüki tingimuste all on märgitud (tsiteerin): „Laiulatuslikul väärtuslikul põllumajandusmaal on oluline säilitada põldude läheduses olev looduslik taimkate, samuti üksikud puud ja puude grupid põldudel, hekid, metsaribad. Sellised loodusliku taimestikuga kaetud alad võimaldavad suurendada põllumajanduspiirkondade bioloogilist mitmekesisust ja moodustavad kohaliku tasandi rohevõrgustiku“ ning „Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaevandamisloa taotluse raames anda hinnang väärtusliku põllumajandusmaa hävinemise olulisusele, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muutust põhjendada“ ja „Väärtusliku põllumajandusmaa võimalikult suures ulatuses säilitamise vajadusega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.“ Maa-amet nõustub eelpool kirjeldatuga.	-
			6. KSH aruande eelnõu peatükis 7.7. Mõju maavaradele ja maardlatele on märgitud, et Setomaa vallas on arvele võetud kohaliku tähtsusega lubjakivi-, dolokivi-, järvemuda-, liiva-, turba- ja savimaardlad. Täpsustame, et 01.01.2017 kehtima hakanud MaaPS alusel ei jaotata maardlaid enam kohaliku ja üleriigilise tähtsusega maardlateks. Lisaks on samas peatükis märgitud, et kokku	6.Täpsustame, et maardlate infot kajastatakse Lisa 2s seisuga august 2020. Vastav info on pidevas muutuses ning ajakohast infot tuleb vaadata kehtivatest registritest, ÜP lisa 2 on selles osas vaid informatiivse tähendusega.

			kaevandatakse neljal mäeeraldisel dolokivi, liiva või ravimuda (Marinova dolokivikarjäär, Marinova II dolokivikarjäär, Ulitina liivakarjäär, Värskä ravimudakarjäär) ning viidatud on Maa-ameti maardlate kaardirakenduse seisule 10.08.2020. Täpsustame, et Värskä ravimudakarjääri maavara kaevandamise luba aegus 29.12.2019, kuid menetluses on loa pikendamise taotlus. Lisa Lisa 2. Ülevaade vallast peatükis 13. Maardlad ja mäeeraldised puudub Setomaa vallas esinevate maavarade nimekirjast lubjakivi. Palume KSH aruannet ja lisa Lisa 2. Ülevaade vallast täpsustada.	
	LS 25.11.2019 nr 6- 3/19/1715 8-2	1. Reformimata riigimaade ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Keskkonnaministeerium. Keskkonnaminister on oma 05.03.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/198 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada üldplaneeringuid PlanS sätestatud korras, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal. 2. Palume planeeringu koostamisel maardlate aladel arvestada MaaPS-s sätestatuga. 3. Seisuga 20.11.2019 asuvad Setumaa valla üldplaneeringu territooriumil osaliselt või täielikult 15 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat ja 4 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist. Keskkonnaregistri seaduse § 6 kohaselt palume üldplaneeringu koostamisel kasutada üksnes keskkonnaregistrisse kantud keskkonnaandmeid. Üldplaneeringu joonistel palume kajastada keskkonnaregistris Setumaa vallas arvel olevate maardlate piire. 4. Lisaks palume üldplaneeringus anda mäetööstusmaa juhtotstarve kehtivate lubadega mäeeraldiste ja nende teenindusmaade aladele ning reserveeritava mäetööstusmaa juhtotstarbe anda nendele aladele, kus on menetluses maavara kaevandamise loa taotlus. Vajadusel võib mäetööstusmaa juhtotstarbest eraldada turbatööstusmaa juhtotstarbe. 5. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise	1.Teadmiseks võetud. 2.Arvestame vastavalt üldplaneeringu täpsusastmele ning vajadustele. 3. Arvestame vastavalt üldplaneeringu täpsusastmele ning vajadustele. 4. Arvestame vastavalt üldplaneeringu täpsusastmele ning vajadustele. 5. Teadmiseks võetud.	

			menetlusega ning edastada planeeringulahendus enne vastuvõtmist Maa-ametile kooskõlastamiseks. Maa-amet aktsepteerib planeeringumaterjalide ja menetlusdokumentide edastamist nii digitaalselt aadressile maaamet@maaamet.ee kui ka materjalide allalaadimist vastavalt veebiaadressilt.	
	Maanteeamet	ESKIIS 17.11.2020 nr 15- 2/18/4980 2-8	1. Palume käsitleda üleujutusalaade mõju riigiteedele, vajadusel täpsustada aruande vastavaid ptk - 7.18. Üleujutusalaad ning 9.1.20. Meetmed üleujutustega arvestamiseks. Kui üleujutusalaadel puudub mõju riigiteedele, palume seda kajastada ka aruande eelnõus.	1. Ettepanekuga arvestatakse ja KSH aruannet täpsustatakse vastavalt.
			2. Pt 7.7. Mõju maavaradele ja maardlatele ei ole käsitletud mineraalvett, mis on samuti maavara.	2. Ettepanekuga arvestatakse ja KSH aruande ptk 7.7 täiendatakse.
			3. Aruande eelnõus puuduvad ettepanekud järvemuda (ravimuda) ning mineraalvee kaitsmiseks.	3. Tegu ei ole ÜP ülesandega, teema on KKA haldusalas.
			4. Aruande eelnõu pt 7.15.2. Sadamad ja lautrikohad on kirjas, et Konkreetseid asukohti uute (väike)sadamate, lautrikotade ja silpide jaoks ÜP-ga planeeritud ei ole. Samas üldplaneeringu joonisel nr 3 Tehniline taristu on joonise leppemärkide loetelus leppemärk perspektiivne väikesadam ning planeeringu kaardil on kajastatud vähemalt üks perspektiivne väikesadam Beresje külas.	4. Sadamate jt veeliiklusega seotud rajatiste teemat on täpsustatud.
			5. Planeeringu joonistel Miljööväärtsuslikud alad võiks iga joonise all leppemärkide loetelus välja tuua vaid konkreetselt sellel joonisel kasutatud leppemärgid, vastasel juhul tekib joonise vaatamisel küsimus: kui leppemärkide loetelus on välja toodud tingmärk (nt kohustuslik ehitusjoon), aga seda joonisel ei ole, siis kas seda ei peagi seal olema või on joonis poolik / kaardil on unustatud kujutada vastava leppemärgiga elementi.	5. Tegu on tehnilise teemaga, mis lahendatakse ÜP kehtestamisele minevaid materjale vormistades, mitte koostamise käigus, kuna tegu on automaatse vormistuse tõttu tekkiva olukorraga.
			6. Planeeringu joonistel Miljööväärtsuslikud alad võiks üle vaadata erinevate leppemärkide kasutuse – nt riigitee ja ilusa vaatega teelõik leppemärgid võiks jooniste loetavuse huvides olla kujutatud üksteise kõrval, mitte üksteise peal; samuti esineb jooniseid, kus nimetatud leppemärgid vahelduva eduga kas kattuvad või kulgevad suvaliselt ühel või teisel pool teed.	6. Tegu on tehnilise teemaga, mis lahendatakse ÜP kehtestamisele minevaid materjale vormistades, mitte koostamise käigus, kuna tegu on automaatse vormistuse tõttu tekkiva olukorraga.

			7.Planeeringu joonistel Miljööväärtuslikud alad on leppemärkide loetelus leppemärk ilus vaatekoridor kujutatud liiga suure mõõtkavaga - legendi ja kaardi võrdluses ei ole see hästi loetav.	7. Arvestatud.
			8.Planeeringu joonisel nr 3 Tehniline taristu on joonisel ilmselt kujutatud riigitee teekaitsevöönd – must kriipsjoon riigitee mõlemas servas? Joonise leppemärkide loetelust puudub vastava leppemärgi selgitus. Samuti ei ole antud joonisel riigitee ning selle kaitsevööndi leppemärgid üksteisest piisavalt hästi eristatavad, st tume-hall riigitee tingmärk ning sellega paralleelselt kulgevad teekaitsevööndi tingmärgid kipuvad kohati kokku sulanduma. Kohtades, kus riigitee kulgeb paralleelselt jõega, on jõe tingmärk riigitee tingmärgi kohal / liialt lähedal, ning jääb mulje, et teekaitsevöönd on jõel, mitte riigiteel. Võimalusel palun korrigeerida joonise tingmärkide kasutust.	8. Leppemärgi selgitus lisatud, tingmärke pole täiendavalt muudetud, kuna tegu on tehnilise teemaga, vajadusel lahendame selle kehtestamisele minevaid materjale vormistades.
			9.Setomaa valla üldplaneeringu koostamise ettepanekute raames riigiteede teekaitsevööndide suurendamise osas (vt ettepanekud p 2.2.1.-2.2.3.) tegime vastavad ettepanekud riigitee lõikudes, kus meie hinnangul piirkonna edasine areng võib mõjutada olulisel määral riigitee kasutamist (liiklussageduse tõus) ning liikluskorraldust (uued ristumiskohad). Teelõikude valikul hindasime lisaks olemasolevat olukorda võttes aluseks väljakujunenud hoonestusjoone, lubatud sõidukiiruse ning reaalselt maastikul olemasolevad orientiirid (nt ristmik, kiiruspiiranguala algus/lõpp, asula piir), mille alusel on teekaitsevööndite ulatust kaardil ja/või maastikul võimalik hõlpsalt jälgida. Oma igapäevases menetluspraktikas ei käsitle me riigitee kaitsevööndit vaikumise ehituskeelualana, vaid näeme oma rolli eelkõige kohaliku omavalitsuse partnerina, kellele pakkuda pädevat tuge ruumiliste otsuste tegemisel. Selgitame, millistel kaalutlustel tegime oma ettepanekute p 2.2.1.-2.2.3 järgnevad ettepanekud riigiteede kaitsevööndide suurendamiseks:	9. Nõustume ja arvestame, vastavad täiendused seletuskirja lisatud.
			9.1.Oma ettepanekute p 2.2.1. küsisime riigitee kaitsevööndi suurendamist 30 m mõlemal pool riigitee äärmise sõiduraja servast riigitee nr 18179 Värskas sanatooriumi tee km 0,15-1,05 (Kalda tn ja P. Haavaoksa tn ristmikust asula piirini). Antud lõigus puudub tee ääres väljakujunenud	9.1. Nõustume ja arvestame.

			hoonestusjoon, riigitee katte laius on 5 m (NB: kitsas tee!), alevikust väljasõidul puudub kiiruspiirang (on lubatud sõita 90 km/h) ning alevisse sisenemisel kehtib osaliselt kiiruspiirang 70 km/h ning osaliselt kiiruspiirang puudub. Kavandatava planeerigu alusel on teega külgneva ala maa juhtotstarbeks puhke- ja looduslik maa-ala, mille servas kulgeb ka jalg- ja jalgrattatee (edaspidi JJT). Riigiteega piirneb kinnistuid, millele puudub juurdepääs. Võib eeldada, et tulevikus suureneb antud asukohas riigiteel liiklussagedus (kinnistute hoonestamine) ning osutub vajalikuks liikluskorralduse muutmine (uued ristumiskohad / juurdepääsud kinnistutele). Teekaitsevööndi suurendamise kaudu soovime olla kaasatud piirkonna ruumilise arengu korraldamisse.	
			9.2.Oma ettepanekute p 2.2.2. küsisime riigitee kaitsevööndi suurendamist 30 m mõlemal pool riigitee äärmise sõiduraja servast riigitee nr 18197 Värskas – Podmotsa km 0,6-2,24 (P. Haavaoksa tn ristmikust asula piirini). Antud lõigus puudub tee ääres väljakujunenud hoonestusjoon, riigitee katte laius on 7 m, alevikust väljasõidul puudub kiiruspiirang (on lubatud sõita 90 km/h) ning alevisse sisenemisel puudub valdavas osas kiiruspiirang ning osaliselt kehtib kiiruspiirang 70 km/h. Kavandatava planeerigu alusel on teega külgneva ala maa juhtotstarbeks puhke- ja looduslik maa-ala. Riigiteega piirneb kinnistuid, millele puudub juurdepääs. Võib eeldada, et tulevikus suureneb antud asukohas riigiteel liiklussagedus (kinnistute hoonestamine) ning osutub vajalikuks liikluskorralduse muutmine (uued ristumiskohad / juurdepääsud kinnistutele). Teekaitsevööndi suurendamise kaudu soovime olla kaasatud piirkonna ruumilise arengu korraldamisse.	9.2. Nõustume ja arvestame.
			9.3.Oma ettepanekute p 2.2.3. küsisime riigitee kaitsevööndi suurendamist 30 m mõlemal pool riigitee äärmise sõiduraja servast riigitee nr 18178 Värskas – Ulitina km 0,5-2,58 (Kooli tn ristmikust asula piirini). Antud lõigus puudub tee ääres väljakujunenud hoonestusjoon, riigitee katte laius on 6 m (NB: kitsas tee!), kehtib kiiruspiirang 50 km/h, kuid teed ümbritsev keskkond ei toeta kiiruspiirangut. Kavandatava planeerigu alusel on	9.3. Nõustume ja arvestame.

			teega külgneva ala maa juhtotstarbeks ühiskondlike hoonete maa; äri, tootmise ja elamu maa-ala; osaliselt kulgeb riigitee servas JJT. Riigiteega piirneb kinnistuid, millele puudub juurdepääs. Võib eeldada, et tulevikus suureneb antud asukohas riigiteel liiklussagedus (kinnistute hoonestamine) ning osutub vajalikuks liikluskorralduse muutmine (uued ristumiskohad / juurdepääsud kinnistutele). Teekaitsevööndi suurendamise kaudu soovime olla kaasatud piirkonna ruumilise arengu korraldamisse.	
			9.4.Palun täpsustada planeeringu seletuskirjas p 5.1.2. „Sõiduteed“ lauset Sademevee lahenduse kavandamisel tuleb arvestada, et üldjuhul ei juhita neid riigiteede kraavidesse. Erisused on võimalikud koostööna Maanteeametiga. järgmiselt: Sademevee kogumise ning ärajuhtimise kavandamisel tuleb arvestada, et sademevett ei ole lubatud juhtida riigitee alusele maaüksusele ega riigitee kraavidesse. Erisused on võimalikud vaid koostöös Maanteeametiga.	9.4.Täpsustatud.
	LS 06.02.2019 nr 15- 2/18/4980 2-4	1.Teedevõrgustiku, sealhulgas riigiteede ja kohalike teede üldise asukoha määramine: 1.1. Integreerida planeeringusse maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringuga „Võrumaa kergliiklusteed ja loodusrajad“ kavandatud teedevõrgustik, sealhulgas seatud tingimused. 1.2. Integreerida planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik, - so riigiteede perspektiivsed trassid sh ristumiskohad, kogujateed jms. 1.3. Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad. 1.4. Määrata olemasolevate ja kavandatud teede funktsioonid: näiteks kohalik tee, avaliku kasutusega eratee. Riigiteedeks määramine ja riigiteede kohalikeks teedeks määramine toimub koostöös Maanteeametiga.	1.1.Kajastame UP täpsuastmes ja vajadustest lähtuvalt. 1.2. Kajastame UP täpsuastmes ja vajadustest lähtuvalt. 1.3.Arvestame üldplaneeringu täpsusastmes. 1.4. Arvestame üldplaneeringu täpsusastmes ja selle vajadustest lähtuvalt. Riigiteede osas teeme Teiega koostööd.	

		2. Riigiteest tekkivate kitsenduste määramine, sealhulgas tänava kaitsevööndi laiendamine, riigitee kaitsevööndi vähendamine: 2.1. Riigitee kaitsevööndi laiuse käsitlemisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul sama paragrahvi lõikest 3. 2.2. Värska alevikku läbivad riigiteed on EhS § 92 lg 3 mõistes tänavad. EhS § 71 lg 3 alusel oleme hinnanud alevikku läbivate riigiteede kaitsevööndite ulatust. Linnaalse liikluskeskkonna puudumise tõttu ja tee funktsioonist lähtuvalt, teeme ettepaneku määrata alljärgnevatel riigiteedel kaitsevööndi laiuseks 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast: 2.2.1. riigitee nr 18179 Värska sanatooriumi tee km 0,15-1,05; 2.2.2. riigitee nr 18197 Värska – Podmotsa km 0,6-2,24; 2.2.3. riigitee nr 18178 Värska – Ulitina km 0,5-2,58. 2.3. Juhul kui olemasolev hoonestusjoon jätkub väljaspool alevikku, kaalub Maanteeamet kohaliku omavalitsuse põhjenduste alusel EhS § 71 lõikest 2 tuleneva kaitsevööndi laiuse vähendamist. 2.4. Riigiteede kaitsevööndid vormistada suletud joone kujul ning digitaalne kiht lisada planeeringu kooskõlastamise taotlusele GIS või CAD formaadis.	2. Teede kaitsevööndite puhul lähtume määrusest ning täpsustame vööndeid koostöös Teiega ÜP käigus.
		3. Planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste määramine: 3.1. Määrata tingimus, et riigitee kaitsevööndisse üldjuhul hooneid ei kavandata. Juhul, kui hoonete kavandamine on põhjendatud väljakujunenud hoonestusjoonega, määrata tingimus, et arendaja peab arvestama liiklusest tulenevate häiringute (müra, saaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga. Normidele vastavuse tagamine, leevendavate meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja kohustus.	3. Kaalume ettepanekutega arvestamist ÜP koostamise käigus, arvestades kohalikke vajadusi ning teeme selleks mh koostööd Maanteeametiga. 3.1. Üldise põhimõttena saame käsitleda, erandid peavad olema võimalikud.

		3.2. Soovitame müratundlikke alasid/objekte riigiteede mõjupiirkonda mitte planeerida. 3.3. Juurdepääsu tagamiseks riigiteele, määrata tingimus mitut kinnistut teenindava eratee avalikult kasutatavaks määramiseks, vajadusel transpordimaa kavandamiseks ja vastavalt EhS-le teeregistrisse kandmiseks. 3.4. Juurdepääsu tagamiseks riigiteele määrata tingimus, et kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt. 3.5. Määrata tingimus, et riigiteega külgneva ehitustegevuse kavandamisel detailplaneeringu koostamise kohusteta alal, tuleb reeglina kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega. 3.6. Terviklike ruumilahenduste saavutamiseks riigiteedelt juurdepääsude kavandamisel selgitada välja avalik huvi, määrata kohustus detailplaneeringu koostamiseks juhul kui arendusalale puudub olemasolev juurdepääs ja / või on vajalik juurdepääsude tagamine / säilitamine avalikult kasutatavalt teelt ala lähinaabritele. 3.7. Jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada välja poole riigitee transpordimaad. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivõimalusi kergliiklustee rajamiseks eramaadel, määrata tingimus, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse. 3.8. Määrata tingimus, et põhjendatud juhul tuleb suurendada kaevandatavatele aladele juurdepääsuteede, kaasa arvatud riigiteede, kandevõimet või viia neid muul moel liikluskoormusega vastavusse. 3.9. Määrata rajatise asukoha kooskõlastamise vajadus riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus (tuulikute puhul	3.2.Võimalusel arvestame. 3.3.Üldist põhimõtet ei saa anda, sõltub asukohast ja vajadustest. Arendused realiseeruvad tihti erinevatel aegadel. 3.4. Üldist põhimõtet ei saa anda, sõltub asukohast ja vajadustest. Arendused realiseeruvad tihti erinevatel aegadel. 3.5. Üldist põhimõtet ei saa anda, sõltub asukohast ja vajadustest. Arendused realiseeruvad tihti erinevatel aegadel. 3.6.Kaalume täiendavalt ÜP käigus, üldist tingimust v-o keeruline anda ÜP täpsusastmes. 3.7.Kaalume ettepanekut ÜP koostamise käigus. Avalikust huvist lähtuvad rajatised (nagu seda on kergliiklustee) puhul ei saa eristada omandivormi. 3.8.Kaalume. 3.9. Kaalume.
--	--	--	--

		lisada labade pikkus) on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast. 3.10. Riigiteede määrata 20 m laiune tehnoloogiline vöönd äärmise sõiduraja välimisest servast tee ohutuse tagamiseks, perspektiivseks teede õgvendusteks ja laiendusteks, kogu- ja kergliiklusteede välja ehitamiseks, avalikes huvides vajalike tehnovõrkude- ja rajatiste paigutamiseks ning teede püsivust tagava veerežiimi parandamiseks. Kuni 10 m teekaitsevööndi puhul lugeda tehnoloogilise vööndi laiuseks kuni 10 m. Tehnoloogilises vööndis tuleb ehitustegevuse planeerimisel tee ohutuse tagamiseks kaasata Maanteeamet. 3.11. Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust. Tingimuste määramisel tagada ühistranspordiga ligipääsetavus. 3.12. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et riigitee kui rajatise püsivuse ja toimimise tagamiseks üldjuhul ei juhita arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. 3.13. Tehnovõrkude kavandamist riigitee transpordimaale tuleb vältida kuna transpordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks. 3.14. Planeeringut koostades tuleb soodustada ühissõidukite eeliskasutamist, vähendades sellega transpordi negatiivset mõju keskkonnale ja sellest põhjustatud tervisekahjustusi ning aidates kaasa liiklusõnnetuste ja liiklusummikute ärahoidmisele;	3.10.Kaalume. 3.11.Kaalume. 3.12.Keskkonnaministeerium on rõhutanud, et sademeveesüsteemid tuleb kavandada tervikult valgalapõhiselt (nii tehniliste lahenduste kui ka hooldamise osas), seega ei saa selle tingimusega tingimata arvestada. 3.13.Kaalume, kuid selline põhimõte võib minna vastuollu terviklike keskkonna seisukohast jätkusuutlike süsteemide rajamisel. 3.14.Arvestame üldplaneeringu täpsustamises.
		4.Liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine:	4. Tingimused võetakse teadmiseks, põhimõtteid kaalutakse planeeringu koostamisel.

		4.1. Lähtuda riigitee funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja arvestada, et kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida kohaliku liikluse suunamist transiitliiklusega teele. 4.2. Arendusalade juurdepääsud lahendada läbi koguja- teede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoht avalikult kasutatavale teele. 4.3. Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse. 4.4. Vältida planeeringulahendust, mis tingib vajaduse hajaasustusega piirkonnas riigitee pidevaks ületamiseks. 4.5. Põhimaanteedele uusi samatasandilisi ristumiskohti mitte kavandada. Kohalike teede liitumine põhimaanteedega toimub ainult üldplaneeringuga kavandatud eritasandiliste ristumiskohtade (sõlmede) kaudu. Arvestada, et olemasolevad üksikute kinnistute ristumiskohad säilivad senise maakasutuse tarbeks ega jää pikas perspektiivis kasutusele. 4.6. Liiklejate ohutuse tagamiseks ja riigitee korrakohaseks kasutamiseks ei ole parkimine riigiteel lubatud. Arendusalade, sh avaliku kasutusega alade, planeerimisel (puhkealad, supluskohad jm) kavandada lahendus, kus parkimine toimub väljaspool riigiteed ja alaga samal tee- poolel.	ÜP kavandav ja suunab maa- ja ruumikasutust valla ruumilise arengu põhimõtetest ja vajadustest lähtuvalt. ÜP määratakse ühendus- ja juurdepääsuteede vajadus ja põhimõttelised asukohad, jalgratta- ja jalgteede vajadus ja põhimõttelised asukohad, et tagada sidus teedevõrk, ohutumad ja mugavamad liikumisvõimalused. ÜPga tuleb määrata optimaalne ruumikasutus, mille üheks komponendiks on transpordivõrk, sh riigiteed ja kohalikud teed. Transpordivõrgustik ja liikuvus on omavahel seotud. Piirkondlikest eripäradest tulenevalt ei pruugi välja toodud põhimõtete kohaldamine olla üheselt võimalik.
		5. Palume planeeringus kasutada riikliku teeregistri põhi- seid teede nimetusi ja numbreid (vt link allpool). Planeering kooskõlastada Maanteeametiga. Kooskõlastamisel palume esitada meie kirjale vastava ülesehitusega ülevaade (näiteks tabelina) Maanteeameti ettepanekute arvestamise kohta planeeringulahenduse väljatöötamisel. Oleme valmis koostööks planeeringu koostamisel ning vajadusel selgitama ja täpsustama käesoleva kirjaga esitatud ettepanekuid.	5. Arvestame.

		Algatamine 13.11.2018 nr 15- 2/18/4980 2-2	Palume kaasata Maanteeamet üldplaneeringu ja KSH koostamisse PlanS § 76 lg 1 ja 2 alusel. Planeeringuga seotud teated ja taotlused edastada Maanteeametile e-posti aadressil maantee@mnt.ee.	Arvestame
4.	Põllumajandus- amet	ESKIIS 03.11.2020 nr 14.5- 1/1746-1	1. Juhime Teie tähelepanu, et maaparandussüsteemi maa-ala maaparandusseaduse tähenduses on maatulundusmaa, millel paikneb niiskusrežiimi reguleeriv võrk. Maaparandussüsteem võib paikneda ka muu sihtotstarbega maal. Maakasutuses on oluline, et maaparandussüsteemi maa-alale ei oleks määratud muud otstarvet kui põllumajandusmaa (põllukuivendus) või metsamaa (metsakuivendus). Muul maal paiknev maaparandussüsteem või selle osa peab säilitama vee läbilaskmisvõime.	1. Teadmiseks võetud, kuid juhime Teie tähelepanu, et MPS infokihi järgi asuvad mitmed MPS objektid katastri järgi tootmis-, elamute vm otstarbega maa-aladel. Seega ei saa ka ÜPs anda MPS alasid tingimata sellise määratlusega, vaid peab säilima üldistusvõimalus ning paindlikkus, sh võimalus arengumuudatusi ette näha. ÜP on pikaaegne strateegiline dokument. Üldiste tingimuste all on nende aspektidega arvestatud.
			2. Maaparandussüsteemi maa-alal ja eesvoolu kaitsevööndis sihtotstarbe või kasutusotstarbe muutmine, muu ehitise ehitamine, mis ei ole maaparandussüsteemi osa, lisavee juhtimine maaparandussüsteemi väljastpoolt maaparandussüsteemi maa-ala, heit-, sade- või muu vee juhtimine drenaaži maa-alale ning lõhkamis-, puurimis-, kaeve ja muu selline töö pinnases tuleb omavalitsuse poolt saata kooskõlastamiseks PMA-le. Avatud eesvoolu kaitsevöönd, mille valgala pindala on kümme ruutkilomeetrit või rohkem, ulatub eesvoolu mõlemal kaldal 15 meetri kaugusele. Avatud eesvoolu kaitsevöönd, mille valgala pindala on alla kümne ruutkilomeetri, ulatub eesvoolu mõlemal kaldal 12 meetri kaugusele. Kollektoreesvoolu kaitsevöönd ulatub kollektori telgjoonest mõlemale poole kümne meetri. Tiheasustusega alal ulatub avatud eesvoolu kaitsevöönd mõlemal kaldal seitsme meetri kaugusele. Sealjuures tuleb arvestada, et kui eelnimetatud tegevused maaparandussüsteemi maa-alal on vältimatud ja antud	2. Teadmiseks võetud, kuna põhimõtte tuleneb õigusaktist, siis seda eraldi ei ole välja toodud, kuna õigusaktiga tuleb niiehknaa arvestada.

			tegevusega ei ole võimalik säilitada maaparandussüsteemi sihipärane toimimine, tuleb olemasolev maaparandussüsteem ümber ehitada.	
			3. Setomaa valla üldplaneeringu eskiislahenduse ja kesk-konnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kaartidel „Väärtused ja piirangud“ ning „Maakasutus“ puudub maaparanduse hoiualade tähistus. Ilma maaparandussüsteemide maa-ala määranguta üldplaneeringus ja kaartidel ei teki maaomanikul arusaamist piirangutest muu ehitise rajamisel maaparandussüsteemide alale. PMA soovib, et Setomaa valla üldplaneeringus võetaks arvesse ja kajastatakse ülaltoodut.	3.Kõik piirangud on UP koostamise ajal nähtavad UP rakenduses, kus saab erinevaid teemakihte korrigeerida. PDF joonistel pole tehnilistel põhjustel võimalik kõiki infokihte kuvada, oleme teinud valiku, et kajastame vaid kihte, mida UPga kehtestame v mis omavad olulist illustreerivat mõju. Hiljem, kui UP on kehtestatud, saab vastavaid kihte Maa-ameti vm avalikus rakenduses ajakohastena vaadelda.
		Algatamine 19.11.2018 nr 14.5- 1/1678-1	1. Üldplaneeringu lähteseisukohtades peaks põhieesmärgidena arvestatud olema Põllumajandusameti tegevusvaldkonda jäävate teemadega (liigvee ära juhtimine maatulundusmaalt, väärtuslike põllumaade säilitamine). Põllumajandusameti jaoks on oluline, et üldplaneeringu koostamise ülesannetena ja lähteseisukohana oleks nimetatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmete määramine (süsteemide terviklikkuse säilitamine). Kui planeeritava maa-alale jääb maaparandussüsteeme, siis peab ka planeeringus olema nende tähelepanu pööratud – maaparandussüsteemid peavad olema kajastatud nii joonistel kui ka seletuskirjas.	1.Vajalikud valdkonnad kajastuvad ülesannete tabelis. UP põhieesmärk on maakasutus ja ehitustingimuste määramine, Põllumajandusameti valdkonnad on täiendavad teemad, mida ÜPs käsitletakse vastavalt ÜP täpsusastmele.
			2. Üldplaneering peaks kajastama järgmistest nõuetest tulenevat: Maa sihtotstarbe muutmine (ka kinnisasja ümber kruntimine, jagamine, ühendamine, liitmine või eraldamine) Vastavalt maaparandusseaduse § 48 lg 1 (uues maaparandusseaduses § 51 lg 1) tuleb maaparandussüsteemide maa-alal sihtotstarbe muutmine kooskõlastada PMA-ga.	2.ÜP ei tsiteeri seadusi, kuna need on ÜPst sõltumatult kohustuslikud ja täitmiseks kõigile kõikide tegevuste läbiviimisel. Samuti võivad seadused ÜP kehtimise jooksul muutuda. Seega käsitleb ÜP neid teemasid üldiselt, viidates üldiselt seadusele, mitte selle punktidele.

		Muu ehitise ehitamine maaparandussüsteemile Vastavalt maaparandusseaduse § 47 lg 1 (uues maaparandusseaduses § 50 lg 1) tuleb maaparandussüsteemide maa-alale muu ehitise ehitamine kooskõlastada PMA-ga. Lisavee juhtimine maaparandussüsteemi Tulenevalt maaparandusseaduse § 47 lg 1 (uues maaparandusseaduses § 53) ja Vabariigi Valitsuse 29.11.2012 määruse nr 99 „Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed“ § 5 lg 8 on lisavee (nt heit- või sadevee) juhtimiseks maaparandussüsteemi või selle koosseisu kuuluvasse vooluveekogusse vajalik saada kooskõlastus Põllumajandusametilt. Maaparandushoid Tulenevalt maaparandusseaduse § 45 lg 2 ja 3 (uues maaparandusseaduses § 44 lg 2) ei tohi maaparandussüsteemi omanik maaparandushoiutöid tehes takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega kahjustada keskkonnaseisundit, maaparandussüsteemi või selle toimimist. Maaparandushoiutöödele esitatavad nõuded on kehtestatud põllumajandusministri 25.07.2003 määrusega nr 75 „Maaparandushoiutöödele esitatavad nõuded“. Maaparandussüsteemi (ehitamine ja) rekonstrueerimine Vastavalt maaparandusseaduse § 7 lg 1 (uues maaparandusseaduses § 12 lg 1) tuleb enne maaparandussüsteemi ehitusprojekti koostamist esitada Põllumajandusametile maaparandussüsteemi projekteerimistingimuste taotlus. Vastavalt maaparandusseaduse § 5 lg 1 (uues maaparandusseaduses § 8 lg 1) loetakse ka maaparandussüsteemi rekonstrueerimine ehitamiseks.	Vajalikke kitsendusi ja piiranguid kajastame ÜP joonistel vastavalt vajadusele. Arvestada tuleb, et ÜP lahendus (maakasutus) läheb kehtestamise järgselt Maa-ameti kaardile ning seal saab ajakohaseid kitsendusi koos lahendusega vaadata. ÜP kajastab kitsenduste osas vaid koostamise hetkeseisu ning see on taustainfoks. Seaduse muudatused võtame teadmiseks.
--	--	---	---

		Looduskaitseadusest tulenevad piiranguvööndid (põhikaardile kantud veekogu piirist arvates) Viited seaduse punktidele Veeseadusest tulenev veekaitsevöönd Viited seadusele. Eesvoolu kaitsevöönd Uus maaparandusseadus hakkab kehtima 1. jaanuarist 2019. Uue maaparandusseadusega kehtestatakse eesvooludele kaitsevöönd, mille ulatus määratakse määrusega. Määrusega kehtestatakse maaparandussüsteemi eesvoolude ja nendel paiknevate maaparandussüsteemi keskkonnarajatiste kaitsevööndi ulatus tulenevalt eesvoolu tüübist ja valgala suuruselt ning kehtestatakse kaitsevööndis tegutsemise kord. Määrus on alles koostamisel ja väga tõenäoliselt valmib see enne planeeringu vastuvõtmist. Viited seadusele.	
		3. Väärtuslik põllumajandusmaa Väärtusliku põllumajandusmaa määramiseks ja kaitseks on juba aastaid koostatud seaduse eelnõu. Üldplaneeringu koostamine ja menetlemine on pikk ning aeganõudev protsess. Kuigi kavandatav seadusemuudatus veel ei kehti, oleks hea teada, kus asuvad väärtuslike põllumajandusmaade massiivid (VPMMM) ning millised kaitse- ja kasutustingimused neile kehtima hakkavad. Kõik põllumajandusmassiivid (PMM) pindalaga alates 2,0 ha kaardistatakse ja kantakse loodavasse põllumajandusmassiivide registrisse. Neile määratakse boniteet, mille põhjal arvutatakse ka maakonna ja Eesti kaalutud keskmine boniteet. Kõik PMM pindalaga alates 2,0 ha, mille boniteet ületab Eesti (või mõningal juhul maakonna) kaalutud keskmist boniteeti on automaatselt riikliku tähtsusega väärtuslikud põllumajandusmaa mas-	3.Väärtuslike põllumaj.-maade puhul võetakse ÜP käigus VPM maakonnaplaneeringust tulnud kiht ja tingimused aluseks ning seda täpsustatakse vastavalt kohalikele vajadustele. Väärtuslikke põllumajandusmaid tuleb vaadata piirkondlikus kontekstis ning konkureerivaid maakasutusi ja huve silmas pidades. Vastavad otsused langetab kohalik omavalitsus.

			siivid (RVPM) ja nende ehitamine ning maa sihtots- tarbe muutmine on keelatud (on ka mõned erisused). Neid maid ei või ka metsastada. Seda kõike hakkab jälgima Põl- lumajandusamet. KOV võib ülejäänud põllumajandusmassiivide kaardile kantud põllumajandusmaa massiividest (mis ei ole riikliku tähtsusega väärtuslikud põllumajandusmaa massiivid) omal äranägemisel veel omakorda määrata kohaliku tähtsu- sega põllumajandusmaa massiivid (KVPM). Need mää- ratakse üldplaneeringuga ja nende ehitamist ning metsastamist hakkab jälgima KOV. RVPM ja KVPM kokku moodustavad väärtusliku põl- lumajandusmaa massiivid (VPM), mis kantakse vasta- vasse registrisse. Registrit hakkab pidama Põllumajandusa- met. Seaduse järgi määrab põllumajandusmaa massiivid PMA (sh riikliku tähtsusega väärtuslikud põllumajandusmaa massiivid), kuid praktilise töö teeb PMK.	
			4. Koostatavate piirangut põhjustavate objektide kaarti- dele lisada maaparandussüsteemi rajatiste asukohad, mis selgitaksid kitsenduste asukohta. Üldplaneeringu koosta- misel pakkuda välja, millised on ruumilise arengu põhi- mõtted ja suundumused maaparandushoiualadel, eelkõige nendel aladel, kus kavandatakse maakasutuse ning ehitu- sõiguse muutmist.	4. Käsitletakse ÜP täpsusastmes.
			5. Palun hoida Põllumajandusametis kursis üldplaneeringu menetlemise erinevate etappidega ja edastada planeeringu koostamisega seotud teave Põllumajandusameti Võru keskuse e-posti aadressil voru@pma.agri.ee.	5.Arvestame.
		LS 08.02.2019 nr 14.5- 1/14-1	01.01.2019 hakkas kehtima uus maaparandusseadus, millest tulenevalt muutusid eelmiste nõuete aluseks ol- nud paragrahvid. Palume üldplaneeringu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilise hindamisel arvestada ka eelmises kirjas väl-	Kitsendustega arvestame ÜP vajadustest läh- tuvalt.

			jatoodud looduskaitseadusest tulenevate piiranguvööndite, veeseadusest tuleneva veekaitsevööndiga ning väärusliku põllumajandusmaa määramiseks ja kaitsmiseks koostatud seaduse eelnõuga.	
5.	Terviseamet	ESKIIS 16.10.2020 nr 9.3- 4/20/8574- 2	Amet tutvus Setomaa valla veebilehel: https://setomaa.kovtp.ee/uldplaneering välja pandud dokumentidega ning ei esita antud etapil täiendavaid ettepanekuid ega märkusi.	-
		LS 10.12.2019 nr 9.3- 4/19/6628- 2	1.Joogivee kvaliteet Setomaa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni võrgustiku rajamisel ja rekonstrueerimisel soovitame tugineda Meremäe, Mikitamäe, Värska ja Misso valdade ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavadele. Arendamise kavad annavad põhjaliku ülevaate olemasolevast olukorrast, erinevatest arendusprojektidest ja nende teostamise hinnangulisest maksumusest. ÜVK arendamise eesmärgiks on tagada liitunud klientidele kvaliteetne joogivesi ja efektiivne reovee puhastamine, kindlustamaks looduskeskonna (sh põhja- ja pinnavee) kaitset. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni kättesaadavuse tagamine võimalikult paljudele elanikele peaks toimuma läbi järgmiste tegevuste: - amortiseerunud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustike rekonstrueerimine; - amortiseerunud reoveepuhastite rekonstrueerimine; - amortiseerunud puurkaevpumplate rekonstrueerimine; - vajadusel ÜVK süsteemide laiendamine. Valla hajaasustusaladel, kus elanikkonna vähesuse ja suhteliselt hajali paiknemise tõttu ei ole ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rajamine otstarbekas, soovitame kaasata elanikke võimalikult palju hajaasustuse programmi, et tagada joogivee kättesaadavus ja kvaliteedi parandamine ning reoveepuhastussüsteemide rajamine või kaasajastamine. 2.Supluskohad	1.Võtame teadmiseks ja vajadusel arvestame ÜP koostamise käigus vastavalt vajadusele.

		Supelrand on selleks üldplaneeringuga määratud ala veekogu ääres, mille põhiülesanne on inimestele puhkuse võimaldamine. Supluskoht on veekogu või selle osa, mida kasutatakse suplemiseks ning sellega piirnev maismaa osa, mis on tähistatud üldsusele arusaadavalt. Terviseameti andmetel ei ole Setomaa vallas ühtegi veekogu, mille vee kvaliteeti oleks hinnatud lähtuvalt sotsiaalministri 03.10.2019 määruses nr 63 „Nõuded suplusveele ja suplerannale 1 .“ esitatud nõuetest. Supelranna ala ja arendustingimuste määramisel tuleb lähtuda määruse nr 63 § 3 lg 2-4 esitatud nõetest. Maakasutuse kavandamisel tuleb arvestada, et tegevuste planeerimisel ei halvendata seisu- ja vooluveekogude seisundit. 3.Liiklusmüra Välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus (edaspidi AÕKS) ja müra normtasemeid sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016. a määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“, mis jõustus 01.02.2017. Setomaa valla territooriumil ei asu keskkonna- ja tervisemõjude seisukohalt kriitiliselt suure liikluskoormusega maanteid ega tööstusettevõtteid. Soovitame määrata Setomaa valla maa-alal AÕKSi § 57 järgsed mürakategooriad vastavalt maakasutuse juhtotstarbele, et tagada liiklus ja tööstusmüra siht- ning piirväärtused. 4.Müra- ja saatetundlikud objektid Amet ei soovita müra- ja saatetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist teede lähedusse. Uute teede projekteerimisel tuleb arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ning et oleksid tagatud kehtivad müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normid. Uute sotsiaalobjektide (haridusasutused, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutused) planeerimisel tuleb hinnata,	2. Arvestame UP koostamisel. 3. Seisukohaga arvestatakse ÜP koostamise ja KSH läbiviimise käigus. 4. Seisukohaga arvestatakse ÜP koostamise ja KSH läbiviimise käigus.
--	--	--	---

		millised piirkonnad ja keskkonnatingimused sobivad nende rajamiseks. Võimalusel märkida sobivad piirkonnad üldplaneeringu joonistele. 5.Tootmistegevuse negatiivsed mõjud Ameti varasemale kogemusele tuginedes juhime tähelepanu, et ka keskkonnasõbraliku tootmise puhul võivad tegevused, mida tehakse tootmisettevõtte territooriumil (kauba või toorme toomine, ladustamine, suuremõõduliste detailide kokkupanek või töötlemine, jäätmete ja valmistoodangu laadimine, väljavedu, karjäärid jm) osutada müra ning õhusaastet põhjustavateks. Tootmistegevuse müra on reeglina kaootiline ja keeruline hinnata. Juhuslikud mürasündmused ja müra muutlik iseloom võivad lähipiirkonna elanikele põhjustada häiringuid isegi siis, kui tööstusmüra vastab normtasemetele. Soovitame uutel maa-aladel mainitud olukordade teket ennetada ning vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist ka siis, kui tegemist on keskkonnasõbraliku tootmistegevusega. Amet on seisukohal, et müratundliku ala ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid (ka visuaalseid) mõjusid ning tagaks müratundlikul alal (elamuala) normeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga. Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri- või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. 6.Valgusreostus Uute kergliiklusteede planeerimisel, kui need kavandatakse tiheasustusalade piirkonda, tuleb arvestada võimaliku valgusreostusega ja vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid. Samuti võib tootmisterritooriumi turvakaalutlustel valgustatud alad põhjustada häiringut. 7.Kaitsevööndid Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel	5.Uute ettevõtete kavandamine on Setomaa valla jaoks väga oluline, sest see loob töökohti ning võimaldab ka elanikele paremaid tingimusi (lisanduvad teenused, võimalused jm). Ettevõtted on väga erineva iseloomu ja mõjuga ning üldplaneeringus ei käsitleta neid sellises täpsusastmes, seega kui on vajadus, siis planeeritakse tootmis- ja tundlikud alad kõrvuti. Neile määratakse üldised põhimõtted negatiivsete mõjude leevendamiseks ja vältimiseks. Vajadusel, kui täpsustub kavandatava tootmisettevõtte iseloom, tuleb edaspidi igakordselt kaaluda keskkonnamõju hindamise (KMH) vajadust. 6. Seisukohaga arvestatakse ÜP koostamise ja KSH läbiviimise käigus lähtudes ÜP üldistussastmest, st antakse üldised põhimõtted valgusreostuse vältimiseks. Konkreetsed valguslahendused antakse projekti tasandil. 7.Võimalusel arvestame, kuid juhime tähelepanu, et teatud olukordades on tee kait-
--	--	--	--

			soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, kohalikud teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte.	sevööndisse elu- ja ühiskondlike hoonete kavandamine põhjendatud (nt linnaehituslikult). Teest tulenevat negat. mõju on võimalik ehituslike jm meetmetega leevendada.
6.	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	LS 31.01.2019 nr 16-6/18- 2855-004	1. Palume Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit ka edaspidi Setomaa valla territooriumi üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluses kaasata kui asjaomast asutust. Kontaktiks menetluses on info@ttja.ee	1.Kaasame.
			2.Palume raudtee ääres asuvate lasteasutuste, välispordirajatiste (staadion) ja elamute kruntide raudteepoolse külje piiramist aia või sobiva taimestikuga, et vältida laste ja elamupiirkonnas ka loomade ootamatut sattumist raudteemaale.	2.Kaalume vajadust ÜP käigus.
			3.Haljastuse osas palume mitte planeerida kõrghaljastust (puid sh viljapuid) rööbasteele lähemale kui 10 m äärmisest rööpast, põhjusteks on nii tuleohutuse kui ka nähtavuse tagamise vajadus raudteel.	3. Kaalume otstarbekust ÜP käigus.
7.	Päästeamet	ESKIIS 24.11.2020 e-kiri	Päästeametil ei ole ettepanekuid Setomaa valla üldplaneeringu esialgse lahenduse ja mõjude hindamise täiendamise osas.	-
		04.02.2019 7-5/2017- 22	1.Meile teadaolevalt ei asu Setomaa valla territooriumil ühtegi suurõnnetuse ohuga ega ohtlikku ettevõtet. Juhul, kui valla territooriumil tulevikus asuvad suurõnnetuse ohuga või ohtlikud ettevõtted tuleb maakasutuse planeerimisel ja ehitise projekteerimisel lähtuda kemikaaliseaduses § 32 nõuetest ning aluseks võtta metoodika „Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine“. Metoodika on leitav Päästeameti kodulehelt: https://www.rescue.ee/et/kemikaaliseaduse-32-juhendid Üldplaneeringust ja muudest planeeringu juurde käivatest materjalidest peab selguma:	1.Kajastame infot vastavalt Maa-ameti avalikule registri infole.

			2. Olemas olevad riskiallikad (käitised ja nende ohualad, üleujutusohhtlikud alad, ohtlikud teelõigud ning raudteed ja muud sõlmed, kiirgusohhtlikud objektid ja ohustatud alad) ja nende mõju hinnang olemasolevale ning sellega arvestamise põhjendus; 3. Planeeritavad riskiallikad ja nende mõju hinnang planeeritavale ning kaitsemeetmed, mida rakendatakse. 4. Olemas olevad tuletõrje veevõtu võimalused: kus on hüdrandivõrgustik, kus on tehis- või looduslikust veekogust tagatud tuletõrje veevõtu võimalus. 5. Piirkonnad kus ei ole tagatud tuletõrje veevarustus ning kus tuleb planeerimise/ehitamise käigus see lahendada. Lisaks on võimalik üldplaneeringus paika panna täiendavad objektid, mille puhul on vajalik koostada detailplaneering: 6. Suurõnnetuse ohuga või ohtlikkus ettevõttes muudatuste tegemine, mis ei nõua detailplaneeringut; 7. Suurõnnetuse ohuga või ohtlikku ettevõtte või nende ohualasse planeerimine, kui tegemist ei ole tiheasutusaladega. 8. Kuna Setomaa vallal puudub riskianalüüs, siis arvestada üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel Lõuna-Eesti päästeala hädaolukordade riskianalüüside regionaalse kokkuvõttega (heaks kiidetud Lõuna-Eesti regionaalse kriisikomisjoni 13.11.2014 istungil). Samas soovitame teil koostada Päästeameti Lõuna päästekeskuse metoodika alusel detailsem Setomaa valla riskianalüüs.	2-8. Käsitlеме ÜPle sobivas täpsuastmes üldiselt ning vastavalt UP vajadusele.
		LS 12.11.2018 nr 7.2- 1/18046-1 04.02.2019	1. Päästeamet selgitab, et üldplaneeringus tuleb kindlasti ette näha tuletõrje veevarustus, see on oluline tagamaks kohaliku elukeskkonna turvalisust. Siseministri määruse nr 17 „Ehitisele esitatavad tuleohutusnõuded ja nõuded tuletõrje veevarustusele“ § 54 lg 1, 2, 3 alusel on oluline	1. Veevõtukohti saame üldplaneeringus käsitleda üldiselt vastavalt ÜP täpsuastmele. Ootame Päästeametilt sisendit soovitude osas, kuidas ÜPs veevõtukohtade asukohti, juurdepääse jm vajalikku määrata. Milliste

			määrata üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel tule- tõrje veevõtukohtade asukohad, -juurdepääsud, -tüübid, -kitsendused ja tingimused rajamise kohustuse kohta.	põhimõtete alusel, arvestades et tegu on ül- disema planeeringuga, kus hooneid ei kavan- data, vaid üldised maakaustuslikud alad.
8.	Muinsuskaitse- amet	ESKIIS	Olles tutvunud avalikul väljapanekul oleva Setomaa valla üldplaneeringu eskiislahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega, on MKA järelalusel, et varasemalt saadetud ettepanekutest hoolimata pole ÜP eskiislahenduses ja KSH hindamise aruandes mälestisi ja kultuuripärandit laiemalt ning piisavas matus käsitletud. Vajalik on eraldi „Muinsuskaitse“ peatüki lisamine, kuhu MKA juhendist lähtuvad analüüsid ja väljundid koondatakse.	Oleme muinsuskaitse teemasid käsitlenud, kuid ÜP jaoks vajalikus täpsustmes ehk ül- distatuna nii nagu omavalitsuse hinnangul see Setomaa ÜP raames vajalik on. Juhime MKA tähelepanu, et ÜP raames teostavad te- gevused on suuresti paika pandud ÜP hanke raames ning juhul kui MKA-I on täna täienda- vate ülesannete läbiviimiseks vajadus, siis tu- leb MKA endal need tegevused läbi viia ning vajalik sisend õigeaegselt edastada. Juhime tähelepanu, et UP koostamine on olnud pike- mat aega teada ning täna on protsess juba poole peal, läbi viiakse avalikustamisi ning koostööd, mistõttu ei saa uue olulise info lisa- misega lõputult oodata. Vajalik sisend tuleb MKA-I anda lähikuudel.
			Ettepanekud ÜP eskiislahendusele 1. ÜP seletuskirja peatükis 4 (Väärtuslikud alad ja piirangud) välja toodud üldisi tingimusi kultuuripärandile tuleb täiendada. Peatükis 4.1. (Kultuurimälestis) välja toodud napolisõnaline viide mälestiste kaitset reguleerivatele seadustele ja kultuurimälestiste registrile ei ole MKA hinnangul piisav. Lisaks korrigeerida alapeatüki nime, õigesti on „Kultuurimälestised“.	1. Täiendavad tingimused, mis on eraldi ÜPga määratud, on käsitletud ptk-is 4 ning on meie hinnangul ÜP vajadusi ja täpsustatet arvesta- des piisavad. Riikliku kaitse all olevad objektid on riiklikult kaitstud, ÜPga neile täiendavaid tingimusi ei seata ning täpsem käsitlemine pole vajalik, kuna ÜP annab selles osas üldised suunised. Täpsemalt lahendatakse iga objektiga seotud teemad asukoha ja kontekstipõhiselt. Kehtivatele õigusaktidele me viitame üldiselt, eraldi punkte me välja ei too, kuna seadused kehtivad üliluslikult ja nendega tuleb arves- tada ka siis kui neid ÜPs kajastatud pole.

				Kõik alad ja objektid, mida pealkirjas tähistatakse on toodud ainsuses, see on üldine seletuskirja vormistuslik lähenemine.
			2.Mälestised näitavad piirkonna kultuurmaastiku ajalist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada nende kui avaliku väärtusega (MuKS § 3 lg 7). MKA juhendis https://www.muinsuskaitseamet.ee/sites/default/files/content-editors/Arhitektuur/uldplaneeringu_koostamise_juhend_muinsuskaitseamet_03.02.20.pdf on suuniseid ja ettepanekud, kuidas planeerimisel kultuuripärandit käsitleda ning selle erinevate osadega ruumi kasutamisel ja kujundamisel arvestada.	2.Üldise põhimõttena oleme ÜPs sellega arvestanud ning seda ka välja toonud ptk 4. MKA viidatud juhise ÜP kontekstis liialt detailne. Oleme ÜPs strateegiliselt kultuuripärandiga arvestanud ning andnud üldised tingimused kuidas edaspidi ruumi kujundamisel selle valdkonnaga arvestada. ÜP iseloomust tulenevalt ei ole mõistlik selle teemaga MKA juhise täpsustamises tegeleda, sest ÜP on strateegiline ning pikalt ette vaatav planeering ehk ta peab andma üldised suunad.
			3.Muuhulgas on juhendis (Lisa 1, lk 14) kirjas soovitus käsitleda kultuurimälestisi tabeli vormis või nimekirjana, kus oleks märgitud mälestise seisund, kasutusfunktsioon, leevendused, kavandatavad tegevused, kusjuures mälestisi võib ka liigiti grupeerida. Sellise analüüsi abil on võimalik hinnata planeeringuga kavandatavate maakasutuse sihtotstarvete võimalikku mõju pärandile ning näha ette leevendavad meetmed negatiivse mõju ära hoidmiseks. Tabeli koostamisel on vajalik teha koostööd MKA maakonnanõunikega.	3.Soovitust ei ole ÜPs asjakohane, sest ÜP on üldisem ning strateegiline, andes paindlikud tingimused. ÜP ülesanne ei ole olemasolevat olukorda jäädvustada, vaid anda ettevaatavad ning üldised põhimõtted edaspidiseks arenguks.
			4.Mälestistel ja nende kaitsevööndites majandamisel tuleb paratamatult lähtuda muinsuskaitseadusest, kuid tabel (kuhu on kantud tegevused ja leevendusmeetmed) on abivahend, mida järgides saab paremini planeerida tegevusi, nii et mälestiste säilimine maastiku ajalise mitmekihilisuse näitajana ning arheoloogiamälestiste puhul arheoloogilise kultuurikihi teabemahukus ajalooallikana on kõige paremini tagatud.	4.ÜP koostamise tööplaani hulka sellise täpsustamega töö ei kuulu. Vajadusel on MKA-l endal võimalik see materjal kokku panna ning anda selles osas oma panus kui on soov selle teemaga täpsemalt tegeleda.
			5.Arheoloogiamälestiste puhul on lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele maastikul palju juba avastatud või eeldatavat arheoloogiapärandit, mis pole riikliku kaitse all, kuid mida tuleb samuti ruumilisel	5.Võtame teadmiseks.

			planeerimisel silmas pidada, et kultuurmaastiku ajalise mitmekihilisuse säilimine oleks tagatud ka edaspidi. ÜP seletuskirjas (lk 23) on toodud välja alad, kus arheoloogiamälestiste kontsentratsioon on tihe ning seetõttu on ka arheoloogiliste leidude ilmsikstulemise tõenäosus suurem. Nende aladega arvestamine on vajalik, kuid selliseid alasid võib välja tuua veelgi (näiteks Miikse küla, põhjendus viidatud allpool).	
			6.Lisaks kaitse all olevatele mälestistele on Setomaa vallas kultuurimälestiste registris arvel 36 muistist (suurem osa nendest on asulakohad). Teada on teateid 258 erinevast arheoloogiaobjektist, mis pole kaitse alla jõudnud. On teada konkreetsetele objektidele pärimuslikke teateid võimalikest muististest, mida pole jõutud maastikul kontrollida, looduslikke pühapaiku ning hobiotsijate poolt avastatud uusi võimalikke muistiseid. Mitte kaitse all olevad looduslikud pühapaigad edastab MKA eraldi kirjaga.	6.Meie saame ÜPs kajastada vaid seda infot, mis on ametlik ning avalikes andmebaasides kajastuv (mh peab kaardil kujutamiseks olema info ruumiandmete kujul). Kõik täiendavad valdkonnad, mida MKA soovib infona ÜPs kajastada, tuleb anda meile ÜP jaoks vajalikul kujul, mis peavad sisaldama ruumiandmeid. Juhime tähelepanu, et vastav info tuleb esitada meile hiljemalt kooskõlastamise etapi jooksul, et jõuaksime selle lahendusse sisse viia enne vastu võtmist.
			7.ÜP koostamise käigus tuleb teadaolevate ja võimalike arheoloogiliselt väärtuslike alade määratlemiseks analüüsida arhiivandmeid, leiuteateid ja muid ajalooallikaid (kohanimed, ajaloolised kaardid, geoloogiline andmestik jms). Analüüsi eesmärk on märgilistele muististele säilimistingimuste määratlemine ja alade piiritlemine, kus kaevetööde eel (ehitamine, kaevandamine jms) tuleb läbi viia arheoloogilised uuringud maastikul. Arvestades asjaolu, et arheoloogiapärandi paiknemist sellisel moel on analüüsitud vaid üksikutes ÜP-des, siis annab Muinsuskaitseamet sel korral Setomaa valla ÜP jaoks esmase sisendi ise. Selles osas palun võtta ühendust MKA arheoloogianõunikuga. Ajaliselt ei ole MKA-l võimalik arheoloogiapärandi prognoosi lähikuude jooksul koostada. Kuna prognoos võib valmida pärast ÜP Rahandusministeeriumile heakskiitmiseks	7.Saame info lisamist ÜPsse kaaluda, kui see meieni õigeaegselt toimetatakse. Info peab meieni jõudma kooskõlastamise faasi jooksul. Juhime tähelepanu, et me ei saa ÜPsse lisada Teie poolt välja toodud tingimusi kui meil ei ole teada vastavad alad. Tingimuste lisamist ja nende täpset sõnastust saame kaaluda pärast alade esitamist.

			esitamist, siis palume planeeringusse lisada järgmised viited, mis tagavad arheoloogiapärandiga arvestamise: Tuginedes arheoloogiapärandi analüüsile ja lähtudes asjaolust, et arheoloogide, hobiotsijate ja koduloohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal uut infot arheoloogiliste paikade kohta juurde, tuleb: 1) KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus (MuKSi § 31 lg 3); 2) prognoositud tõenäolistel arheoloogiapärandirikastel aladel küsida eelnevalt Muinsuskaitseameti seisukohta arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta kõigil juhtudel, kus üldplaneering näeb ette detailplaneeringu koostamist.	
			8.MKA tuleb kaasata mh kaevandusloa menetlusse ka sellisel juhul, kui ala vahetus läheduses on palju kultuurimälestisi, mille säilimist tegevus võib mõjutada. Näiteks Miikse külas rajatakse liivakarjäär vahetult mälestiste rohke ala kõrvale, mis mõjutab mälestiste väljakujunenud keskkonna säilimist. Samuti võib mõnel puhul kaevandamine kaasa tuua veerežiimi muutused, mis võivad kahjustada veesidusaid mälestisi (nt ohvriallikad). Seetõttu tuleb mälestiste läheduses kavandatavate suuri maastikku muutvate projektide puhul MKA-d teavitada.	8. Kaevandamisloa taotlemise menetluses on otsustajaks Keskkonnaamet, mitte KOV ega ÜPst tulenevad reeglid. Seega Kui MKA soovib olla kaasatud kaevandamisloa menetlusse, tuleb MKA-l pöörduda loa väljastaja poole, et vajalik koostöö ja teavitamine omavahel kokku leppida. KOV ei ole kaevandamisloa menetluse vastutav isik.
			9. ÜP kaartidel „Piirkondlikud ehitustingimused“ ja „Maakasutus“ pole kujutatud kultuurimälestisi ja pärandkultuuri objekte. Lisada need kihid.	9.ÜP pdf kaartidel me vastavat infot ei kuva, sest tegu ei ole infokihtidega, mida me ÜP raames kehtestame. Need infokihtid hakkavad ajas muutuma ning me ei soovi neid ÜP lahenduses kajastada. Vastavat infot saab ÜP koostamise käigus vaadata rakenduses, kus saab vajalikke kihte sisse ja välja lülitada ning kõiki teemasid üheaegselt kaardil kuvada. ÜP kehtestamise järgselt saab ajakohast infot avalikest andmebaasidest vaadata.
			10.Ettepanekud KSH aruandele	10.Vt p 6 vastus.

			KSH aruandes mõju kultuuripärandile päris pikalt kirjeldatud. Lk 17 tuleb arheoloogia osa täiendada samaga, mis ÜP puhul välja toodud: Lisaks kaitse all olevatele mälestistele on Setomaa vallas kultuurimälestiste registris arvel 36 muistist (suurem osa nendest on asulakohad). Teada on teateid 258 erinevast arheoloogiaobjektist, mis pole kaitse alla jõudnud. On teada konkreetsetele objektidele pärimuslikke teateid võimalikest muististest, mida pole jõutud maastikul kontrollida, looduslikke pühapaiku ning hobiotsijate poolt avastatud uusi võimalikke muistiseid. Mitte kaitse all olevad looduslikud pühapaigad edastab MKA eraldi kirjaga.	
		LS 23.11.2018 nr 1.1- 7/2376-1	1.Setomaa valla üldplaneeringu koostamisel tuleb lähtuda riikliku kaitse all olevatest kultuurimälestistest ja nende kaitsevöönditest. Mälestised näitavad piirkonna ning kultuurimaastiku ajaloolist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada avalike huvidega. Mälestisi ümbritseva kaitsevööndi mõte on tagada mälestise säilimine ajalooliselt väljakujunenud maastikustruktuuris ja mälestist vääristavas keskkonnas, vältida mälestist ja ümbritsevat keskkonda kahjustavaid tegevusi. Õuealadest väljapoole jäävate mälestiste puhul tuleb tagada igäühe vaba juurdepääs mälestisele päikesetõusust loojanguni (muinsuskaitseseadus § 26 lg 2).	1.Arvestame ÜP täpsusastmes.
			2.Mälestiste nimekiri on kättesaadav Kultuurimälestiste riiklikus registris, millel on olemas riskasutus Maa-ameti põhikaardiga (vt register.muinas.ee). Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 on kinnismälestiste kaitsevöönd 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist juhul, kui ei ole määratud teisiti. Mälestisel ja mälestise kaitsevööndis kehtivad muinsuskaitseseadusest (§ 24 ja § 25) tulenevad kitsendused. Muuhulgas on Muinsuskaitseameti ning linna- ja vallavalitsuse loata kinnismälestisel keelatud kinnistute piiride muutmine ja kruntimine, maakasutuse sihtotstarbe muutmine, teede rajamine ja remontimine, kaitsevööndis teede, kraavide	2.Võtame teadmiseks ja arvestame ÜP täpsusastmes.

			ja trasside rajamine ning muud mulla- ja ehitustööd.	
			3. Planeeringualale jäävate maa-alaliste arheoloogiamälestiste (asulakohad, maa-alused kalmistud, kalmed, muistsed põllud jms) väliskontuurid on nähtaval Maa-ameti põhikaardil kultuurimälestiste kihil. Küsimuste korral palume ühendust võtta Muinsuskaitseameti kartograafia nõunikuga (kalle.lange@muinsuskaitseamet.ee).	3. Võtame teadmiseks ja arvestame ÜP täpsusastmes.
			4. Kultuurimälestiste riikliku registri andmetel jääb Setomaa valla territooriumile 687 mälestist, neist 185 arheoloogia- ja 481 kunstimälestist. Ehitismälestistest asuvad Setomaa vallas Värska õigeusu kirik ja Saatse õigeusu kirik.	4. Võtame teadmiseks ja arvestame ÜP täpsusastmes.
			5. Kultuuripärandi käsitlemisel lähtuda 2018. a Rahandusministeeriumi koostatud juhises „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ ptk 4.7. https://planeerimine.ee/static/sites/2/uldplaneeringu_juhis_final.pdf Juhime tähelepanu, et mälestiste kasutuses hoidmine ja kasutusega mälestistele uue funktsiooni leidmine peaks olema üldplaneeringus käsitletav teema.	5. Võtame teadmiseks ja arvestame ÜP täpsusastmes. ÜP annab aladele väga üldised ja pindlikud maakasutuse otstarbed, liiga täpseid funktsioone pole mõtet määratleda.
			6. Kultuuripärand ei ole vaid Muinsuskaitseaduse alusel kultuurimälestiseks tunnistatud objektid ja alad vaid kultuuriväärtuslik keskkond laiemalt. Vt Ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon Artikkel 1 (RT II 1995, 10, 53), Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsioon Artikkel 1 (RT II 1996, 36, 133) ja Arheoloogiapärandi kaitse Euroopa konventsioon Artikkel 1 p 3 (RT II 1996, 36, 134). Oluline on kultuuripärandi säilimise ja kättesaadavuse (juurdepääsu) tagamine. Korrastatud ja hoitud kultuuriväärtused loovad paremat ja atraktiivsemat elukeskkonda, mis omakorda aitab kaasa üldisele elukvaliteedi tõusule, loob töökohti, elavdab majandust ja kasvatab piirkonna konkurentsivõimet. Oluline on planeeringutega tagada ka soodsad eeldused ja võimalused kultuuripärandi säilimiseks.	6. Arvestame lähtuvalt kohalikest vajadustest ning käsitleme vajadusel ÜP täpsusastmes.

		7. Üldplaneeringu ülesanded on vastavalt Planeerimisseaduse § 75 lg 1 p 16 ka miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine. Pakume Teile miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramisel alusmaterjaliks Muinsuskaitseameti poolt viimastel aastatel tellitud valdkondade inventeerimisi ja analüüse. Kõik need on saadaval Muinsuskaitseameti arhiivis Pikk tn 2 Tallinnas ja valdav enamus digitaalselt Muinsuskaitseameti kodulehelt ja registritest, sh: Maaehituspärandi andmekogu https://register.muinas.ee/public.php?menuID=rehemaja&action=list Matmispaikade register - https://register.muinas.ee/public.php?menuID=burialplace Muistised ja pärimuspaigad - https://register.muinas.ee/public.php?menuID=placeinfo Militaarpärand - https://register.muinas.ee/public.php?menuID=militaryheritage 20. sajandi väärtuslik arhitektuur - https://register.muinas.ee/admin.php?menuID=architecture	7. Arvestame lähtuvalt kohalikest vajadustest ning käsitleme vajadusel ÜP täpsusastmes. Konkreetsamad arhiivimaterjalid, mida meil võiks olla kasulik teada, palume meile edastada digitaalselt.
		8. 2007-2012 aastal viidi läbi Kultuuriministeeriumi ja Muinsuskaitseameti eestvõttel Eesti 20. sajandi väärtusliku arhitektuuri kaardistamise ja analüüsi projekt eesmärgiga kaardistada ning korraldada arhitektuuripärandi kaitset. Inventeerimise aruandes juhitakse tähelepanu ehitistele, mis vajavad riikliku kaitse alla võtmist, Muinsuskaitseameti poolt arvele võtmist või omavalitsuste poolset kaitset. Võrumaa 20.sajandi arhitektuuri inventeerimise tööga on võimalik tutvuda: https://register.muinas.ee/ftp/XX_saj._arhitektuur/maakondlikud%20ylevaated/vorumaa/vorumaa.pdf Inventeerimise ajal asus osa praegusest Setomaa vallast haldusterritoriaalselt Põlvamaal, sellele osale annab	8.Kaalume ÜP koostamise käigus.

			selgust Põlvamaa 20.sajandi arhitektuuri inventeerimine https://register.muinas.ee/ftp/XX_saj._arhitektuur/maakondlikud%20ylevaated/polvamaa/Polvamaa_ehitusparand.pdf Setomaa valla territooriumil asuvad järgmised väärtuslikud 20.sajandi arhitektuuri inventeerimisel kaardistatud hooned: Obinita külas Kalju talu, Võmmorski külas Piusa piirivalvekordon, Meremäe külas Meremäe vallamaja, Napi külas Luhamaa rahvamaja. Lisaks hoonetele on väärtuslikuks 20.sajandi ehitiseks Obinita paisjärve ülejooks. Soovitame säilitada ja hoida nende arhitektuurset väärtust läbi üldplaneeringus miljööväärtuslikuks alaks või väärtuslikuks üksikobjektiks tunnistamise.	
			9. Enamus maakondades on mõni aeg tagasi tehtud ka väärtuslike maastike teemaplaneeringud, mis peaksid olema üldplaneeringute üheks sisendiks – need eeldavad edaspidistes planeeringutes piiride täpsustamist ja kasutuskorra seadmist. Paljud väärtuslikud maastikud on näiteks põlised külad ja mõnes maakonnas on mõisasüdamed väärtuslike maastike hulka loetud.	9.Võtame aluseks ja vajadusel täpsustame ning käsitleme ÜP-s.
			10. Muinsuskaitseamet juhib tähelepanu järgmistele analüüsimist vajavatele teemadele ja vajadusele hinnata planeeringu elluviimisega kaasneva võivaid mõjusid: - erinevate ajaperioodide kultuurpärandi kihistused ja nende väärtus. Väärtust võiks omistada ajaloosündmustega või kohapeal tuntud muistenditega seotud paikadele, kultuuritegelaste elu ja tegevusega seotud paikadele, kohalikele inimeste eneseteadvustamise ja samastumise kohtadele; - võimalikud arheoloogiliselt väärtuslikud alad. Piirkondi, kus arheoloogiamälestiste kontsentratsioon on eriti suur, tuleb arvestada mälestistele sobiliku keskkonna säilitamisega ning asjaoluga, et muinas- ja keskaegsete asustuskeskuste läheduses võib olla veel leidmata kultuuriväärtusi (asulakohti, kalmeid, rauasulatuskohti jms). Mälestiste rühmale sobilik keskkond on traditsiooniline	10. Kaalume ÜP koostamise käigus ning käsitleme vajadusel neid teemasid ÜP vajadustest ja täpsusastmest lähtuvalt.

		ajaloolise asustusstruktuuriga maastik; - olemasolevad ja potentsiaalsed miljööväärtuslikud alad. Väärtuskriteeriumiteks võivad olla nii tüüpilisus kui erilisus. Et määrata küladesse ehitamise ja maakasutamise tingimused, soovitame analüüsida külade väljakujunenud struktuuri ja pidada oluliseks nende säilitamist. Oluliseks tuleb pidada väärtusliku miljöoga külade krundi suurusi, hoonestuse ja kujundamise elemente, hoonestusstruktuuri ja maakasutust. Uut hoonestust ja maakasutust tuleb sobitada vanaga olemasolevaid väärtusi rikkumata. Väärtuslikud on piirkonnad, kus on algupäraselt säilinud taluarhitektuuri, on jälgitav ajalooline asustusstruktuur ja teedevõrk, traditsiooniline maakasutus; - ajalooliselt väärtuslikud objektid, sh hooned, monumendid, sillad, teed, tähised jne ning nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine; - maastikupilt, sh vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine; - väärtuslike maastike piiride täpsustamine. Keskkonna kultuuristamisel varasemate põlvkondade töö väärtustamine. Ajaloolise väärtusega on maastikumuster, kus võib leida muinasaegseid, mõisaaegseid, taluaegseid ja kolhoosiaegseid maastikke. Olulised on maastikud, kus on kiviaiad, -vared, lahtised madalad kraavid, alleed, veskite paisud, veskijärved jms. - kultuurilise eripära säilimine talude planeeringutes, ehitistes, rajatistes, aedades, parkides jm.	
		11. Täiendavate küsimuste korral palume pöörduda Muinsuskaitseameti Võrumaa vaneminspektori poole. Kokkuvõttes tuleks planeerimisprotsessi käigus analüüsi tulemusel defineerida ning esile tõsta konkreetse piirkonna identiteedi säilimise tagamiseks oluline osa kultuuripärandist. Muuhulgas palume kultuuripärandi säilimiseks vajalike tingimuste ja eeldustega arvestada ka teiste teemade/valdkondade planeerimise käigus. Vajaduse ja	11.Võtame teadmiseks, teeme koostööd, kultuuripärandi säilitamise meetmed selguvad ÜP käigus.

			soovi korral oleme valmis planeerimisprotsessides osalema, sh töökoosolekutel.	
	Lennuamet	LS 22.11.2019 nr 4.6- 8/19/4954- 2	Lennuametil puuduvad ettepanekud Setomaa valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele. Lennuametile teadaolevalt ei ole valla territooriumil avalikus kasutuses olevaid lennuvälju ega kopteriväljakuid. Samuti ei ulatu teadaolevate lennuväljade lähiümbruse piirangupinnad valla territooriumile.	-
	Politsei- ja Piirivalveamet	Algamine 26.10.2018 nr 2.1- 3/30646-2	Kagu politseijaoskonna poolt soovime osaleda Setomaa valla üldplaneeringu koostamisel, et aidata kaasa turvalisema elukeskkonna loomisel.	1.Arvestame.
		LS 08.02.2019 nr 2.1- 3/436-2 26.10.2018 nr 2.1- 3/30646-2	Kagu politseijaoskond on tutvunud Setomaa valla üldplaneeringu lähtekohtadega ning täiendavaid ettepanekuid ei ole. Soovime osaleda töögruppides, kui arutusele tulevad teemad, mis puudutavad transpordivõrgustikku, riigikaitsest maa-ala, puhke- ja virgestusalasid ning liikluskorralduse üldiseid põhimõtteid.	1.Kaasame koostöö etappides.
	Veterinaar- ja Toiduamet	13.07.2018 nr 1.1- 23/6410	Kirja sisu on asutusesiseseks kasutamiseks.	-
	Veeteedeamet	ESKIIS 09.11.2020 nr 6-3- 1/2502	1. veeliiklusrajatistena käsitletakse rajatisi, mis on vajalikud veeliikluse korraldamiseks. Antud kontekstis saab pidada Setomaa valla territooriumil paiknevateks veeliiklusrajatisteks Võhandu jõe suudmes paiknevaid navigatsioonimärke P35 Võhandu sihi alumine päevamärk ja P36 Võhandu sihi ülemine päevamärk. Täpsemat teavet üldplaneeringu alal asuvate navigatsioonimärke kohta saab Veeteede Ameti Nutimere rakendusest (https://gis.vta.ee/nutimeri) ning Navigatsioonimärkide andmekogust (https://nma.vta.ee/). Ülalpool tulenevast palume lisada need navigatsioonimärgid joonisele nr 3 Tehniline taristu;	1.Saame infot kaardil kuvada, kui amet meile vastava info vajalikul kujul edastab.
			2. Setomaa valla üldplaneeringu seletuskirjas lehekülg	2.Täpsustatud.

			76 on defineeritud väikesadam. Palume lisada definitsiooni selgituse, et üldplaneeringu kontekstis ei ühti väikesadama mõiste sadamaseaduses tooduga.	
			3. märgime, et vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri 06. detsembri 2002. a määruse nr 26 „Ehitustegevuse kord veeteel või navigatsioonimärgi vahetus läheduses või mõjupiirkonnas” § 4 lõike 1 järgi tuleb Veeteede Ametiga kooskõlastada ehitustegevus navigatsioonimärgi vahetus läheduses ja selle mõjupiirkonnas.	3.Teadmiseks võetud.
		LS 17.01.2019 nr 6-3- 1/31	Oleme tutvunud Teie poolt saadetud Setomaa valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsusega ning teatame, et Veeteede Ametil ei ole täiendavaid ettepanekuid.	-
	OMAVALITSU- SED			
	Räpina vald	ESKIIS/LS -		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	Võru vald	ESKIIS/LS -		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	Rõuge vald	ESKIIS/LS -		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	TARISTU JA AVALIKE TEE- NUSTE VALDA- JAD			
	AS Eesti Raud- tee	ESKIIS 6.11.2020 nr 21- 1/3193-1	1. Lindora-Kolodavitsa-Koidula matka- ja terviserada ristub raudteega mittelubatud asukohas. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu joonisel „Tehniline taristu” (edaspidi joonis) on näidatud matka- ja terviseraja ristumine raudteega asukohas, kus puudub nõuetekohane raudtee-ületuskoht ja raudtee ületamine ei ole seal lubatud. Mitte	1.Marsruuti on täpsustatud.

			kavandada kõnesolevas asukohas matka- ja terviseraja ristumist raudteega.	
			2. Koidula jaamahoone parkimisplatsist kuni Karisilla-Petseri teeni on joonisel näidatud perspektiivne jalg- ja jalgrattatee, mis osaliselt paikneb ka raudteemaa maaüksustel. Juhime tähelepanu, et kõnesolevas koridoris asuvad kohati raudtee ja maantee rajatised vahetult kõrvuti ning nende vahele jääv ruum ei ole piisav uue kõnnitee rajamiseks. Lisaks paiknevad seal olemasolevad tehnovõrgud ja -rajatised. Palume lisada seletuskirja, et planeeritud jalg- ja jalgrattatee täpne asukoht tuleb määrata tulevikus täpsema planeeringu ja/või projektiga vastavalt AS Eesti Raudtee poolt väljastatud tehnilistele tingimustele ning valdkonnaga seotud normides, standardites ja regulatsioonides sätestatud nõuetele.	2.Lahendatakse projektiga, ÜPs kajastame üldiselt ning põhimõttelisena.
			3. Jooniselt puudub olemasolev avalik raudteeülesõidukoht 18243 Niitsiku–Võmmorski tee ja raudtee ristumisel.	3.Lisatud.
			4. Jooniselt puudub Valga-Petseri 600,2-601,4 km (93401:007:0448) katastriüksusel asuv olemasolev kergliiklustee eritasandiline ristumiskoht raudteega (Valga-Petseri raudtee 600,559 kilomeetril).	4. Lisatud.
			5. Jooniselt puudub Valga-Petseri 600,2-601,4 km (93401:007:0448) ja Koidula ühendustee (93401:007:0440) katastriüksustel asuv olemasolev kergliiklustee eritasandiline ristumiskoht raudteedega (vastavalt Valga-Petseri raudtee 601,112 kilomeetril ning Tartu-Koidula raudtee 83,741 kilomeetril).	5. Lisatud.
			6. Juhime tähelepanu, et joonisel näidatud ülesõidukohad Koidula jaamas (vastavalt Valga-Petseri 601,445 km ja 604,276 km) on tehnoloogilised ülesõidud ja need ei ole avalikus kasutuses. Teeme ettepaneku eemaldada need ülesõidukohad jooniselt.	6.Arvestatud ning eemaldatud.

			7. KSH aruandes on märgitud, et Valga-Petseri raudteel reisirongiliiklust ei toimu. Käesoleval ajal toimub reisirongiliiklus Koidulast kuni Piusani.	7.Täpsustatud.
			8. Üleriigiline planeering Eesti 2030+ toob välja, et regionaalne reisirongiühendus peab toimuma Valga-Koidula liinil, perspektiivselt sõidukiirusega 120 km/h, mis aitab oluliselt kaasa toimepiirkondade omavahelisele seostamisele (Võru-Antsla-Valga). Võru maakonnaplaneering 2030+ loeb reisjateveo taastamist Valga-Koidula suunal oluliseks prioriteediks ja toob välja, et kuigi planeeringu koostamise hetkel reisirongiliiklust Valga-Koidula suunal ei toimu, on otstarbekas antud perspektiivse suunaga arvestada. Arvestades eeltooduga teeme ettepaneku Valga-Koidula reisirongiliikluse taastamise perspektiiv kajastada ka üldplaneeringus.	8.Seletuskirjas täpsustatud, joonisele eraldi ei lisa kuna eraldi reisirongiliiklust me ei kajasta joonisel vaid näitame üldiselt raudteed.
			9. Teeme ettepaneku lisada üldplaneeringu seletuskirja, et lähtuvalt Vabariigi Valitsuse otsusest elektrifitseerida raudtee taristu on AS Eesti Raudtee alustanud kontaktvõrgu projekteerimise ettevalmistustöödega ning ehitus on kavandatud aastatele 2023-2028. Ehitatakse välja kontaktvõrk ja nende teenindamiseks vajalikud autotrafopunktid, autotrafopunktide ja kontaktvõrgu vahelised toitekaablid, õhuliinid, mastid jms rajatised raudtee elektrifitseerimise otstarbeks. Seoses eeltooduga peab arvestama, et raudteemaale lisandub kitsendusi põhjustavaid tehnovõrke ja rajatise ning võib selguda väljapool raudteemaad asuvate kinnistute koormamise vajadus kontaktvõrgu seadmete ja uute elektriliinide rajamiseks. Võimalik kinnistute koormamise vajadus nende rajatiste teenindamiseks selgub projekteerimise käigus.	9.Üldiselt lisatud.
		LS 04.02.2019 nr 21- 4/37-1	1. Üldplaneeringu koostamisel arvestada raudtee kaitsevööndiga, mille laius ja piirangud on kehtestatud ehitusseadustiku §-s 73.	1.Arvestame

			2. Hoonestusalade planeerimisel arvestada raudteeveere-mist tulenevate mõjudega, sh võimaliku vibratsiooni ning müraga. Uute hoonestusalade rajamise korral raud-tee vahetusse lähedusse ei võta AS Eesti Raudtee endale kohustusi keskkonnaparameetrite (müra, vibratsioon) lee-vendamiseks.	2.Võtame teadmiseks.
			3. Rajatised, mis ei ole raudtee sihtotstarbeliseks kasu-tamiseks vajalikud ning mille kogukõrgus on 30 m ja enam (nt tuulikud, mobiilimastid), tuleb kavandada selliselt, et nende kaugus raudtee kaitsevööndi piirist oleks võrdne rajatise kogukõrgusega. Tuuliku puhul tuleb masti kõrgu-sele lisada tiiviku laba pikkus.	3.Kaalume ÜP käigus
			4. Näha ette meetmed takistamaks nii jalakäijate kui sõidukite sattumine raudteemaale väljapool ametlikke üle-käigu- ja ülesõidukohti.	4.Kaalume ja käsitleme ÜP käigus vastavalt selle täpsusastmele.
			5. Kajastada raudteemaal paiknevad avalikult kasutata-vad teed (tänavad, kergliiklusteed, parklad, platsid) ja raudteeületuskohad.	5.Võimalusel käsitleme üldplaneeringu täpsusastmes.
			6. AS-il Eesti Raudtee ei ole planeeritud perspektiivis Seto-maa valla piires raudtee infrastruktuuri laiendamist, mis nõuaks täiendava transpordimaa reserveerimist. Kõik või-malikud raudtee infrastruktuuri arendamist puudutavad te-gevused jäävad raudteemaa kinnistute piiridesse.	6.Võtame teadmiseks.
	Elering AS	ESKIIS		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
		LS 15.11.2019 nr 11- 4/2019/93 4-2	1.Käesoleva kirjaga edastame Teile info Setomaa vallas Elering AS-le kuuluvate olemasolevate elektri- ja gaasitaristu objektide kohta. Lisaks saadame olema-soleva taristu Shape failid (Lisa 1), mis võimaldavad taristu kanda maakonna vektorkaardile. 2. Eleringi elektrivõrgu muutusi Setomaa vallas planeeritud ei ole.	1-2. Võtame teadmiseks ja arvestame üldplaneeringus vastavalt vajadusele.
	Elektrilevi OÜ	ESKIIS/LS		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.

		-		
	Telia Eesti AS	ESKIIS/LS -		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	Elisa Eesti AS	ESKIIS/LS -		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	Tele2 Eesti Akt-siaselts	ESKIIS/LS -		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	Eesti Lairiba Arenduse AS	ESKIIS/LS -		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	OÜ Setomaa Haldus	ESKIIS/LS		Kiri saadetud 12.11.2019, ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	Eesti Gaas AS	ESKIIS/LS -		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.
	ETTEVÕTTED JM ASUTUSED			
	Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK)	ESKIIS 10.11.2020 nr 3- 1.1/1383	1.Ettepanek on määrata RMK Örsava külastuskorralduslike objektide teenindustsoonidega (telkimisalad, lõkkekohad, metsamaja, parklad, puhkekohad) seotud maatükid ÜP-s puhke- ja loodusliku maa-alana.	1.Täpsustus kantud kaartidele.
			2.Poogandi järve äärde on märgitud perspektiivne veevõtukoht. Looduslikest tingimistest tulenevalt on sinna tuletõrje veevõtukohta rajamine raskendatud, järve veetase on väga muutlik ja kaldad järsud. Ettepanek sinna veevõtukohta mitte rajada.	2.Arvestatud ning kaardilt eemaldatud.
			3.Saadud kaardikihi alusel tegime analüüsi väärtuslike põllumaade paiknemise kohta riigimaal. Lisame kaardipiltide analüüsi. Analüüsis on 24 kaardipilti-kohta, mis on väärtuslike põllumaade kaardikihis. Selgub, et ÜP väärtuslike põllumaade kihis on hulgaliselt	3.Arvestatud ning kaardikihilt ebavajalikud alad välja lõigatud.

			riigimetsa eraldisi, mis on metsamaa, olulises ulatuses looduslikult metsastunud või RMK poolt metsastamisele võetud. Saame nõustuda kaardipiltidel 12, 14, 20-24 toodud maatükkidel asuvate eraldiste arvamisega väärtuslike põllumaade hulka. Need maatükid on reaalses põllumajanduslikus kasutuses ja antud piikaajalisele põllumajanduslikule rendile. Ettepanek teised-viidatud kohad väärtuslike põllumaade hulgast välja arvata.	
		Eelseisu-koht 18.03.2019 3-1.1/1069	1.Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) annab käesoleva kirjaga kohalikule omavalitsusele teada, et RMK soovib osaleda ja olla kaasatud Teie omavalitsuse üldplaneeringu koostamise etappides. Materjalid ja teated palume elektrooniliselt saata e-kirjaga aadressile rmk@rmk.ee. Samuti palume saata aadressile rmk@rmk.ee MapInfo formaadis üldplaneeringu digitaliseeritud kaardikihid nende valmimisel.	1.Võtame teadmiseks.
		LS 26.04.2019 nr 3- 1.1/1383	1. Ühtlasi anname teada, et soovime olla kaasatud ka järgnevatel Setomaa valla üldplaneeringu koostamise etapidel. Palume lisada RMK kaasatavate nimekirja. Materjalid ja teated palume elektrooniliselt saata e-kirjaga aadressile polvamaa@rmk.ee. Samuti palume viidatud aadressile saata kõik üldplaneeringu kaardikihid (MapInfo formaadis).	1. Võtame teadmiseks.
			2.Metsaseaduse § 48 punkti 1 ja 2 alusel on RMK põhiülesanne Setomaa valla territooriumil asuva Keskkonnaministeeriumi, Kaitseministeeriumi ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsetava riigimetsa majandamine. Riigimetsa majandamise eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid	2.Võimalusel arvestame, ÜP raames on lisaks riiklikele huvidel ka kohalikud vajadused, mida vallavalitsus kaaluma peab.

			ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse. RMK on seisukohal, et Setomaa valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega. Kõik riigi maale seatavad maakasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.	
			3.Samuti palume üldplaneeringu seletuskirjas ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatavad mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sealhulgas käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.	3.Vajadusel käsitleme teemat üldplaneeringus üldisel tasemel.
			4.RMK, riigimetsa majandajana, teeb ettepaneku - täiendada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, sealhulgas sotsiaal-majanduslikku hinnangut, seatavate piirangute mõjude analüüsi peatükiga. Mõjude analüüs peab käsitlema üldplaneeringuga määratavate puhke-virgestusmaade, väärtuslike maastike, asula-ehitiste kaitseks õhusaaste-müra-tugeva tuule eest kaitseks, tuleohu vähendamiseks-leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist.	4. Arvestatakse lähtudes ÜP täpsusastmest ja ÜP-ga kavandatavast tegevusest ning KeHJS-ega sätestatud KSH ülesannetest. Selgituseks: 1) Lähtuvalt KeHJS-e §-st 40 ei hinnata KSH käigus sotsiaal-majanduslikku mõju, vaid mõju inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale. 2) Tuleb juhtida tähelepanu, et RMK üheks ülesandeks on ka säästliku rekreatiivse looduskasutuse korraldamine riigimetsas, mistõttu ei ole asjakohane käsitleda puhke- ja virgestusmaade määramist riigimetsa maale piiranguna RMK tegevusele. Puhke- ja virgestusmaade kavandamine avaldab positiivset mõju inimese tervisele ja heaolule (sotsiaalsetele vajadustele). 3) Väärtuslikud maastikud on määratud maakonnaplaneeringutega või mõne muu varasema strateegilise planeerimise dokumendiga ja need võetakse koostatavasse ÜP-sse üle. Koostatava ÜP KSH-s ei ole asjakohane hakata hindama varasemate strateegilise planeerimise

				dokumentidega määratud väärtuslike maastike mõju. 4) PlanS-i § 75 lg 1 punktis 21 nimetatud ÜP ülesande täitmise vajadust ja võimalusi hinnatakse KSH käigus lähtuvalt sellest, kas ÜP koostamise käigus tekib vajadus seada asula või ehitise kaitseks piiranguid lageraielangi suurusele ja raievanusele.
			5.Üldplaneeringu dokumentides palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et lubatud on kõik raieliigid. Üksikasjalikud kavad puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike, asulaehitiste kaitseks õhusaastemüra-tugeva tuule eest kaitseks, tuleohu vähendamiseks-leviku tõkestamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega. Selliste kavade koostamisel peame vajalikuks arvestada metsade olemist, kasvutingimusi, vanuse- ja jagunemist ja neile aladele planeeritavate täiendavate piirangutega metsade olemist ja koosseisu pikemas perspektiivis.	5.Kaalume üldplaneeringu koostamisel.
	Eesti Erametsa Liit	LS 01.02.2019	1. Kui üldplaneeringuga kavandatakse senist metsamajandamise praktikat muuta, tuleb muudatusega hõlmatud maaomanikke käsitleda planeerimisseaduse § 76 lõike 2 kohaselt isikuna, kelle õigusi planeering võib puudutada ning §76 lõike 4 kohaselt ka teavitada. Teavitamine peab olema individuaalne.	1.Võtame teadmiseks.
			2. Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 alusel ei saa planeeringuga lageraiet keelata, saab seada piiranguid langi suuruse ja raievanuse osas. Lisaks eeldab senisele metsanduslikule tegevusele piirangute seadmine Metsaseaduse § 23 1 alusel metsaomanikega kokkuleppe saavutamist.	2.Võtame teadmiseks, kuid ühtlasi lisame omalt poolt, et PlanS käsitleb ka kõiki muid tegevusi, mis on KOVi jaoks vajalikud. Juhul kui avalikest huvidest lähtuvalt on vajalik lageraiele piiranguid seada, siis saab seda kokkuleppel maaomanikuga ÜP raames teha.
			3. Planeeringute käigus tehtud piirangute tulemusel tuleb omanikule saamata jäänud tulu kompenseerida sarnaselt Natura alal tehtud piirangutele.	3. Võtame teadmiseks, kuid täies mahus selle põhimõttega ei nõustu, sest planeeringu käigus seatavad piirangud on väga erineva ulatusega ning ei ole üks-üheselt võrreldavad Natura aladega. ÜP kitsenduste seadmisel

				kaalub KOV erinevaid huve, proportsionaalsust jm aspekte.
	Riigi Kinnisvara AS	PÕHI-LAHENDUS 9.04.2021	Tutvusime Setomaa valla üldplaneeringu eskiislahendusega ning vaatasime üle kõik Riigi Kinnisvara omanduses olevad objektid. Kahjuks me ei jõudnud eskiisi avalikul väljapanekul oma mõtteid esitada, kuid palume meie ettepanekuid kaaluda. 1. Riigi Kinnisvaral on Setomaa vallas 18 kinnistut. Enamjaolt on kinnistud vajalikud riigikaitse teostamiseks. Sellest lähtuval teeks ettepaneku Tuletõrje ja pumpla (93401:007:0258, 93401:007:0187) kinnistud määrata riigikaitse maa-ala juhtfunktsiooniga alaks. Antud kinnistud toodavad vett riigikaitselastele objektidele ja leiame, et oleks mõistlik määrata kinnistu juhtfunktsiooniks riigikaitsema. See tagab, et tulevikus on võimalik sinna ka mh riigikaitseobjekte.	1. Juhtotstarbed on määratud keskmisest tihedamini asustatud piirkondades, nt Värskas alevikus ja suuremates külakeskustes. Maalises piirkonnas üldjuhul elamumaa maa kasutuse juhtotstarbeid määratud ei ole, va tihedamates ja suuremates külakeskustes. Muud juhtotstarbed (tootmine, äri, ühiskondlikud hooned, mäetööstus, riigikaitse jm) on väljapool suuremaid keskusi määratud. Tuletõrje ja pumpla (93401:007:0258, 93401:007:0187) kinnistud näitame üldplaneeringu kaardil riigikaitse maa-alaks
			2. Lisaks teeme ettepaneku muuta Kallaku (93401:007:0450) ja Kõlga kinnistu (46801:002:0226) juhtfunktsioon muuta äri maa-ala ja tootmise maa-alaks ja Platsi (93401:007:0449) elamumaaks.	2. Kallaku 93401:007:0450 maaüksus asub hajaasustusega alal, kuhu äri juhtotstarvet üldplaneeringuga ei ole hetke otstarbekas määrata. Seda saab vajadusel hiljem arenguplaanide selgudes täpsema kavandamise käigus paika panna. Kõlga 46801:002:0226 juhtfunktsiooni muudame ärimaaks. Platsi 93401:007:0449 maaüksus asub samuti hajaasustusega alal. Piirkonnas on detailplaneeringuid tehtud ja seal ei ole mitte ühtegi elamut jäänud. Leiame, et elamumaad sinna reserveerida ei ole sobiv, kuna piirkond on kujunenud piiriületust teenindavaks äri- ja tootmismaks. Tootmise maa-ala võime laiendada haarates sinna ka Platsi maaüksuse.

	KOHALIKUD MAAOMANIKUD JA HUVIGRUPID			
	Metsatervenduse Osaühing	LS 01.04.2019 nr 4-38/L	1.Metsatervenduse Osaühingul on soov olla kaasatud Setomaa valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessi. Metsatervenduse Osaühing (registrikood: 10224657) omab Setomaa vallas järgmiseid kinnistuid katastritunnustega: 46503:005:0538; 46503:005:0539; 73201:001:0251. Käesolevaga anname ka teada, et soovime olla kaasatud Setomaa valla üldplaneeringu koostamisse vastavalt planeerimisseaduse paragrahvile 76. Ühtlasi anname teada, et soovime oma kinnistustel jätkata tavapärase metsamajandamisega metsaseaduse alusel.	1.Arvestame, planeeringulahenduse ja selle sobivusega Teie plaanidega palume täiendavalt tutvuda.
	OÜ Metsagrupp	LS 03.05.2019 7-5/1120	1.OÜ Metsagrupp soov olla kaasatud Setomaa valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessi. OÜ Metsagrupp omab Setomaa vallas järgmiseid kinnistuid: 46001:002:0630 Võru maakond, Setomaa vald, Jaanilõuna 93401:007:0434 Võru maakond, Setomaa vald, Säpin Käesolevaga anname ka teada, et soovime olla kaasatud Setomaa valla üldplaneeringu koostamisse vastavalt planeerimisseaduse paragrahvile 76. Ühtlasi anname teada, et soovime oma kinnistutel jätkata tavapärase metsamajandamisega ja põllumajandusega seaduse alusel.	1. Arvestame, planeeringulahenduse ja selle sobivusega Teie plaanidega palume täiendavalt tutvuda.
	Abi Kinnisvara ja Raamatupidamine OÜ	18.04.2018	1.Taotleja taotleb temale kuuluval kinnistul Silla 1, Võõpsu küla, Setomaa vald, Võru maakond (katastriüksus 46501:001:0235 registriosa 2970650) kallasraja sulgemist ja sellest möödapääsu võimaldamist, vastavalt Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 39 lg (2) alusel ja selle kandmist Setomaa valla üldplaneeringule.	1.Tegu on avalikult olulise piirkonnaga ning ettepanekuga ei nõustu. Kallasrada on vajalik hoida seal asukohas läbipääsetavana.

	Vaikuse tn 1 omanik	LS 4.03.2019	1. Palun arvestada ÜP koostamisel Värskas alevikus Vaikuse tn 1 krundil elamumaa sihtotstarbe võimalust.	1. Tegu on hajaasustusega, kus on paindlikud tingimused ning sinna me eraldi elamuala otstarvet ei näita, sest selleks pole vajadust.
	Valga Puu OÜ	LS 12.04.2019	1. Valga Puu OÜ (registrikood: 10600304) omab Setomaa vallas järgmiseid kinnistuid (nimekiri lisatud eraldi). Käesolevaga anname ka teada, et soovime olla kaasatud Setomaa valla üldplaneeringu koostamisse vastavalt planeerimiseseaduse paragrahvile 76. Ühtlasi anname teada, et soovime oma kinnistustel jätkata tavapärase metsamajandamisega metsaseaduse alusel.	1. Arvestame, planeeringulahenduse ja selle sobivusega Teie plaanidega palume täiendavalt tutvuda.
	Karo Mets OU	LS 8.05.2019	1. Omades Setomaa vallas metsamaad juhime Teie tähelepanu sellele, et metsanduslik tegevus maatulundusmaal on pikaajaline protsess, mis eeldab järjepidevust. Metsaomanikuna planeerime oma tegevusi alates uue metsapõlve rajamisest ja hooldamisest kuni küpse metsa lageraieni. Kui plaanite üldplaneeringuga senist metsamajandamise praktikat muuta palume Teil meeles pida, et metsaomanikuna oleme planeerimiseseaduse § 76 lõike 2 kohaselt isik, kelle õigusi planeering võib puudutada ning § 76 lõike 4 kohaselt ka teavitada planeeritavatest muudatustest. Teavitamine sellisel juhul peab olema individuaalne. Planeerimiseseaduse kohaselt tuleb üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessi erinevatest etappidest metsaomanikke, kelle õigusi planeering võib puudutada kaasata planeerimiseseaduse § 81 lõike 1; § 82 lõike 4; § 85 lõike 1; § 87 lõigete (1) ja (5); § 88 lõigete (1) ja (3) sätteid jälgides.	1. Arvestame, planeeringulahenduse ja selle sobivusega Teie plaanidega palume täiendavalt tutvuda.
			2. Planeerimiseseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 kohaselt on üldplaneeringu üheks ülesandeks asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tu-	2. Planeeringulahenduse ja selle sobivusega Teie plaanidega palume täiendavalt tutvuda. Juhime tähelepanu, et PlanS § 74 lõige 3 ja § 75 lõige 1 punktide 10, 13, 14, 16, 18, 20, 21 alusel saab ÜP raames seada kitsendusi.

			leohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmine. Metsaseaduse 231 sätestab: planeeringuga asula või elamu kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsa majandamisel võib kohaliku omavalitsuse üksus kokkuleppel maaomanikuga planeeringuga seada piiranguid uuendusraie tegemisel raieliigile ning lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele. Eeltoodust tuleneb, et Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 alusel ei saa planeeringuga lageraiet keelata, saab seada piiranguid langi suuruse ja raievanuse osas. Lisaks eeldab senisele metsanduslikule tegevusele piirangute seadmine Metsaseaduse § 231 alusel metsaomanikega kokkuleppe saavutamist.	
			3. Metsandusliku tegevuse majanduslik tulu tekib metsaomanikele peamiselt uuendusraiate käigus. On metsatüüpe, kus metsa uuendamise võttena saab rakendada ainult lageraiet. Lageraiete keelamine tähendab metsaomanikule saamata jäänud tulu ning metsaomanikuna on meil õigustatud ootus, et see kompenseeritakse. Kuna meie, kui metsaomaniku jaoks ei ole oluline millise regulatsiooni alusel piirang kehtestatakse, tuleb planeeringute käigus tehtud piirangute tulemusel saamata jäänud tulu koheselt ning õiglaselt kompenseerida.	3. Võtame teadmiseks. ÜP kitsenduste seadmisel kaalub KOV erinevaid huve, proportsionaalsust jm aspekte.
			4. Oleme valmis Teiega planeeringute koostamisel koostööd tegema ning vastama Teie päringutele ning küsimustele, mis puudutavad metsade majandamist.	4.Võtame teadmiseks.

	MTÜ Piiriäärne Energiaarendus (PEA)	ESKIIS		Ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti järgmises faasis.
	M.Järvemägi 1	12.10.2020 kiri	1.Edastan ehitusjoone ettepaneku lisatud joonisel. Kuna väljakujunenud hoonestus kinnistutel Pikk tn 1 a ja 1 b on juba pikaajaliselt, siis teen ettepaneku, ühendada hoonete välispiiridest ehitusjoonena (punasega), mitte sakitades nagu eskiisil praegu. Pikk tn 1b jääks planeeringu eskiisi järgi EKV-sse muidu ka olemasolevad maakeldrid.	1.Täpsustatud joonisel osaliselt. Pikk tn 1b kinnistul paiknev veele lähim hoone asub veekogule väga lähedal ning seetõttu ei ole mõistlik sellest hoonest ühtlast ehitusjoont määrata, vaid pigem nn sakitades. Olemasolevad hooned saavad oma asukohas säilida, ehitusjoon määratakse pigem uute ehitiste kavandamiseks.
	M.Järvemägi 2	10.11.2020 kiri	Üldplaneeringu seletuskirja Punkt 4.18. Mets Tingimused Värskas aleviku puhkemetsadele. Metsaseadus puhkemetsa mõistet ei sisusta, seega vajaks see sisustamist põhjalikumalt üldplaneeringus ja ka KSH-s. Planeeringukaartidelt ei selgu, millised on Värskas aleviku puhkemetsad ning mis kaalutlustel puhkemetsi valitakse. Puhkemetsade määramine peab tuginema kaalutlustel ning see peab olema põhjendatud. Metsa majandamine iseendast ei takista metsa säilimist. Metsaseaduse § 42 lg 3 kohaselt ei tohi raiuda planeeringuga linna kui asustatuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa kohaliku omavalitsuse nõusolekuta. Raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist. Antud juhul kohaliku omavalitsuse arvamuse küsimise kohustust alevikes ja muudes asulates seadusega ei sätestata.	1.Ala on kantud kaardile ning põhjendused on toodud seletuskirjas: <i>Värskas aleviku ning sanatooriumi ümbruses Väike-Rõsna külas paiknevad piirkonna elanike jaoks olulised marja- ja seenemetsad. Samuti on need olulised avalikult kasutatavad puhkeväärtusega metsad, mille kasutusotstarbe säilimine on vajalik lühemas ja pikemas perspektiivis.</i> Puhkemetsa mõiste on ÜP raames defineeritud järgnevalt: <i>Puhkemets on metsamaa kõlvikuna maakatastrisse kantud maa-ala, mis on metsaseaduse eesmärges silmas pidades üldplaneeringuga määratud avalikult kasutatav elanike sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste rahuldamiseks puhkeala eriliigiks. Metsa korraldamisel tuleb lähtuda üldplaneeringuga seatud eesmärgist.</i>

N. ja T.Laanetu	e-kiri 11.2020	1. Setomaa valla üldplaneeringus joonisel 6.5.: „Rõsna küla ehituskeeluvööndi vähendamise ja ehitusjoone ettepanek” esitatud ehituskeelu vööndi piiride joon vajab muutmist lähtuvalt olemasolevate ehitiste paiknemisest ja arenduse võimalikest suundumustest. Kavandatud ehituskeelu vööndi joon ei ole arvestanud ajaloolist õue- ja ehitusaluse maa ning veel praegugi alles olevate ehitiste olemasoluga. Selle kava kohaselt on jäetud välja saun ja kõrvalhoonete otstes paiknevad puukuurid ja panipaigaks ehitatud kuurid (UP joonis 6.5). Kavandatava ehituskeelu vööndi kehtestamise kohaselt ei ole tulevikus lagunevaid hooneid taastada ja kinnistu funktsionaalset otstarvet ja kasutuse efektiivsust parendada. Üldplaneeringus esitatud ehituskeelu vöönd ei võimalda Mäe kinnistul teostada isegi olemasolevate hoonete uuendamist ja ajalooliselt toimunud ehitiste säilitamist ja vajadusel taastamist. Sellest tulenevalt on kinnistu omanikul ettepanek piiritleda ehituskeelu vöönd selliselt, mis võimaldab selle kinnistu ajalooliselt toimunud ehitiste olemasolu, vajadusel taastamise ja hoonetuse uuendamist. (esitatud joonis 2 - Ettepanek ja soovituslik ehituskeelu vööndi joone muudatus Mäe kinnistu osas.). Üldplaneering ei peaks piirama ajalooliselt väljakujunenud elulaadi ja seda toetavate rajatiste ning ehitiste püstitamist, mis tagab siinse kultuuri ja elustiili jätkusuutlikkuse ning selle võimalikku taastumist. Üldplaneering peab võimaldada ja kaasa aitama suunitletult siinse rannaelu taastumist ja seda kooskõlas loodushoiu põhimõtetega.	1.Oleme ehituskeeluvööndi vähendamise teemat oluliselt täpsustanud täiendava koostöö põhjal Keskkonnaametiga. Rõsna külas ei ole vaja eraldi ehituskeeluvööndit vähendada, kuna seal saab rakendada LKS EKV erisust hajaasustuses: <i>Ehituskeeld ei laiene hajaasustuses olemasoleva elamu õuemaale ehitatavale uuele ehitisele, mis ei jää veekaitsevööndisse.</i>
M. Laanetu	9.11.2020 kiri	1. Joonis 4. Väärtused ja piirangud. Siin omistatakse minule kuuluvatele kinnistutele, millede sihtotstarve on maatulundusmaa (Saare, katastritunnusega 93401:001:0008 ja Saaretare, katastritunnusega 93401:001:0571), väärtusliku põllumaa sihtotstarve. Minu soov on, et nende kinnistute otstarve on elumumaa nagu	1.Täpsustame joonisel väärtusliku põllumaa ulatust ning arvame selle teie kinnistult välja. Juhime tähelepanu, et väärtusliku põllumajandusmaa kiht on informatiivne, see tuleneb Maaeluministeeirumi poolt ning ÜP raames saab seda vajdusel täpsustada aga

			on joonisel 1 Pealegi ei ole sellele maale üldplaneeringus. isegi aianduse funktsiooni antud. Siin jääks ka joonis 1 ja joonis 4 omavahel vastuollu. Siin on ka metsa alla kasvanud maale omistatud väärtuslik põllumaa sihtotstarve, aga need pole minu kinnistuga seotud.	ka edaspidi kui selleks vajadust on. Erinevaid kasutusi ja otstarbeid saab vajadusel neil aladel rakendada, sest tingimused väärtuslikul põllumajandusmaal on paindlikud. Me ei soovita hetkel neile kinnistutele juhtotstarvet määrata, kuna tegu on hajaasustusega ning mõistlik on jätta paindlikud tingimused, mida juhtotstarbe mitte määramine võimaldab. Katastri järgi on tegu maatundusmaaga ning mõistlik on jätta need alad praegu määramata. Joonis 1 ja 4 ei ole vastuolus, kuna nad kujutavad eritähendusega infot, mis võib omavahel kattuda.
			2. Joonis 3 Tehniline taristu palun lisada Saaretare koos Lobotka tootmisalaga, reoveekogumise alaks, kuna see tootmisala on ka Keskkonnaameti poolt vastava hinnangu saanud. Minule saadeti sellekohane teade.	2.Tegu ei ole kehtiva reoveekogumisalaga ning persp. ala kaalutakse ÜVK arengukava käigus. ÜP raames seda ala reoveekogumise alaks ei määrata, kuna tegu on hajaasustusega.
			3. Üldplaneering omistab Saaretare kinnistu tee, mis kulgeb Metsa teelt Lobotka- metskonna teeni, matka ja terviseraja otstarbe. Kuna minu kui omanikuga pole seda kooskõlastatud ja mul puuduvad teadmised mida see minu kinnistule kaasa toob, siis palun see tee matka ja terviseraja nimistust välja jätta.	3.Oleme täpsustanud matkaraja kulgemist selliselt, et see ei läbi teie kinnistuid.
			4. Saaretare kinnistult (93401:001:0571) on välja jäänud vee äravoolu kraavid ja tiigid.	4.Nende objektide kajastamine ei ole ÜP täpsusaste.
	S. Laanetu	10.11.2020 kiri	1.Pikk tn 21a kinnistu, katastritunnusega 934001:003:0062, palun asendada tootmisalaga funktsioon elamumaa funktsiooniga. Kinnistul asuvat ehitist ei ole edaspidi kavas kasutada tootmishoonena, kuna ta ei sobitu enam ümbritsevate kinnistute funktsioonidega. Palun planeerida Värska alevikus kui teistes valla külakeskustes tuletõrje veevõtukohad, et nende puudumine ei saaks takistuseks Setomaa valla ehitustegevuse arengule.	1.Elamumaa täpsustus on sisse viidud. Tuletõrje veevõtukohti oleme ÜPs käsitletud koostöös Päästeametiga. Vajalikud objektid on kantud kaardile.

I.Laanetu	10. novem- ber 2020 a.	Ajalooliselt on Silla 2 kinnistul praeguses mõistes ehitus-keeluvööndis olnud kolm ehitist. Lõunaservas veekaitsevööndis saunahoone, mida on kasutatud muu funktsiooniga, kinnistu keskel samuti veekaitsevööndis puidust (laastust) hoone, mida on samuti kasutatud mitmel otstarbel, nii rannamajana kui abihoonena ja kinnistu põhjaservas Mustsepa talu saunahoone. Lõunapoolsest saunahoonest on alles vundamet, mis osaliselt renoveeritud ning tsemendist välistrepp, mis on vundamendiga ühenduses. Arhiivist saadud kaardimaterjalil on näha hoone suurus ja asukoht. Kinnistu keskel asunud hoonest ei ole looduses midagi alles. On olemas pildimaterjal, millel on näha hoone välimus ja asukoht. Kõrgus-, pikkus-, laius on pildimaterjalilt võimalik välja arvutada. Kolmandast hoonest on säilinud vundamendi kivid ja pildilt on näha milline ta välja nägi ja hoone asukoht. Meie soov on vähendada Silla 2 kinnistul ehituskeeluvööndit nii, et allesjäänud ja osaliselt renoveeritud vundamet koos trepiga jääks ehituskeeluvööndist välja. Samuti soovime ehituskeeluvööndit abihoone ehk lehtla juures nihutada lehtlast otse Allika tn 15 hoonele. See annab meile võimaluse lehtla üle kolida ehitatava majaga ühele tasapinnale. Vundamenti seadustamisega saaksime sellele rajada talveaia-kasvuhoone (pottides taimed). Meie soov on korrastada kallasrada koos kaldakindlustusega. Oleme sellest ka Setomaa valla vallavanemat informeerinud ja loodame selles osas abi nii vallalt kui riigilt toetustena. Oleme oma soovides arvestanud selles üldplaneeringus Värska aleviku ehituskeeluvööndi vähendamist Kalda, Allika täval, Silla 6 kinnistul toimuvat ja Tonjas Purjespordi kinnistul katastritunnusega 93401:001:0557, toimuvat. Kahel viimasel kinnistul on ehituskeeluvööndis hooned, mis kõiki asjaolusid arvestades peaksid olema ebaseaduslikud, ja millede ehituskeeluvööndi vähendamine väljapandud üldplaneeringu materjali alusel jääb ebaselgeks.	1.Arvestame Teie ettepanekuga ehitusjoone määramisel Värska alevikus. Lõpliku seisukoha sellega arvestamise kohta annab Keskkonnaamet.
T.Zernant	10.11.2020 .a. kiri	1.Teeme ettepaneku Popovitsa miljöala tingimuste osas. Palume korrigeerida Popovitsa küla uushoonestuse ala piirjoont arvestades kinnistute piire, hävinenud hoonete taasrajamise soovi ning	1.Arvestatud ja kaardile täpsustus tehtud.

			uushoonestuseks parima asukoha kaalumise võimaldamist. Popovitsa on sumbküla struktuuriga, kus hooned paiknevad tiheda korrapärase kobarana. Ettepanek ei koorma ega muuda olemasolevat olukorda ja kasutusotstarvet ega hakka varjama vaateid, vaatekoridore ja ilusa vaatega teelõike. Uushoonestuse ala ei jää rohevõrgustiku alale. Ettepaneku arvestamiseks ei tule taotleda Pihkva järve ranna ehituskeeluvööndi vähendamist.	
	F.Raudkett, M.Kraav, E.Oinak, A.Vares, V.Rõsikov	10. november 2020	Peipsi järv sh Pihkva järv on osa siinsest traditsioonilisest eluviisist ning selleks, et luua järve äärsetes piirkondades atraktiivsem elu-, ettevõtlus- ja puhkekeskkond ning võimaldada õue- ja avalike alade paremat kasutust (vajalike ehitiste, abihoone, väliköök jm) rajamist, teeme ettepaneku vähendada ehituskeeluvööndi laiust alljärgnevalt: 1) kompakte hoonestusega aladel (Beresje küla, Lüübnitsa küla, Rõsna küla, Tonja küla, Võpolsova, Lobotka küla, Värskas alevik, Väike Rõsna küla) 20 m veekogu veepiirist 2) Võõpsu küla kompaktse hoonestusega alal 10 m veekogu veepiirist 3) kogu Pihkva järve kaldajoone ulatuses 30 m veepiirist Ehituskeeluvööndi laiuse selline väendamine tagab kõigile järveäärsete kruntide omanikele võrdsed võimalused, mis on suunatud Peipsi järvega seotud traditsioonilise eluviisi säilimisele ja viljelemisele.	1. EKV vähendamise taotlusi on ÜPs täpsustatud, osaliselt ettepanek arvestatud – Beresje, Lüübnitsa külas ja Värskas alevikus oleme täpsamad EKV vähendamise ettepaneku teinud. Mujal on tegu hajaasustusega, kus saab rakedada õueala erisust ning eraldi EKV vähendamist ÜP raames vaja ei ole. Üksikud vajalikud asukohad tuleb lahendada detailplaneeringu raames. Lõpliku seisukoha EKV vähendamiste osas annab KKA. Võõpsu külas on hajaasustus ning seal saab rakendada õueala erisust, seega eraldi ühtset vähendamist vajalikuks ei pea. Kogu Pihkva järve vähendamisega KKA ei nõustunud, sest sellisel määral vähendamine ei lähe LKS põhimõtetega kooskõlla.
	V.Dõrlov	10. november 2020	Setomaa valla üldplaneeringu punktis 4.17 on tehtud ettepanek vähendada Lüübnitsa külas ehituskeeluvööndi laiust alljärgnevalt: 1) üldjuhul 50 m veepiirist kompaktse hoonestusega alal ning osaliselt oleva ehitusjoone alusel vastavalt joonisele 6.3 ja 6.4. Lisatud joonistel kulgeb näiteks Vana tn 38 kinnistu osas ehituskeeluvööndi piir mööda tee järvepoolset äärt. Mõõtes veepiirist tuleb üldplaneeringu joonise järgi Vana tn 38 kinnistul ehituskeelu laiuseks ca 60 meetrit. Ehituskeeluvöönd joonise järgi hoopis suureneks. Sellisest joonisest, kuhu ei ole märgitud veepiirist 50 m laiust ehituskeeluvööndi ulatust ei ole	Oleme ÜP raames EKV vähendamise teemat oluliselt täpsustanud. Taotleme Lüübnitsa külas EKV vähendamist 30 m joonele, kuna see võimaldaks veekoguga seotud tegevusi paremini ellu viia ning oleks piirkonna elluviisiga kooskõlas.

		võimalik täpselt aru saada, kas tegelikult ehituskeeluvöönd suureneb või väheneb ning sellisel kujul on see vastuolus seletuskirjaga. Looduskaitseseaduse (LKS) § 38 lg 1 p 3 alusel on ehituskeelu laiuseks linnas ja alevis ning aleviku ja küla selgelt piiritletaval kompaktsel asustusega alal (edaspidi tiheasustusala) 50 meetrit. Kehtiva Mikitamäe valla üldplaneeringu järgselt on Lüübnitsa küla määratud kompaktsel hoonestusega alaks. LKS § 38 lg 4 p 1¹ kohaselt ei laiene ehituskeeld tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoonest maismaa suunas olemasolevate ehitiste vahele uue ehitise püstitamisele. Seega seaduse kohaselt on juba Lüübnitsa külas kehtiva ehituskeeluvööndi ulatuseks 50 m ning tegelikult ehituskeeluvööndi laiuse vähendamist ei toimu. Kuigi seletuskirjas märgitakse õigesti, et Setomaa vallas on mitmed asustatud piirkonnad koondunud veekogude äärde, mistõttu paiknevad paljud ehitised veekogude ehituskeeluvööndis, siis teeb üldplaneering ettepaneku veekogude kallaste ehituskeeluvööndi vähendamiseks, et ühtlustada ehituskeelujoont ning võimaldada ja elavdada nendes piirkondades atraktiivse elu-, ettevõtlus- ja puhkekeskkonna loomist. Ehituskeeluvööndi vähendamine olemasoleva hoonestusega aladel võimaldab õue- ja avalike alade funktsionaalsemat kasutust, vajalike ehitiste (abihoone, väliköök, terrass35) rajamist kinnistule ning ehitusjoone ühtlustamist, mis loob asustuse ruumilist korrapära. Setomaa valla üldplaneeringu joonistel 6.3 ja 6.4 jäävad osad katastriüksused ja hoonestused täielikult ehituskeeluvööndisse. Ehituskeeluvööndi selline kulgemine ei ühtlusta külas ehituskeelujoont, tekitab ebavõrdsust ning ei võimalda õue alade paremat kasutamist (näiteks välikööride, terrassid ja abihooned tuleb ikka rajada ehituskeeluvööndisse). Olen esitanud Setomaa Vallavalitsusele avalduse detailplaneeringu algatamiseks ja Vana tn 38 kinnistule ulatuva ehituskeeluvööndi laiuse vähendamiseks. Joonise järgi jääks Vana tn 38 kinnistu täies ulatuses jätkuvalt	
--	--	--	--

			ehituskeeluvööndisse. Teen ettepaneku 1) määrata Lüübnitsa küla kompaktse hoonestusega alal, sh ka Vana tn 38 kinnistul, ehituskeeluvööndi laiuseks 20 meetrit veepiirist. Lähtuda ehituskeeluvööndi piiri määramisel mitte ehitusjoonest vaid järve veepiirist. See tagab kõigile elanikele võrdsed võimalused õuealade kasutamisel.	
	U.Sarja	08.11.2020 Audjas- saare, Be- resje ja Lüübnitsa küla koos- olek ja aru- telu välja- paneku ajal	Osalesid Lüübnitsa ja Audjassaare küla elanikud. Koosolekul tekkinud arutelude käigus otsustati teha alljärg- nevad muudatuste ettepanekud. 1. Kaart Miljöövärtuslik ala: LÜÜBNITSA KÜLA a) Miks ei võiks uushoonestus ala Lüübnitsa külas olla teeäärsetel kinnistutel kogu kinnistute laiuses või ulatuses? Mõtleme just teest põhja pool asetsevad kinnistuid. Hetkel ainult kinnistustest pool märgitud. b) Kinnistul 46501:001:0102 asub maaalune kalmistu ja on ilusa vaatega koht Magilõ. Kaardilt puudub leppemärk! Palume lisada leppemärk. Kaardirakenduses on see olemas. c) Laadaplatsi kinnistul 46501:001:0039 asuv ilus vaade leppemärk ei ole täpselt märgitud, asub soos. Palume märkida vaatetorni juurde.	1.a. Tänaväärne hoonestus on miljööala puhul oluline ning selleks et uushoonestus oleva miljööga sobituks on oluline, et see paikneks olemasolevale asustusele sarnaselt. 2b. Täpsustatud. c. Täpsustatud.
			2. Kaart Tehniline taristu joonis 3 a) Lüübnitsa küla tuletõrje veevõtukoht on kaardil märgitud valel kinnistul. Peab asuma kinnistul 46501:001:0175. Paluks muuta. b) Miks Lüübnitsa külas asuv Vana tänava matka-ja terviserada lõppeb äkki keset tänavat? Selle võiks joonistada kokku Uus tänava rajaga, et tekiks ring. c) Teeme ettepaneku, lisada Lüübnitsa küla ka reoveekogumisala või perspektiivse reoveekogumisala piirkonnaks. Pla-	2.a. Täpsustatud. 2b. Täpsustatud. 2c. Oleme leidnud, et ei kajasta ÜPs persp. reoveekogumisalasid, vaid need alad on mõistlikum paika panna ÜVK arengukavaga,

		neerida sinna esmajärjekorras ühisveevärk ja siis kanalisatsioon. KUI KASUTADA KAARDIRAKENDUST SIIS NÄITAB, ET ON PERSPEKTIIVNE ALA AGA MIKS KAARDIL POLE? c.1.Kehtivas Mikitamäe valla üldplaneeringus on tehnovõrkude arengu skeemil märgitud Lüübnitsa küla perspektiivseks reoveekogumisalaks. Samuti Mikitamäe valla üldplaneeringu seletuskirjas 5.1.3 on märgitud: Üldplaneeringuga on määratud perspektiivsed ühisveevärgi- ja kanalisatsioonipiirkonnad: → Lüübnitsa küla kompaktse hoonestusega alal; c.2.Setomaa valla arengukavas on 6.1.4 4. Leida Lüübnitsa Külakeskusele täiendavaid funktsioone. Kahjuks just tsentraalvee puudus on suurimaks takistuseks külakeskuse teise korruse projekti arendamiseks. c.3. Küla asub kõrgendikul ja on väikeste kinnistutega. Sellest tulenevalt on survealade ala tõttu ohus just Vana tänavas asuvad kaevud. Regulaarselt tehes veeanalüüse on mõnedes kaevudes vesi tarvitamis kõlbmatu. Kui hajaasustuse programmiga hakatakse taotlema toetust imbväljakute rajamiseks, siis sellega satuvad olemas olevad kaevud veel suuremasse ohtu. Imbväljakute tihedus läheb väga suureks. d)Kaardil märgitud matka-ja terviserada mis kulgeb Lüübnitsa umbjärve ääres. Teepoolse lõigu võiks planeerida ümber järve mööda riigimaa koridori. Hetkel 2 rada asuvad väga kõrvuti ja siis saaks kinnistu 46501:001:0138 kõrvale riigimaale planeerida parkla.	mis määrab need piirkonnad täpsema valdkondliku info alusel. C1-c3.Täname tähelepanu juhtimast neile probleemidele, seni on majanduslikud kalkulatsioonid näidanud, et reoveekogumisala väljaehitamine sinna alale ei ole majanduslikult otstarbekas.
		3. Kaart Väärtused ja piirangud a)Tume lilla leppemärk on kaardil kasutusel- legendis seda ei ole. See peaks eeldatavalt olema viirutatud lilla ehk uushoonestusega ala.	2d.Täpsustatud. 3a.Täpsustatud. 3b. ÜP pdf kaartidel me vastavat info ei kuva, sest tegu ei ole infokihitidega, mida me

			b) Seletuskirjas 4. lõik 3 objektide nimekiri on toodud ÜP lisa 2. Üldplaneering kajastab väärtuste ja piirangute hetkeseisu, ajakohane info asub riiklikes andmebaasides (EELIS, Maa-ameti geoportaal) vm kehtivates allikates. Kas neid nimekirjas olevaid objekte kaardile ei kanta? Teeme ettepaneku need lisada.	ÜP raames kehtestame. Need infokihid hakkavad ajas muutuma ning me ei soovi neid ÜP lahenduses kajastada. Vastavat infot saab ÜP koostamise käigus vaadata rakenduses, kus saab vajalikke kihte sisse ja välja lülitada ning kõiki teemasid üheaegselt kaardil kuvada. ÜP kehtestamise järgselt saab seda infot avalikest andmebaasidest vaadata.
			Kaart Maakasutus joonis 1 a) Lüübnitsa külas on elamumaa-ala ehk kollane väga suurel värvitud. Just lääne poolne külg. Samuti peale tsässonat on elamumaa märgitud. Osa sellest alast on väärtuste ja piirangute kaardil väärtuslik põllumaa. Paluks täpsustada elamumaa-ala. b) Audjassaare külas puudub täiesti kollane elamute ala. Palume lisada. c) Kallaste 46501:001:0175 maaüksus võiks muuta samuti perspektiivseks ehitusalaks (sadamahoone). d) Palume lisada ja planeerida Võõpsu-Beresje-Lüübnitsa-Audjassaare perspektiivne jalg- ja jalgrattatee. Antud tee on märgitud juba turismiteeks ja üldplaneeringus planeeritakse ka huvitavat ja mitmekesist matka- ja terviserada sellesse piirkonda. Saaks luua hea ja huvitava jalg- ja jalgrattatee võrgustiku alates Põlvamaa Rápina valla Köstrimäest kuni Värskas sanatooriumini. Samuti saaks siis jalgratastega minna üle soo Laossina küläni ja sealt uuesti maanteele.	4a. Elamu maa-ala ulatust täpsustatud, määrame selle miljööalade teemaplaneeringu järgi. Kus uushoonestus ja tihedam piirkond, seal märgime elamute maa-ala, mujal hajaasustus. Täpsustasime ka külakeskuse piirkonda selle alusel. 4b. Kuna tegu on suhteliselt väikese elamute grupiga, siis ei ole me näinud vajadust sinna elamuala määrata. Tegu on pigem hajaasustusega, kuhu pole otset vajadust otstarvet määrata. Ala toimib piandlike tingimuste alusel. 4c. Sadam tuleb sinna kavandada täpsema info alusel, vt KKA kiri. Tänase info alusel ei ole asjakohane seda ÜPs sadama-alaks määrata. 4d. Hetkel ei näe me vajadust jalg- ja jalgrattatee kavandamiseks sellel marsruudil, kuna kasutajate hulk ning loodav väärtus ei ole piisav võrreldes tee rajamise ja hoolduskuludega. Säilitame piirkonnas matkarajad, mida saab vajadusel alternatiivina kasutada.
			Kaart Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekud joonis 6. a) Palume pikendada ehituskeeluvööndi vähendamist 25m Kallaste kinnistul 46501:001:0175. Antud kinnistul asub	5a. Sadama rajamiseks tuleb eraldi koostada detailplaneering, kuna KKA soovib selle alusel saada täpsemat infot. Hetkel ei ole vajalikku infot, mille alusel sadamat ÜPsse kavandada.

			ühiskondlik paadisild ja tulevikus on soov sinna rajada sadamat teenindav hoone. Vana tn.22 kinnistul 46501:001:0054 on hoone jäänud ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku joonest välja poole. Ettepanek on kaasata ka see hoone ja muuta joont vastavalt.	5b.Oleme teinud EKV vähendamise ettepaneku ühtlasele 30 m peale, mis hõlmaks ka nimetatud hoonet. Lõpliku seisukoha annab KKA.
			6. Muud tähelepanekud a) Kaardirakenduses on Audjassaare külas riigikaitsemaailmärgitud tuletõrje veevõtukoht. Erakinnistu omanik piirab ala aiaga ja seda kohta pole võimalik kasutada. Kaardil seda pole. b) Audjassaare külas on veevõtukoht, lautrikoht ja avalik juurde pääs märgitud üle Kirsipuu ja Pirnipuu kinnistute. Kas see on kooskõlastatud või mõeldud üle riigimaa? Kui üle riigimaa kas on mõeldud tee ehituse peale? c) Miks kaardirakenduse pole ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuid?	6a. Objekt eemaldatud, sest veevõtukoht ei vasta nõuetele ning vesi on seal liialt madal. 6b. Eemaldame objekti, sest avalik juurdepääs puudub. 6c.EKV vähendamise ettepanekud lisame kaardirakendusse järgmises etapis kui KKA on ka neile oma esialgse seisukoha andnud.
	E.Aasna	10.11.2020	1.Palun korrigeerida rohekoridori piiri ja arvata RVst välja minu kinnistud: 46002:003:0226 ja 46002:003:0850. Põhjendus: RV planeerimise eesmärgid seavad piiranguid ja häiringuid mis ei ole kinnistuomanikule vastuvõetavad.	1.Arvestades Teie ettepanekut rohekoridori piiride korrigeerimise kohta tegime Tiklasõ külas rohekoridori muudatuse tulenevalt asjaolust, et riigipiiri väljaehitamine ei toeta rohekoridori toimimist.
			2.Jätta Meremäe valla UPst välja roheline võrgustiku koridor piki Miikse oja kaldaid 30 m laiuse alana kummalgi pool oja. Asukoht Sepa kinnistu 46002:002:0139.	2. Ettepanekut ei arvestata. Hetkel koostame Setomaa valla ÜPd ning vanu ÜPsid me ümber ei tee. Eelmised ÜPd on uue lahenduse aluseks, kõik muudatused mis tänases olukorras on vajalikud, kantakse uude Setomaa valla ÜPsse. Miikse oja kallastele on koondunud erinevad väärtused, mis sobivad kokku RV üldiste põhimõtetega, seega on mõistlik sinna piirkonda RV ala näidata. RV ala ei too kaasa

				olulisi piiranguid, eriti asukohas, kuhu on koondunud erinevad väärtused, mille säilimiseks ei ole mõistlik antud asukohas ehitustegevust lubada.
			3. Ettepanek ehituskeeluvööndi osas – elamualade planeerimisel palun lähtuda ka Miikse küla Sepa kinnistul põhimõttest, et vanale elamu kohale (vundamendile) ehitamine on lubatud. Asukoht: Sepa kinnistu, 46002:002:0139. Põhjendus: ehituskeeluala väljapool kinnismälestise kaitsevööndit ei ole põhjendatud, muudab kinnistu kasutamise keeruliseks, ei võimalda taastada endist ehitist ja tagada küla miljöö säilimist.	3. Ettepanekut ei arvestata. Ettepanek pole põhjendatud, kuna kinnistu on suur ning vajadusel saab ehitustegevust ellu viia kinnistu asukohas, kus pole olulisi kitsendusi. Miikse oja piirkonnas on koondunud mitmed erinevad väärtused ja piirangud: oja ehituskeeluvöönd (mis tuleb seadusest), kultuuriväärtused jms, seega ei ole põhjendatud siin asukohas EKV vähendamine. Vundamendi olemasolu ei ole Kkameti jaoks piisav põhjendus, et sinna EKV alas midagi rajada tohib.
			4. Arvata planeeringust välja tuletõrje veevõtukoht asukohaga kinnistu nr 46002:003:0226. Põhjendus: kas on mõistlik karjääri rajatud oleva tuletõrje veevõtukohta (Palo küla tuletõrje veevõtukoht – kaardil pole kajastatud) lähedusse, u 2 km kaugusele rajada täiendav TT veevõtukoht, mille kasutamisel kahjustatakse pinnast?	4. Nimetatud tuletõrje veevõtukoht on KOVi hinnangul siiski vajalik, et tagada lähipiirkonna tuletõrje veevõtu võimalus ning maandada võimalikke riske. Tegu on loodusliku kohaga, mida kasutatakse vajadusel vaid olude sunnil, mitte igapäevaselt, mistõttu ala ei saa pidevat koormust.
			5. Soovin olla UP menetlusse kaasatud. Palun planeeringut praegusel kujul mitte kehtestada.	5. Teeme täiendavat koostööd.
	H. Anniste	11.2020	1. Tulenevalt Setomaa valla üldplaneeringu eelnõu eskiislahenduse ja KSH dokumentides kirjeldatud väärtusliku põllumajandusmaa piirangutest riivab väärtusliku põllumajandusmaa kavandamine kinnistutele (Koplimäe (46002:003:0170), Pauli (46002:003:1820) ja Kopliveere (46002:003:0245)) ebaproportsionaalselt omaniku ettevõtlusvabadust ja eraomandi puutumatust. Selliselt kirjeldatuna ei jäta piirangud eeltoodud kinnistute omanikule	1. Täpsustame et tegu ei ole piiranguga, tingimused on paindlikud. Ala saab kasutada ka muul otstarbel kui põllumajandusmaa. Põllumajandusmaa otstarve on eelistatud, kuid võimalikud on ka muud kasutused. Täpsustasime väärtusliku põllumajandusmaa kihti Teie ettepaneku alusel ning arvasime nimeetatud kinnistutelt väärtusliku põllumaa välja.

			ruumi muuks maatulundusmaa kasutuseks, kui ainult põllumajanduslik. Kuid on ka muid keskkonnasäästlikke ja -sobilikke ettevõtluse või maakasutuse viise, mis võivad sobida kokku omaniku ja valla huvidega. Piirangute korrigeerimisel ja/või kasutusala paremal planeerimisel võib kinnistute omaniku ja kohaliku omavalitsuse huvide vahel saavutada tasakaalu. Ettepanek: sellise kasutusala (väärtusliku põllumaana) või piirangutega planeeringut mitte kehtestada, täpsustada ning leida sobivamad planeeringu lahendused koostöös omanikuga.	
			2. Meremäe-Vinski asulate vahel tuleks perspektiivse jalgsi ja jalgrattatee planeerimisel ja selle ehitamisel vältida praegu planeeringu eelnõus märgitud tee otstarbeks (eriti kui see on juhtumisi eraldi teetammile kavandatud) ettevõtluses või põllumajanduses kasutusel oleva (mõeldud on selle majandusharu erivaldkondi laiemalt) ja majandatava väärtusliku maa olulisel määral vähendamist ja kasutamist. Sellise teelõigu rajamine oleks vastuolus kinnisasja planeeritud maakasutusega, seetõttu ei nõustu selle kavandamisega ja ehitamisega praegustele Koplimäe ja Pauli kinnistutele Väiko-Serga külas.	2. Tegu on avalikes huvides objektiga, mis ühtlasi tuleneb maakonnaplaneeringust. Jalgsi ja jalgrattatee asukoht on ÜPs antud põhimõttelisena, asukoht täpsustatakse perspektiivis täpsema projektiga ning selle raames tehakse eraldi ka koostööd maaomanikega.
			3. KSH-s ja üldplaneeringus oleks mõistlik pöörata rohkem tähelepanu põhjaveele ja selle varustuskindluse tagamisele kõigis valla paikkondades, praegu tundub olevat see ebapiisav. Hoolikam ja põhjalikum keskkonnamõju hindamine on asjakohane. Seda eriti juhul kui lisaks looduskeskkonnast endast tulenevatele mõjudele esinevad täiendavad inimtekkelised kumulatiivsed mõjud (nt dolokivi kaevandamine), mida paikkondlikud hapid looduslikud olud ei pruugi suuta täiendavalt kanda. Vältida tuleks kindlasti pöördumatuid kahjustusi (võivad avalduda hiljem. pikema	3. Kuigi päris hästi ei ole arusaadav, mis tundub ÜP KSH-s olevat ebapiisav, siis selgitame teemat täiendavalt. Varustuskindlust hinnatakse joogivee seisukohast ning selle tagamisega Setomaa vallas probleeme ei ole (ei ole ohtu põhjaveearu vähenemiseks), sest suuri põhjavee tarbijaid vallas ei ole. Kaevanduste avamine ja laiendamine toimub juhtumipõhiselt läbi kaevandamisloa taotluse menetluse ning seda ÜP-ga ei kavandata. Sel põhjusel ei ole ka ÜP KSH ülesanne hinnata kaevandamisega kaasnevat keskkonnamõju. Kaevandamisega kaasneva keskkonnamõju

			ajaperioodi järel), eriti veehaardele ja vee kättesaadavusele (nt varustuskindlus, veetasemete langus, kvaliteet). Kindlasti on mõistlik kasutada näiteks enne täiendavate dolokivi maardla(te) kasutusele võttu, kaevanduslubade väljastamist ja karjääride sulgemist võimalust keskkonnamõjude hindamiseks, kasutades ka uuemaid ja efektiivsemaid analüüsimeetodeid, et mitte teha otsuseid võimaliku ebapiisava või vananenud info põhjal.	hindamise (KMH) algatamist reguleerib KeHJS-e § 6. Üldjuhul hinnatakse KMH käigus ka võimalikku mõju ümbruskonna majapidamiste veevarustusele (joogivee tasemele ja vee kvaliteedile kaevus). Kui kaevandamise (karjääris põhjavee alandamise) tulemusena alaneb põhjavesi kaevus sedavõrd, et sealt joogivesi kaob, või halveneb joogivee kvaliteet, siis on kaevandaja kohustus taastada joogiveevarustus (näiteks sügavama puurkaevu rajamisega). Sellise ohu korral kirjutatakse vastav tingimus (tuginedes KMH tulemustele) reeglina ka kaevandamisloasse.
			4. Soovin, et edaspidi ja ka enne planeeringu kehtestamist kooskõlastatakse minuga eelnevalt igasugused planeeringud, kavandid ja kitsendused minule kuuluvate kinnistute osas/suhtes. Avaldaja soovib olla kaasatud üldplaneeringu menetlusse. Palun planeeringut praegusel kujul mitte kehtestada.	4.Teeme Teiega täiendavat koostööd.